

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Fikciók.

Budapest, május 13.

(v.) Az összeférhetetlenségi vita ellen az a kifogásunk, hogy nem elég őszinte. Egyik oldalról sem az. Az enyhébb felfogás hívei kertelnek, a szigorú hallgatók. Így eshetett meg az a csoda, hogy a képviselőház ma alig harmadfél órai tárgyalás után átesett az összeférhetlenségi javaslat általános vitáján. Nekünk csak nem kell bizonyítanunk, hogy becsületesen akarjuk a törvénynek mennél gyorsabb létrejöttét. De keresztülszűria csaknem minden vita nélkül a törvényhozási retortán az ilyen fontos és kényes javaslatnak nem szabad. Van valami tiszteltetés a közvélemény iránt az e féle expeditív elintézésben. Maga a megszavazás ténye ugy sem lep meg senkit; azt előre tudta és biztosan várta mindenki. A közvéleményt azonban nagyon is érdekelte volna a dologra vonatkozó eszmék nyílt mérkőzése.

A parlament nem szavazógép, hanem tanácskozó testület, amelynek hivatása a kapacitálás. Még pedig nemcsak a képviselők kölcsönös kapacitálása, hanem talán még inkább a közvéleménynek kapacitálása a népképviselő által. Ha ez így van, amiben bajosan fog valaki kételkedni, akkor kérünk a parlament pártjaitól és egyéneitől választ arra a kérdésünkre, igaz-e vagy sem, hogy sok esztendő óta nem volt a törvényhozás napirendjén javaslat, amelyre nézve a vélemények olyan sok tekintetben és olyan élesen különböztek egymástól, mint a mostaninál. Hogy ez így van, azt a legvakmerőbb hipokrizis sem merné tagadni.

Nos, hová lettek hát ezek a kontroverziák? Elsíkkadtak. Megengedjük, hogy némelyeknek nehéz volt szólaniok, másoknak viszont könnyű volt hallgatniok. Ezt megengedjük. De mi a parlamenttől nem akényelmi

szempontnak, hanem a kötelesség szempontjának az érvényesítését vártuk. Sajnáljuk tehát, hogy az általános vitán ilyen léha módon siklott át a képviselőház. Mi azt szeretnénk volna, ha összeütköznek a vélemények, sikra szállnak egymás ellen az árnyalatok s a nemzet ilyen módon megkapja azt az eszmeanyagot, amely nélkül lehetetlen a bírálat. Bírálat nélkül pedig lehetetlen a megnyugvás.

Vita nem volt tehát a Házban; hanem volt helyette a féle pótvita a szabadelvű klubban. A tárgyalásnak ez a szurrogátuma elég érdekes és elég tartalmas volt. De tulajdonképpen őszintének a klubbeli vitát sem mondhatnók. Ott is többen járkáltak a kérdés körül, mint a hányan igazán belemertek a kérdésbe. Ez a vélekedésünk nem a mai értekezletről szól, mert azt be kell vallani, hogy ma a liberális pártkörben megvolt a szókimondásnak bizonyos mértéke. A pótvita részleteibe nem bocsátkozunk; hanem foglalkozunk igenis a szóvá tett néhány elvi kérdéssel.

Az enyhítők felszólalásából két panasz harsant fel.

— Kinyaktilózzák a parlamentből a középosztályt!

— Kirekesztik a képviselőházból az ipart és a kereskedelmet!

Igy szól a két panasz. Semmi igazság nincs sem az egyikben, sem a másikban. A középosztályt ez a javaslat csak igen távolról s csak igen-igen kis mértékben érinti. Ha a középosztály érdeke volna e kérdés szabályozásánál az irányadó szempont, akkor az enyhítőknek azt kellene javasolniok, hogy tegyék összeférhetőkké a bírákat, a kinevezett állami hivatalnokokat s a törvényhatóságok tisztviselőit. Mert a közszolgálat ez ágazataiban a középosztály tízezrei foglalkozkodnak, akiket élethivatásuk ipso facto kizár a parlamentből. Ha pedig nem irányadó e

kérdésben a középosztály érdeke, akkor nem értjük, mért nyargalnak az urak olyan átlakodottan e vesszőparipán? Azt is hallottuk, hogy elég keserves kenyér a képviselőház a pusztuló középosztály számára, nem kell azt tehát még keservebbé tenni. Abszolút szempontból nézve, ez igaz. De *relative véve* éppenséggel nem igaz. A képviselőnek hat-ezer négyszáz korona az évi járandósága; való igaz, hogy ezzel nem lehet valami lukulusi életmódot folytatni s hogy bizony erősen rá kell fizetnie annak, aki a parlamentbe jut. Ez a dolognak az *abszolút* oldala. Am a *relative* oldala vajjon milyen? A municipális tisztviselők közül csak a jól dotált alispánnak, a bírák közül csak a királyi táblai bírónak, az államhivatalnokok közül csak az osztálytanácsosnak van akkora fizetése. Alispán, táblai bíró és osztálytanácsos van néhány száz. Ellenben *sok ezerre* rug a középosztály ama tagjainak száma, akik a rangfokozatokon alul állván, sokkalt kevesebb fizetést huznak. Hát ezek miből fődözik azt a hiányt, amely fizetésük és szükségleteik között előáll? A vagyoniuk jövedelméből, vagy pedig adósságszínalásból. De törvényes jogosultságot nem kérnek maguknak arra, hogy tantiém-jövedelmek útján fedezzék ezt a minust. A képviselőnek, bármilyen szerény a díjazása, gyöngy az élete a középosztálynak a köz-hivatalokban elhelyezett részéhez képest. Ha tehát e javaslat feladata *társadalom-politikai* természetű volna, még akkor is a középosztály sorsának javítását nem a képviselőkön kellene kezdeni. De az összeférhetlenségi törvény feladata nem a társadalompolitika, hanem a *közjog* körébe vág. A kormánytól való politikai függés kizárása szolgálta e törvény célját és anyagát. Mi nagyon nagyra becsüljük a középosztályt, hagyományánál és rendeltetésénél fogva a nemzetalkotó és nemzetfenntartó elemet látjuk

TÁRCA.

Vasárnap délután.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: Abonyi Árpád.

Napfényes májusi délután. A városligeti Stefánia-uton száz meg száz „Gummiradler” és elegáns magánfogat. A gyalogsétányokon rengeteg vasárnapi közönség. Nyári kocsimák, kórhinták, bábszínházak, s a többi népszerű lokalitás tömve. A rendes vasárnapi mulatság, a rendes közönséggel. Változatosság csak a természetben van, — a városliget vasárnapi publikumának természetrajza világ elejétől fogva mindig egyforma volt.

A tóhoz levezető keskeny úton izmos, magas, mondhatni szép fiatal ember kísért egy fel-tűnően sápadt, finom arcú, nyulánk asszonyt. A férfi azonnal elhallgat, amint a sétáló közönség népes soraiból valaki közelükbe ér, s csak akkor folytatja izgatott, türelmetlen hangon a társalgást, midőn egy gyors pillantással meggyőződik róla, hogy senki sem hallja.

— Ha már egyebet nem is méltányol, asszonyom — mondotta szemrehányó hangon — legalább azt méltányolhatná, hogy vasárnap van és én mégis itt vagyok, csakhogy láthassam...

— Nem hívtam, báró ur — felelte röviden a nő.

— Óh, nem hívtam... Ez igaz. Lásza, mindig igaz van. De higgye el, keserűséget érzek, ha meggondolom, hogy ebben a borzasztó helyzetben, amelyben van, ön csak ilyenkor, vasárnap délután szabadulhat ki egy-két órára hazulról, hogy némi friss levegőt szivjon. Asszonyom, ez rettenetes!

— Megszoktam, báró ur...
— Ez még rettenetesebb! — fakadt ki indulatosan a férfi s lángoló fekete szemei szinte elnyelték az asszony leányos, gyöngéd alakját, amelyre izléses, de nagyon egyszerű s bizonynyal: olosó, világos-szürke toilette simult. — Mondja, hogy már betelt férje mellett ezzel az étellel. Mondjon csak egy szót...

— Ebbe a faggatásba már beleunhatott félév óta...

— Kitértámasom is méltányolhatná, mert őszintén szeretem önt. Elismerem, hogy férje jó ember, de mit ér? Kétség zenei tehetség, a legjelesebb hegedűtanár, akit valaha ismertem, de mit ér, ha nincs szerenésje? Vallja be, hogy még cselédet sem tarthat.

Az asszony igenlőleg bólintott.

— Eltalálta. Nincs cselédem.

— S ezt ily nyugodtan mondja!

— Hozzászóltam, báró ur, — felelte szárazon a fiatal asszony.

A férfi egy pillanatig a napfény csillogó játékát nézte az asszony tömött, fényes, szőke haján, mely mint egy királynői korona ragyogott ki az egyszerű szalmakalap alól — aztán indulatosan vállalt vont és ezt mormogta:

— Ehhez is hozzászóltok... A kétszáz forintos lakáshoz is?

— Igen. Ahhoz is.

— Önnel nem lehet beszélni...!

— Bizonynyal azért, mert emlékezőtehetségem, ugy látszik, jobb, mint az öné...

— Arra céloz, hogy férje oldala mellett egykor kényelmes élete volt?

— Ugy van.

— Öt év előtt... jegyezte meg epésen a férfi.

— Igen, öt év előtt, — bólintott fejével az

asszony. En nem felejtettem el, hogy midőn férjem —

— A derék öreg...

Az asszony figyelmen kívül hagyta az inkább keserű, semmint gunyos közbeszólást.

— Hogy midőn férjem megkérte kezemet és kiszabadított hazulról, hol mostoha anyám és mostoha testvéreim mellett valóságos pokol volt az életem, előre figyelmeztetett, hogy az ő pályája bizonytalan. Lehet, hogy jó dolgom lesz — lehet, hogy rossz. Őszinte volt. Nem bízott meg. Nem csalt meg. Inkább barátom, védőm, szabadítottam volt, semmint férjem. És mindig nyílt, mindig igaz, mindig becsületes.

— Nem állítom az ellenkezőt, — mormogta a férfi.

— Nem is tehetné, mert ennyire nem lehet igaztalan — folytatta valamivel élénkebben a fiatal asszony. Románia fővárosában, ahol megtelepedett, jó dolgom volt. Azonnal kapott állást. Professzor lett a román zeneakadémián, tagja az operaházi zenekarnak, s egy sereg tanítvány ke-reste föl a Strada-Calvinán levő lakásunkon. Köz-tük a követség tagjai közül is ketten.

— Az egyik én voltam...

— Az egyik ön volt.

— Bizonyára azt képzelte, hogy a zene

lelkesít?

— Nem képzeltem semmit, mert akkoriban jóformán alig figyeltem önm. De emlékezetembe akarom idézni, hogy kényelmesebb élet, mint amilyen akkor az enyém volt, nem képzelhető. Színházba, bállokba jártam. Minden mulatságból kivettem a részemet. Férjem boldog volt, ha mulatni látott. A világ minden aranyát lábaimhoz szórta volna. Emlékezhetik, hogy többnyire egyedül mentem mindenhol, mert férjem nem kísérhetett el. Katonatisztekkel is mulattam, önökkel

benne. Ám ha úgy találnók, hogy a parlament ellenőrző és teremtő képességének biztosítékait csakis a középosztály érdekeinek némely csorbításával lehet megszerezni, akkor is azt mondanók, inkább áldozzon valamit a középosztály, semhogy közjogi vagy erkölcsi nyomorozásra legyen kárhoztatva a nemzet törvényhozó hatalma. S mindezekon felül ismételjék, amit már annyiszor mondtunk: a középosztálynak e törvényhez e világon semmi köze nincsen. A középosztály nem igazgat bankokat, nem áll iparvállalatok élén, nem huz tantiém-jövedelmeket. Az enyhítők argumentálása egészen alaptalanul cipeli bele a középosztályt a vitatkozásba.

Hát az ipar! Hát a kereskedelem! Ezeket vajjon kiszorítja-e a javaslat a parlamentből? Kimutattuk már, hogy benn se voltak soha; ismételhetjük tehát, hogy nem is lehet őket onnan kiszorítani. Az iparosok és kereskedők passzív választói jogán ha esik is csorba, ez a csorba csakis elméleti lehet. Mert a gyakorlatban úgy fejlődtek a dolgok, hogy a kereskedők és iparosok passzív választói joga meg volt ugyan eddig, de soha nem érvényesült. Az enyhítők állítása szerint a régi törvény nem rekesztette ki a gazdaság e két ágazatának embereit a parlamentből.

Miért van hát mégis, hogy például a mostani képviselőházban egyetlen egy iparos sem ül, kereskedő pedig mindössze csak három, de olyan három, aki az új törvény szerint is kompatibilis marad? Hát mi megmondjuk, miért. Az iparosok és a kereskedők azért nem jutottak be, mert bejutottak helyettük a féliparosok és a pseudo-kereskedők: t. i. azok a politikusok, akik lateinereknek nevelődtek, de képviselőkorukban becsöppentek valamelyik kereskedelmi vagy iparvállalat érdekkörébe. Az igazi iparosokat és igazi kereskedőket ez a körülmény üttötte el a mandátumtól. A közgazdaság e két ágazatának érdekképviseletére ők maguk nem pályázhattak, mert a közvélekedés azt tartotta, hogy az *wi* iparosok és *wi* kereskedők eléggé reprezentálják a kereskedelmi és iparosvilágot. Talán ez a reform ezen a ponton is megkorrigálja a multak hibáit. Mi legalább nemcsak kivánatosnak, hanem valószínűnek is tartjuk, hogy iparosaink és kereskedőink kivált a városokban, ahol a szavazatok nagy részével rendelkeznek, ezentúl a maguk fajtájából szemelnek majd ki képviselőket. Eddig elvakította őket az a fikció, hogy érdekeiknek a közgazdasági tevékenység terén

működő képviselőikben megvannak a hivatott, kellő szakismeretekkel bíró szószólói. Most ezt a fikciót szétrebbenti az összeférhetlenségi törvény. Talán így a talpukra állnak az iparosok és kereskedők s létöztönükre hallgatva gondoskodni fognak arról, hogy szakmájukbeli embereket is jusson egynehány a négy-száz-tizenhárom mandátum közül.

Ime, az okoskodás eredménye. Amilyen bizonyos az, hogy a régi törvény nem biztosította az ipar és kereskedelem számára a parlamentben az érdekképviseletet, éppoly valószínű, hogy az új törvény a féliparosok és pseudo-kereskedők helyett egész iparosokat és valódi kereskedőket fog a képviselőházba juttatni.

Az összeférhetlenségi vita.

— Első nap. —

Budapest, május 13.

Az idő tizenegyre járt s a folyosón még nem voltak annyian, hogy az elnök megnyithatta volna az ülést. S ekkor egy csomó elkéseredett honatya fekete jóslatokba bocsájtkozott:

— Szép kis vita lesz ez! Olyan későn kezdjük, hogy ma az előadón kívül talán más szóhoz se jut. Holnap a főrendek ülése elfoglalja a miniszterelnököt, hát megint csak döcögünk. Csütörtökön ünnep, tehát nincs vita. Aztán huszadikától fogva delegáció és új szünet. Bizony itt ragadunk július közepéig, ha nem tovább.

A kormánypártan akadtak optimisták is. Akik fogadásokat kötöttek (*inkompatibilis szivarokba* — drága szivarokba), hogy tíz napon belül vége az egész vitának. Sőt volt olyan is, aki így aggodalmaskodott:

— Az ellenzék megcsinálja azt a tréfát, hogy még ma elfogadja általánosságban a javaslatot s elsiet az ötödik szakaszig, csak azért, hogy zavarba hozza a szabadelvűpártot, mely kétnapi vita után csak ma este akar az ötödik szakasz tárgyalásába fogni. Meglássátok, hogy az ellenzék zavarba hoz.

Szó ami szó: majd hogy ennek az aggodalmaskodónak igaza nem lett. Mert akármilyen hihetetlennek tessék, ezen az első napon, mikor a vita csak tizenegyre kezdődött, az ülést egy órákor be kellett zárni, mert akkorrára javaslat általánosságban már el volt fogadva. Ha két óráig üléseznek, okvetlenül bele kellett volna fogni az ötödik szakasz tárgyalásába s a párt később vitatta volna a paragrafust, mint a t. Ház. De hát sokkal nagyobb

volt a meglepetés és az ujjongás, hogy az általános vita ilyen hihetetlenül simán és gyorsan fejeződött be, semhogy bárkinek is kifogása lett volna a részletes vitának holnapra való halasztása ellen.

Hogy tehát a végén kezdjük: az általános vita ma egy órára befejeződött s a t. Ház általánosságban egyhangulag elfogadta az összeférhetlenségi javaslatot.

Rohonyi Gyula előadó indította meg a vitát. A dobogó lépcsőjén minisztrált neki Papp Géza, a helyettes előadó. Az egész beszéd alatt (pedig hosszú beszéd volt) el nem mozdult mellőle. A völgyben pedig köröskörül nagy hallgatóság sereglett Rohonyi köré s kivált a néppárt leste egészen közelből, hogy minek lehet tüntetve helyeselni. S ahányszor a javaslat szükségét hangoztatta, Rakovszky és társai olyan hangosan és olyan lelkesen tüntettek, mintha nem is az összeférhetlenség, hanem legalább is az egyházpolitikai törvények revízióját hirdették volna az előadói dobogóról. De a néppárti urakon kívül mások is nagy számmal hallgatták Rohonyit, akinek beszéde formásan és alaposan vezette be a vitát.

Közben fúrge hirthordók jártak mindenfelé:

— Csak Kossuth, Zichy és Polónyi vannak feliratkozva. Még ma berekesztik az általános vitát.

Hitték is, meg nem hitték. Faktum azonban, hogy a jelek az optimista felfogást látszottak igazolni. Mert Kossuth Ferenc meglehetősen röviden, gróf Zichy János pedig meglepően kurtán jelezték pártjuk álláspontját. Ha Kossuth Ferenc még hangoztatott kifogásokat is, melyek azonban kizárólag a részletekre vonatkoztak, gróf Zichy János lakonikus rövidséggel végzett, s mindössze azt próbálta még hamarjában elhárítani, hogy az összeférhetlenségi kérdés rendezésének felvetése a — néppárt érdeme.

De már ebbe Polónyi Géza beleszólt:

— A néppárt még a világon se volt, mikor mi a rendezést már sürgettük!

Az egész szélsőbal rámondta az *ugy van-t*, míg a legújabb néppárti, Förster Ottó, azt morogta:

— A néppárt a világ teremtése óta mindig volt és van!

Eddig azonban a vita, ha meglepett is gyors tempójával, valami különösen érdekesnek nem volt mondható. Érdekes csak Polónyi Géza felszólalása avatta. Polónyi ugyanis olyan szempontokból kezdte kifogásolni a javaslatot, hogy egészen fölzigatta a — szélsőbal. Igen, a szélsőbal borult tüzbe, a szélsőbal akaszkodott szavaiba mérges közbeszólásokkal, a szélsőbal csinált akkora zajt, hogy az elnök alig tudott egy kis esőndet

is — mindenkivel, aki csak utamba került. Az őreg „papagály” minisztertől kezdve — hisz tudja, melyikről van szó — le egészen a kadétskola növendékekig, mindenkinek az udvarlását szívesen vettem. Férjem nem volt féltékeny. Tudta, hogy nem esalom meg s határtalan bízalma engem boldoggá és büszkévé tett. Bukarestben fényes életem volt. Férjem — ha ott maradtunk továbbra is — vagyont szereshetett volna. De elhagytuk a várost, mert betegeskedni kezdtem. Nem tudtam megszokni az ottani levegőt. Férjem azonnal kijelentette, hogy mennünk kell. Egy pillanattal sem gondolkozott. Otthagytta tanítványait — köztük önt is — összekötéseit, jövedelmező állásait, mindent... az én kedvemért.

— Mindez igaz... de...

— Lásd! Vágtam szavába majdnem hevesen a nő. — S ön mégis fölteszi rólam, hogy férjem végtelen gyöngédségéről valaha meg tudnék feledkezni!

— Férje nem kívánhatja, hogy csupa hálából tönkretegyje magát.

— A szegénység nem öl.

— De elorvaszt, — s ez sokkal rosszabb, mintha egyszerre ölné. Hiszen még gondolnák is képtelenség, hogy ön valóságos eselédi munkát kénytelen elvégezni!

— Szívesen teszem...

— Tudom, — mormogta a férfi — ön gögőst teremtés, asszonyom. Azok közé tartozik, akik büszkének rá, hogy a sors nem képes őket legyőzni. De ne feledje, hogy ön sem győzheti le a sorsot, s ha még oly kevélyen száll is vele szembe. Helyezte, csak e rövid félév óta is, mióta ismét találkoztunk — hónapról-hónapra rosszabbodik. Férje sohol sem kaphat állást; minden hely háromszorosan is le van foglalva. A leckeadás sem megy. Már csak négy tanítványa van... Mit gondol, nincs itt az ideje, hogy biztosítsa magát és ajánlatomat elfogadja?

— Elhagyjam férjemet, most... a szükségben?

— Kérem, csak semmi felindulás — szakította félbe a férfit, — nem akarom hálátlanságra, még kevésbé bizonyos... hogy úgy mondjam... poltronságra csábítani. Az öntennartás joga azonban az öné is. Tudja, hogy nekem nincs családom, amely elhatározásaimat befolyásolhatná. Azt is tudja, hogy szeretem és becsülöm... tisztá szívemből, mert megérdemli. Nőül akarom venni. Válgon el férjétől és én igérem, hogy az esetben azonnal szerzek neki biztos és jól jövedelmező állást, amely nyugalmas életet biztosít neki.

— Csak ez esetben?

— Ne hamarkodja el véleményét! Ajánlatomnak semmi köze a nagylelkűséghez. Elismerem, hogy önző vagyok, — de szeretném-e önt, ha nem lennék az? Van bátorságom a nyíltságra is! Nem tagadom, hogy kényszeríteni szeretném a válásra, melyre már oly régóta kérem. Bevallom, hogy dühös vagyok férjére. Semmi szünetem nem érkezik iránta... Inkább gyűlöletet, mert önző és mint én... csakhogy az ö önzése nyomorba sodorta önt, amely lassanként egészen el fogja sorvasztani.

Az asszony fölemelte szőke fejét s hideg mosolygal nézett a férfi szeméi közé.

— Ennyire gyöngének képzelt?

— Ej, asszonyom — felelte hevesen a férfi, — a nyomor nem hiába hasonlítják a rozsdához: megessi a legfényesebb és a legkeményebb acélt is! Ez lesz az ön sorsa is, — ha becsületos ajánlatomat visszautasítja. Eddig azzal ámitotta magát, hogy a helyzet változni fog. Ez a reménye nem teljesedett és ezután sem fog teljesedni. Segélyt sem várhat senkitől, mert senkije sincs, akibe bizalommal fordulhatna. Ami nélkülözhető butora volt, eladta, — ékszerait elzlogosította, hitelét kimerítette. Ilyen a ma, — mit várhat tehát a holnaptól? Arra vár, míg oly természetü megaláztatások érik, amelyek szemébe kergetik a vért?

— Engem?... — kérdezte felindultan a nő.

— Ezzel a sértődött, büszke tekintettel nem fogja lefejevezni sem a házmostert, sem a tejárust, sem a szabót, sem a többieket, akik valamennyien pénzt fognak öntől követelni, s ön sem lesz abban a helyzetben, hogy durvaságaiktól megkímélhesse magát. Ne nehezeltjen, hogy így beszélek — folytatta kérő hangon a férfi, — szeretem önt, Klára, szeretem... ebben nem szabad kételkednie...

A hang őszinte és forró volt, szinte égette az asszonyt. Könnyű pir jelent meg a sápadt, finom arcon, miközben elfordította tekintetét, s látszólag a tavon uszkáló hattyrukat nézegette.

— Nem kívánom, hogy azonnali határozaton, — folytatta halkán a férfi, — megelégszem, ha megígéri, hogy jövő vasárnap délután ismét kijön ide a ligetbe és megmondja, hogy még meddig kell várakoznom. Igérje meg, hogy eljön. Türelem leszek. Nem sürgetem. Azt teszem, amit parancsolni fog. Klára... kedvesem, óh mennyire szeretem önt —

— Vagyázzon... — lehelte megzavarodva az asszonyt.

A vasárnapi közönség sűrű tömege mind-egyre nőtt. A korcsolya-csarnok közelében jórformán mozdulni sem lehetett. A cigányzene érzelmese magyar kesergője fűlsértő káoszszá keveredett a sörösarnok kertjében játszó katonabanda harsogásával.

Az asszony a villamos kocsii-állomás felé indult. Hat óra, — haza kell mennie.

— Ne kísérjen, — mondotta bucsuzóul. Nem akarom, hogy együtt lássanak.

— Mindent megteszek, amit kíván. De igérje meg, hogy jövő vasárnap délután ismét eljön és látni fogom. Könyörgök... igérje meg...

— Igérem... felelte habozva az asszony, s gyorsan elsietett.

A férfi sugárzó szemekkel nézett utána, míg csak el nem tűnt karsu alakja az ide-oda

teremteni a Polónyi felszólalásához. Már az sem tetszett a szélsőbalnak, mikor Polónyi Géza ki-figurázta a zsúrit, pedig ezen a ponton volt Polónyinak egy jó megjegyzése. Azt mondta:

— Tudnék én, ha elnök volnék, olyan hatvan képviselőt a zsúribe kiszemelni, hogy még azok is nyomban elfogadják a javaslatot, akik legjobban fáznak tőle!

Az sem tetszett, mikor a taxáció helyett az egyéni visszaélések megtorlását mondta a helyesebb álláspontnak. A sajtó ellen intézett kirohanása, bár ez volt felszólalásában a leggyöngébb pont, már több csoportból váltott ki helyeslést. Ellenben a nem tetszés egész förgötte zúdult rá, mikor az ügyvédi közbenjárás eltiltásának világosabb meghatározását sürgette. Hiába hivatkozott harmincéves politikai multjára, mialatt mindig függetlenül gyakorolta ellenőrzési tisztét, hiába hangoztatta, hogy Kossuth Lajos is ügyvéd volt: *Justh Gyula* és *Fáy István* egyre ingerültebben szóltak közbe s váltig mondogatták, hogy az ügyvéd ám járjon közbe, de a képviselő nem.

— Hát különválaszthatom én az ügyvédet a képviselőtől? — kérdezte *Polónyi*.

— Pénzért nem szabad közbenjárni! — kiáltotta *Justh* is, *Fáy István* is.

Polónyi méregbe jött:

— Hiszen nem lehet mindenki földbirtokos, kell olyannak is lennie, aki becsületes munkával keresi kenyerét.

Ez olaj volt a tüze. Huszan kiáltották egyszerre:

— Hát a földbirtokos nem becsületes munkával keresi kenyerét?

Alig tudta őket Polónyi meggyőzni, hogy rosszul értették megjegyzését. De ha ezt az elszólását meg is bocsájították neki, a fejtegetéseit azonban se fogadták több rokonszenvvel s egyhamar rosszabb napja nem volt szegény Polónyinak, mint ma, amikor talán közelebb járt az elfogulatlansághoz, mint bármikor ezelőtt. Nem kellett az ő álláspontja s hosszu beszédének a végén még csak egy kis obligát helyeslés se hangozott. A folyosón pedig — mert beszéde után öt pernyi szünet volt s a folyosón folytatódott a házi perpatvar — *Fáy István* Polónyival is, a többi szélbéli ügyvéddel is dühösen hangoztatta:

— Vagy ügyvédkedni tessék vagy képviselőiséget vállalni. De pénzért a képviselő ne ügyvédkedjék! Ezt valom s akinek nem tetszik, állók elébe!

Kellemetlen helyzetéből Polónyi Gézát — a miniszterelnök mentette ki. Igen, *Szell Kálmán*. A szünet után ugyanis, mikor az elnök általános

éljenzés közben berekesztette a vitát, *Szell Kálmán* miniszterelnök kijelentette, hogy a javaslatnak nem intenciója az ügyvédekére nézve az összeférhetlenséget kimondani, hanem csak az ugynevezett informálásoktól kívánja az ügyvédeképviseleket eltiltani s éppen azért a részleteknél hajlandó is olyan módosítást elfogadni, mely a javaslat illetlen intencióját világosabbá teszi. Ez a nyilatkozat s ez az ígért nagy elégtétel volt Polónyinak és hálásan is köszönte meg a miniszterelnöknek. De *Szell Kálmán* mai beszéde nemcsak Polónyit szabadította ki a kellemetlen helyzetből, hanem megváltásképpen hatott az egész parlament hangulatára is. Mikor az ő megszokott nyíltságával hangsúlyozta, hogy egyetlen osztály ellen sincs intézve a javaslat s csak a kormánnyal való üzleti összeköttetést kívánja kizárni, pedig hát ezzel az intézkedéssel a kormány a saját hatalmi körét vonja szűkebbre: ezt tapsolva méltányolta az egész Ház és úgy fogja méltányolni az ország is. Mikor konstataulta, hogy az összeférhetlenség megoldását örökségül vette át, de becsületbeli kötelességnek fogadta s éppen azért minden befolyástól menten, az ország érdekében a legjobb megoldást akceptálta: ez is az egész Ház ujjongó tetszését váltotta ki. Mikor pedig minden kifogással szemben azt a nagy igazságot hangoztatta, hogy a régi törvény kétértelmű, sőt sokértelmű volt s éppen azért azt a régi törvényt sokkal szigorubbán is lehetett magyarázni, mint a mostani javaslatot, mely világos és félreértést kizáró: akkor többség és kisebbség egyforma lelkesedéssel tapsolt az ország vezérének.

S e hatalmas beszéd hatása alatt történt, hogy a Ház általánosságban egyhangulag elfogadta a javaslatot . . .

A képviselőház ülése május 13-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: *Percezel Dezso*.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell Kálmán* miniszterelnök, gróf *Sáchenyi Gyula*, *Wlassics Gyula*, *Cseh Ervin*.

A Ház harmadik olvasásban elfogadja a szeszadó, a bélyegilletékek, valamint a főrendek névjegyzékének beiktatásáról szóló törvényjavaslatokat.

Az összeférhetlenségi törvényjavaslat.

Rohonyi Gyula előadó: Helytelen lett volna e fontos törvényjavaslat tárgyalását az öszre halasztani. Némelyek azt mondták: hiszen a régi törvény jó volt, csak az eljárásban volt a hiba, a bíróság összeállításában . . .

Rakovszky István: A végrehajtásban! (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélső baloldalon.)

egyetlen egy sincs. Az állam vig fickó — nincs érzi a keserű humor iránt.

Az asszony levette kalapját, s nyugtalanul tekintett körül.

Mialatt feljött a harmadik emeletre, minden egyes szóval tisztában volt, amit férjének mondani fog. Meg fogja neki magyarázni gyöngédn, nagy kimélettel, de világosan, hogy mindkettőjükre nézve jobb, ha különválnak. Az élet nem érti a tréfát. Hasonló helyzetben nem jöhet érelyszámba az érzélgősség. Hiába minden szánalom, ha nincs mit enni.

A báró korrekten viseli magát.

Ha nem így lenne — megérezné és többé egy tekintetre sem méltatná. De becsületes ember. Vonzalma tiszta és őszinte, ebben nem lehet kétség. Így, mint ő, csak az viselkedik, aki szívével szeret és becsüli a nőt. Ha csak érzi kepeivel szeretné: azon kezdte volna, hogy férjét beprotégálja valahová és kedvező vagyoni helyzetet teremtsen a nő körül, akit — nem becsül. Mindennek az ellenkezője történt. A fiatal ember nyíltan kimondta, hogy segít, de csak a válás után. A kijelentés durva, majdnem brutális — de megtisztelő a nőre, aki hasonló brutalitásra mindenkori büszke lehet.

Az asszony azonban nem érzett büszkeséget. Tagjai mintha elszibbadtak volna, gondolatai végtelen fáradtan és mégis nyugtalanul kergették egymást. Az ut, amelyre lépni akart, annyira egyszerű és élesen határtól, hogy szinte sértegette szemét, — és még ser: tudott megszabadulni a nyomasztó lehangeltségtől, mely egész lényét hatalmába kerítette. Hiába sietett sefélére az ész — az asszonyi szív nagy és hatalmas az ő esodálattal gyöngésében. Hasztalan látja az utat, melyet a legprimitívebb okosság tanácsára ezer meg ezer nő megjárt már előtte minden különösebb emóció nélkül: az a szegény ördög ott benn a másik szobában, aki egész vasárnap délután másolási munka mellett görnyedt, holott azt ipar-

Rohonyi Gyula: . . . a bíróság szervezetében és a törvény végrehajtásában. Mások ismét azt mondták: maga a törvény is hézagos, homályos. Es itt konstataja, hogy úgy az egyik, mint a másik résznek teljesen igaza van. Azután pedig ez a kérdés annyira megérett volt már magában a közvéleményben, hogy a nagyközönség, a sajtó szinte követelte ennek a kérdésnek a rendezését.

Rakovszky István: Helyesen követelte!

Rohonyi Gyula: És a leghevesebb viták alatt is az volt az ütközési pont hogy az összeférhetlenség keelőleg szabályozva nincs, vagy legalább nem hajtatik keelőleg végre.

Ezzel a javaslatl megnyugtattuk a külső hangulatot azután pedig biztosítani fogjuk legalább e kérdésre nézve a képviselőház nyugodt tanácskozásait.

A javaslat tárgyalása a bizottságban nem volt valami könnyű. Minduntalan újabb és újabb fontos kérdések vetődtek fel, amelyek lelett dönteme kellett. Mindenekelőtt a nagybizottságnak kellett azokat előterjeszteni hogy azok lelett döntönsön . . .

Rakovszky István: A szigor dühöngött!

Rohonyi Gyula előadó: . . . az volt hivatva magának annak a kérdésnek eldöntésére, hogy vajjon keelőns megbízás, keelőns meghatalmazás nélkül bele merjünk-e abba menni hogy az eljárás szabályokat revizió alá vegyük és javaslatként megállapítsuk. Azután felmerült a kérdés az eljárásra nézve és pedig az itélkezés fóruma tekintetében, hogy vajjon a képviselőháznál hagyassék-e meg az itélkezés, avagy a kir. Kuriára, esetleg egészen más, a Házon kívül álló testületre bizassék-e az.

A midőn a zsúriszerű eljárás megvolt, akkor került fel a harmadik nagy kérdés, hogy vajjon az állandó össze érhetlenségi bizottság összeállítását és eljárását nem kellene-e megváltoztatni, revizió alá venni. A bizottság belátta, hogy bizony még ezt is szabályozni kell.

Az új javaslat megállapításánál kétségen kívül a bizottság vezetésmei is azok voltak, amelyeket a keelőbb európai állam inkompatibilitási törvényeinek és szabályainak megállapításánál az illető ország törvényhozása is követelt, tudniillik, hogy a képviselőház tagjainak függetlensége minden körülmények közt biztosítassék s a kormányhatalommal szemben, hogy a parlament jó híre és tekintélye e részben megóvassék végre hogy a magánérdek a közérdek rovasára ne érvényesüljön. Ezek vezették a bizottságot magának az anvagi törvények reviziójánál. Csaknogy ez a fűgőrség két éle: állásbeli fűgőrség és érdekelbi fűgőrség. Az állásbeli inkompatibilitás tekintetében semmumé nehézség nem merült fel.

Az érdekinkompatibilitás megállapításánál annak korének megvonásánál azonban már igen nagy nehézségekkel kellett megküzdenie a bizottságnak. Az első nehézség az volt, hogy nálunk Magyarországon az állam csaknem omnipotens. Egész közzgazdasági életünk az állam gr: ámsága alatt áll, ennél fogva nálunk sokkal sürűbbek és erősebbek azok a szálak, amelyek egyes emberek az államhoz fűzve vannak mint bármely más külföldi országban. Az állam a legnagyobb birtokos, a legnagyobb termelő, a legnagyobb vállalkozó, a legnagyobb szállító, a legnagyobb fogyasztó, a legnagyobb keelőkedési vállalatoknak a tulajdonosa a legnagyobb iparos, a legnagyobb gyáros. Sajnos hogy nálunk a közzgazdasági élet olyan hogy minden nagyobb életrevaló vállalatot az államnak kellett vagy kezébe venni, vagy legalább segíyezni. A társadalom nálunk még erre jóformán nem érett, nem elég erős:

codott vele elhitetni, hogy pihenni fog — elgyöngitette, leverte, megszégyenítette. . . .

Mert szégyent érzett, s ez a forró indulat még az elérkezőnyúlásnál is erősebb volt.

Gyorsan megfordult, elhagyta a szobát, s benyitott a férje szobájába.

— Hát te . . . így pihensz?

— Nem gondoltam, Klára . . . hebegte az ember, — hogy már visszajössz . . .

— Egész délután dolgoztál?

— Igen . . . de ne haragudj . . .

Az ember letette kezéből a másoló tollat, fölemelkedett a székről és neki batorodva, most már majdnem gyermekes örömmel újságot, hogy itt járt az egyik zeneműkereskedő s munkát hozott. Sürgős munka, de nem baj, majd éjjel is másolni fog. Azután még több munkát is kap. A zeneműkereskedő megígérte. Jó ember, bár kissé goromba . . . de nem baj, csak munkát hozzon. Szivesen tür. Lám, most is kapott harminc forint előleget.

— Itt van, édes Klára, a pénz — folytatta és felcillant kimerült szemében valami boldog öröm, miközben az asszony felé nyújtotta a pénzt, — végy magadnak egy tavaszi kabátot.

— Az asszony elhomályosodott szemekkel tekintett rá. Azután megragadta a sápadt ember kezét és hevesen megcsókolta.

— Klára, az istenért, mit teszel!

— Kötelességemet — felelte, lassanként magához térve, szomorú, de szilárd hangon az asszony, — ez volt az utolsó vasárnap, hogy egyedül hagytalak. Ezután együtt megyünk és mindig együtt maradunk, szegény uram . . . mindig együtt maradunk . . .

Miközben könnyein keresztül rámosolygotta a sápadt emberre, úgy tetszett, mintha szöke feje fölött megjelent volna valami nagy fényesség.

hullámzó sokaság tarka népvándorlásában, amely nem akart véget érni.

A fiatal asszony egy józsefvárosi bérház harmadik emeletén lakott. Ilyenkor, vasárnap délután, esendes volt a rengeteg épület. Aki csak mozdulni tudott, kiment a zöldbe. Egy lélekkel sem találkozott, miközben elgondolkozva, lassu léptekkel haladt föl a harmadik emeletre, s a magával hozott szobakulescal zajtalanul kinyitotta a folyosóra nyíló ajtót. Szegényes, szűk, kicsi lakás volt biz ez. Két szobácska mindössze és egy konyha.

A balra nyíló szobának üveges ajtaja volt. Az asszony benézett.

Midőn elment hazulról, férje azt mondta, hogy a délutánt pihenésre fogja fölhasználni. Le is dőlt a diványra. Most azonban, hogy benézett, a divány üres volt. Férje — egy mintegy ötvenötvenöt éves, derecsód, sápadt ember — az asztal mellett ült, amely tele volt kotta-papírossal és egy vaskos könyvből hangjegyet másolt. A diványon, az ágyon, az asztalon, a székeken — mindenütt csupa teleirt kotta-papír.

Az asszony összerenzenve nézte egy pillanatra a lázas gyorsasággal dolgozó sápadt embert, azután benyitott a jobboldali szobába, melynek szembeszökően „egyszerű” berendezése azonnal elárulta, hogy miért szorult a fal — honnan a magas konzol-tükör már régebben eltűnt — papírlapozó diszre. Ezek a cifra papírlapozók legbánatosabb vallomásai a szegénységnek. A harmadik emeleti két szobás lakásokban ők képviselik a keserű humort. S haj, mi felette cifrák; mi tele vannak aranyral, ezüsttel, szinnel és más egyéb csillogó pompasággal! Es óh, be sok van ebből a szomorú pompaságból odafenn a két szobás lakásokban! A japán mikadó esztendőki alatt sem lát belőle annyit, mint a budapesti végrehajtó egyetlen hónap alatt. Lefoglalva persze

Major Ferenc: Dehogyan nem éretti! Ki van fosztva!

Rohonyi Gyula előadó: Vigyázni kellett arra, hogy a közgazdaság terén szerepet vívó egyes érdekes szakemberek különböző ok nélkül a parlamentbe való megválasztásuk lehetőségétől el ne zárjunk; vigyázni kellett arra is, hogy magát a közgazdasági életet tulszorgu rendszabályokkal valamiképpen meg ne bénítsuk; végre vigyázni kellett arra is, hogy az érdekincompatibilitás körének tulságos tág megvonása mellett a választói jogot ne csorbítsuk. Ennek a két végtől nagyon komolyan kellett tartózkodni és úgy megvonni azt a kört, hogy az igazság, méltányos és a mi politikai és közgazdasági viszonyainknak teljesen megfelelő legyen.

Helyesen volt-e az időpont megválasztva arra, hogy az incompatibilitási törvény most az országgyűlés utolsó ülészakában megalkottassék? Egészen helyesen, mert ez a kérdés Magyarország közvéleményében teljesen megérett, másrészt, mert maga a Ház is egyértelműleg mondtotta ki, hogy erre szükség van. A törvény nem egyes személyek ellen irányul, egyes személyek ellen irányulnia nem is szabad; ennek következtében ki kell küszöbölünk a tanácskozás köréből minden animozitást, mely e részben a képviselők egyikét, másikat vezeti, vagy vezeti.

Foglalkozott a bizottság azzal a kérdéssel is, vajjon az összetérhetetlenségi törvények ama rendelkezései, melyek az érdekincompatibilitásra vonatkoznak, kiterjesztessek-e a főrendiházra is? A bizottság hosszabb eszmecsere után a törvényjavaslathoz el is vett egy rendelkezést, amely szerint a főrendiházi incompatibilitást külön törvény szabályozza; ennek következtében eltekintett attól, hogy már e törvényjavaslathoz kiterjeszse a főrendiházra nézve az érdekincompatibilitást. Ajánlja a törvényjavaslat elfogadását.

Kossuth Ferenc elismeréssel adózik Széll Kálmánra hogy az összetérhetetlenségi ügyet szabályozni óhajta. Magyarországon a közgazdasági téren az államal minden lépten nyomon találkozunk, tehát biztosítást kell az ellen keresnünk, hogy képviselők a kormány által ne befolyásoltsanak. A képviselőház tekintélyének megővéséről van szó, tehát bele kell nyugodni a javaslat árnoldalába. Az a törvényjavaslatot a beteg parlament testén, tehát mélyen kell hatni annak minden irányban s ki kell vágni a beteg testrészeket. De hibát is vannak. Kibúvókat hagy az anyagi részben. Az eljárás pedig nem nyújt biztosítékot, hogy a törvény is végre lesz hajtva. Így az elnöki hatalomnak nagyon tág tér lesz hagyva, mert ellenőrzés nélkül választja meg a zsűribe szükséges 60 tagot. A főrendiházra pedig ki kell terjeszteni az összetérhetetlenséget. A javaslat hibája az is, hogy egész osztályok lesznek kizárva a képviselői állásból. Ilyenek az ügyvédek és a mérnökök. De az is igaz, hogy egy pár képviselő uralma szomorú árnyat vetettek a képviselőház tekintélyére.

A függetlenségi párt megbízásából kijelenti, hogy a párt az anyagi rész elfogadja, de az eljárásra vonatkozó nem, mert a kuriai bíráskodást óhajta. A mai helyzetet a szabadelvű párt 34 éves uralma teremtetette meg. A függetlenségi párt pedig haszonnal küzdött a helyzet javítása érdekében. Ez a nemzés. Elfogadja a törvényjavaslatot. (Helyeslés a szélső baloldalon és a néppárton.)

Gróf Zichy János örömmel fogadja a javaslat betérjesztését, s pártja nevében is kijelenti, hogy ahhoz hozzájárul. (Helyeslés a néppárton.)

Polónyi Géza történelmi nevezetességű momentumra tartja a mai napot. Mert az összes pártok között egyetelmű a meggyőződés, hogy az egyéni érdekek favorizálását végre egyszer ki kell küszöbölni a politikai közéletből. Nincs olyan szigorú törvény, amelyet örömmel ne fogadna, mégis csak feltétlenül járul ehhez a javaslathoz. Jó összetérhetetlenségi törvényt csinálni taxációval nem lehet.

Az érdekeltséget és a tisztességi összetérhetetlenségi kérdést nem lehet §-okban szabályozni, az naponként is változhatik a közszellem fejlődésével. Nem helyes tehát a kategóriába való osztást mert ez a különítés az egész osztályt megbélyegezheti. Meg kell mondani, definálni kell a kormánytól való függetlenséget és az egyéni érdeket és hogy az mikor alkalmazandó, arra nézve ott van a zsűri. Általánosságban csak akkor szavazza meg a javaslatot, ha garanciát kap, hogy az általa felvetett elvek ilyen értelemben bevétnének a javaslathoz. Nem helyes a képviselők zsűrijét, mert ennek a formának mását a világon nem lehet találni. Az ellenzék ezt nem fogadhatja el, mert nem térheti, hogy mindenkor egy kormánypárti elnök delegálja a zsűri tagjait. E zsűri szerint a kormánypárti sóha sem volna összetérhetetlen, az ellenzék mindig. Furcsa az is, hogy a tisztességi sohasem kellene megindokolnia ítéletét. Ágályai vannak a bejelentésre nézve is. A javaslat pusztán a közjegyzői hitelesítést írja elő, minden morális felelősség nélkül. Van nekünk már a mandátumok elleni petíciók beadása alkalmával követett eljárásunk, midőn kauziót kell tenni s csak akkor lehet petícionálni, ha a kauzió letétetett. Ilyen formában gondolná az eljárást megoldani.

Justh Gyula: Ez lehetetlenné tenné az eljárást!

Polónyi Géza: Nem, csak megnehezítené, de ez esetben lehetetlenné volna ténny, hogy valaki minden igaz ok nélkül 1 forint 50 krajcár hitelesítési díj lefizetésével, a parlament ellen támadjon. Csodájára, hogy nem merült föl, hogy a bizottságnak valamely a pausalékból és nyugdíjasok helyzetéből eredő incompatibilitás szabályozását óhajtotta volna. (Helyeslés). Most pro domo fog beszélni.

Fáy István: No végre, tehát haza fogsz beszélni!

Polónyi Géza: Gondolod? Mutass nekem egy esetet 30 éves parlamenti életéből, mely idő alatt függési viszonyba jutottam volna a kormánnyal.

Arról az ügyvédi foglalkozásról akar beszélni, melyhez tartozott Kossuth Lajos is. A javaslat az ügyvédi kart lehetetlenné akarja tenni a parlamentben.

A szándék nem forog fenn ugyan, hogy az ügyvédi kar kizárassék.

Justh Gyula: Nem is lehet belemagyarázni!

Polónyi Géza: De a javaslat oly szerencsétlen szövegezésű, hogy e tekintetben határozott felvilágosításokat kell kapni a minisztertől. Különösen a 10. § az, mely az információkra és közbenjárásra vonatkozik.

Fáy István: Ne tessék pénzért közbenjárni! Ez a tisztesség!

Polónyi Géza: Nem lehet mindenki gazdag föld-birtokos. Kell becsületes munkából élő képviselőknek is lennie.

Justh Gyula: Ilyet nem tessék mondani! Hát mi nem vagyunk becsületes emberek! Ne tessék informálni járn! (Nagy mozgás.)

Polónyi Géza: Féltreértik szavaimat. Justh Gyula barátom meg fogja nekem engedni, miután abban a megtesteltetésben részesültem, hogy egy izben az ő érdekében is eljártam, még pedig pénzért. (Zaj.)

Justh Gyula: Információt keresni? Sóha!

Polónyi Géza: Nem, tárgyaltam. Azért még sem kerültem semmiféle függési viszonyba senkivel. Történetnek olyan esetek is, hogy én hivatalból vagyok védője valakinek, a minisztériumba kell egy kérvényt terjesztenem.

Justh Gyula: Kúldja el a postán, csak ne menjen el! (Nagy zaj.)

Polónyi Géza: Vagy megeshetik, hogy üldözik a polgárokat és szükséges, hogy ellenzéki ügyvéd képviselők fel merjék emelni szavukat.

Justh Gyula: Teheti csak ne pénzért!

Polónyi Géza: En mindig arról beszélek, nem a pénzért való információkért. Tudni kell, hogy mennyiben lesz incompatibilis az ügyvéd eljárása, ha nem a kormánytól, hanem a bíróságoktól jár el.

Fáy István: Arról van szó, hogy képviselő pénzért közbe nem járhat! (Zaj.)

Polónyi Géza: Nem érti Fáy közbeszólásait, mert a függetlenségi párt elnöke a javaslatnak az ügyvédi karra vonatkozó részére maga is komoly kifogásokat emelt.

Elnök: Az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után.

Elnök: Szólarás feljegyezve senki sincsen, ha tehát szólni senki nem kíván, a vitát bezárom. A miniszterelnök ur kíván szólni. (Halljuk! Halljuk!)

(A miniszterelnök beszéde.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk!) Hogy szokásom ellenére bevártam a vita bezárását és csak most, a bezárása után szólalok fel, azt, gondolom, a t. Ház tagjai meg fogják érteni. Egyszerűen abból az indokból tettem ezt, mert magát a törvényjavaslatot sem egészében, sem kardinalis tételében nem támadta meg senki a felszólaló képviselő urak közül, elfogadták mindannyian és eldöntöttek, bár bizonyos rezervációkkal és kifogásokkal, az előttem szólt t. képviselő ur is. Nem éreztem tehát magamat indíttatva arra, hogy belemenjek oly kérdésnek a védelmébe, amely nem támadtatott meg. És azért most is csak egy pár igen rövid kijelentésre szorítkozom; azt, gondolom, kötelességem tenni. (Halljuk! Halljuk!) Mert a t. Háznak joga van hivatalosan tudni, hogy egy oly törvényjavaslathoz, mely nem képezi kormányelőterjesztés tárgyát, hanem amely egy bizottság munkálata, azé a bizottságé, melyet a Ház küldött ki, a kormány hozzájárul-e vagy sem.

Kijelentem, hogy én ehhez a javaslathoz hozzájárulok; (Elnök helyeslés és éljenzés.) annak lényeges és a kérdésnek merítumát képező részeit olyanoknak tartom amelyeket én is elfogadok, megvédeni kész vagyok és a t. Háznak elfogadásra ajánlok. (Elnök helyeslés.) Teszem ezt továbbá azért, mert úgy fogtam fel ezen kérdés megoldását, a mire ebben a Házban ígéretet tettem és tettem csak ebben a Házban és csak az ország színe előtt és a kik kételekedtek vagy hajlamot éreztek magukban arra, hogy kétekedjenek abban, hogy ígéretemet beváltom-e, ma már be fogják látni, hogy a kételekedésük teljesen igaztalan volt. (Elnök tetszés. Ugy van! Ugy van!) Mondom, mindig úgy fogtam fel ezt a kérdést, hogy ennek megoldása ezen országgyűlés alatt szükséges, ennek megoldását nemcsak kívánatosnak, hanem minden politikai szempontlatvetése mellett elkerülhetetlenül szükségesnek tartottam; mindig úgy fogtam fel, hogy ezt a kérdést úgy kell megoldani, hogy az 1875-iki törvénynek tökéletességét illető részre oly homályos, oly tág értelmű, oly kétértelműséggel, sőt sokértelműséggel van szövegezve, hogy ha valaki azokat nagyon szorosan akarja alkalmazni, akkor ott a törvény szigorubb, mint a minők ennek a törvényjavaslathoz a dispozió, és ha ezt a törvényjavaslatot valaki a valódi értelméhez képest alkalmazza, nem lesz szigorubb semmiképp, mint az 1875-iki törvény, csak világosabb, szabatsabb lesz, a homályból teljesen kivetkötve állítja oda az egyes rendelkezéseket, nem elrejtetten, de világosan állítja oda a valóságos oél értelmét, a valóságos indokokat, és azért ezt a törvényjavaslatot

az 1875-iki törvény szellemének megfelelően, helyesen szövegeztünk és a kérdés megoldására alkalmasnak tartom. (Helyeslés és tetszés.) Ezt voltam bátor kijelentésem.

Ami már most az ellenvetéseket illeti, amelyeket a t. képviselő urak felhoztak, azoknak legnagyobb része a részletekre tartozik és azért azokkal kimerítően nem fogok foglalkozni. De egygyel kell foglalkoznom, Polónyi képviselő ur kifogásával, aki azt állította és úgy állította fel a maga részére a kérdést, hogy három kardinalis pont az, amelyek miként való elintézésétől teszi függővé a végmegszavazást.

Mielőtt erre megadnám a választomat, illetve kifejteném álláspontomat, egyet akarok megjegyezni arra nézve, amiben Polónyi képviselő ur Kossuth Ferenc képviselő ural egyetért.

Azt mondja a t. képviselő ur, hogy nem lehet jó és nem jó a törvényjavaslat, mert taxációval törvényt jól nem lehet megcsinálni. Megengedem, hogy taxációval tökéletes törvényt csinálni igen nehéz; de azt is méltóztatnék megengedni, hogy igen nehéz tisztán általános elvi kijelentésekkel szabályozni ily kérdést, mint amilyen az érdekeltség kérdése, amely az üzleti világ minden részére kiterjed. (Igaz! Ugy van! Elnök helyeslés.) ha csak megint nem akarunk abba a hibába esni amelyben leledzik az 1875-iki törvény: hogy az általános szövegek alatt mindenki azt érti a törvényből amit bele akar magyarázni. (Igaz! Ugy van! Elnök helyeslés minden oldalon.)

Ami azt a kifogást illeti, amelyet Kossuth Ferenc és Polónyi Géza képviselő urak tettek, hogy nem fogadják el helyesen megoldottnak a törvénynek azt a részét amelyben, amint magukat kifejezték, kategóriák vannak állítva és egyes osztályok vannak kizárva, ez igen súlyos vád lenne ez ellen a törvényjavaslat ellen, és ha ez a vád igaz lenne, első lennék, aki a törvényhez való hozzájárulást repudialnám, mert semmi téren, sem más, sem ezen a téren nem akarom kizárni az országnak bármely osztályát, a lakosságnak bármely foglalkozáshoz tartozó részét az országgyűlési körből. (Elnök helyeslés.) Ilyet semmi körülmények közt sem akarok, ilyenhez nem járulnék hozzá. (Helyeslés és tetszés.) De nincs is ilyesmi ebben a javaslathoz, (Ugy van! Ugy van! minden oldalon.) mert azt tartom, hogy egyetlen osztályt van kizárva, de ez nem is osztály, az van kizárva, aki a kormányval üzletet köt, (Általános élnök helyeslés.) akár iparos legyen az, akár földműves, akár ügyvéd, akár orvos, vagy akárki más. (Általános élnök helyeslés és tetszés.) Ne méltóztatassék tehát azt mondani, hogy itt kategóriák szerint van meghatározva az összetérhetetlenség. (Helyeslés.)

De utárol Polónyi Géza képviselő ur felállított három pontjára, amelyek közül azonban, becsánatot kérek, a harmadikat a t. képviselő ur szomszédságában tolt nagy vita közben nem hallottam; talán elrejtette, de a részleteknél majd felhozhatja. Tehát csak kattöröl szólhatok, a harmadikat nem hallottam. (Egy hang a szélső balon: A nyugdíjasok!) Engedelmet kérek, a nyugdíjasokat csak nem tekinthetnek ilyeneknek, mert ezeknél az államtól és a kormánytól függetlenebb egyének nem képviselhetők, mert ott kedvezés nem történhetik sem telelemel, sem leszállítás.

Mint első felhozta a képviselő ur az elnöknek azt a diszkreionális jogát az eljárásnál, hogy ő hatvan tagot szemel ki azon bizottság tagjaival, amelyre az eljárás bízva van. A képviselő ur ezt kuriózumnak mondja és azt állítja, hogy ebben semmi garancia nincsen és szerinte több garancia van a választott bizottságokban.

T. Ház! Ez egy expediens akar lenni; nem állítom, hogy tökéletes expediens, vagy tökéletes alkotás, vagy valami nagy eszme: de azt nem fogadom el, amit a képviselő ur mond, hogy annyi garancia sincs benne mint a választott bizottságokban. En azt tartom, hogy ha a Ház a maga szabályaiban és még inkább, ha a törvényhozás törvényében ilyen nagy felelősséggel és erkölcsi súlyjal járó feladattal bízva meg azt, aki a képviselőház többsége vagy egésze bizalmának letéteményese, azt, akit arra a kiváló helyre állított...

Thaly Kálmán: Példánl Bányfi Dezső!

Széll Kálmán miniszterelnök: ... aki hívta van a parlament tanácskozásait vezetni, akárki legyen az, az, ha csak minden lehetetlenné nem válik ebben az országban, akkor az is lehetetlenné válik, amit a képviselő ur akar érezni fogja annak az erkölcsi felelősségnek és nyomásnak akkora súlyát, hogy lehetetlen, hogy magát bárki a maga kivonja és minden részrehajlás nélkül ennek a Háznak a legkiválóbbait fogja a bíráskodásra kijelölni. (Elnök helyeslés és tetszés jobbról és a középén.) Különbön majd megvitattuk ezt a részleteknél mert oda tartozik.

A másik amit a képviselő ur felhozott, az, hogy szerinte az ügyvédek egész kategóriája ki van zárva, meg van bélyegezve, lehetetlenné van téve, mert nem ügyködhethetnek a bíróságnál és sehol.

Engedelmet kérek, a törvényjavaslathoz ez nem célja semmiképp sem; a törvényjavaslat abban a bizonyos hivatkozott szakaszban az információkat akarta kizárni (Elnök helyeslés) és azt akarta kizárni, hogy valaki a maga állását kihalaszolja a miniszternél. (Elnök helyeslés és tetszés. Ugy van! Ugy van! minden oldalon.) Zaj a szélső baloldalon.) Legyen egy kis türelemmel a képviselő ur hiszen abból a helyzetből akarom kiszabadítani, amelybe belekerült, hogy a szomszédaival összedisputált. (Derültség.) Mondom, ez a javaslat morálitern nem akar megbélyegezni senkit, sem anyagi, tisztességes, becsületes keretében nem akar ártana senkinek. Hajlandó vagyok a részleteknél egy oly módosítást szemügyre venni, amely ez iránt képtelen nem hogy fenn és az ügyvédeknek a bíróságok előtti ügyködését minden képtelen kívül megengedtetnek állítja oda és nem zárja ki. (Helyeslés.)

Polónyi Géza: Helyes, ezt akartam!

Széll Kálmán miniszterelnök: A részletekbe most nem megyek bele, csak azzal zárom szavaimat.

hogy ezt a kérdést én átvetem örökségül és becsületbeli és politikai kötelességemnek tartottam, hogy ezt a kérdést, mely ebben a Házban négy évvel ezelőtt vetetett fel, tehát két évvel ezelőtt, hogy én ezt a széklet elfogaltam és amelynek megoldására a Ház egy elkészítő-bizottságot küldött ki, én a maga komolyságának, a maga céljainak teljes és minden irányban pártatlan és objektív fellegelével dülőre vigyem és a kérdést megoldjam. (Élénk helyeslés és tetszés minden oldalán.) Azért nem fogadom el Kossuth Ferenc képviselő urnak azt a szemrehányást, hogy felvetette itten ezen párt tuhosszas uralmának kérdését, ami különben most nem tartozik ide. Én is a parlamentarizmus érdekében egészszéges és nagyon kívánatos fordulatnak tartanám Magyarországon, ha a pártok egymást felváltanák. De méltóztassák t. barátaink olyan programot felállítani, amely megkapja a többséget az országban és majd akkor beszéljünk erről a kérdéstről. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

Fáy István: A program megvan, de ne tessék olyan tüzzel korteskedni! (Zaj) a szélsőbaloldalon. Elnök csenget.)

Pfihler Győző: Az elvtagadók mind főispánok lesznek! (Zaj. Az elnök csenget.)

Széll Kálmán miniszterelnök: Kossuth Ferenc képviselő ur velem szemben, gondolom, helytelenül emlegette a klikkeknek és a klikkek uralmának kérdését. Ha én valmit bebizonyítottam azóta, amióta ezen a helyen ülök, az, gondolom, az, hogy én reám befolyással sem egyes számban, sem többes számban senki sincs más, mint a közérdek parancsava és e párt összességének és akaratának megnyilvánulása. (Élénk tetszés jobbról és a középben.) Én körülöttem sem közelebb, sem távolabb, sem kisebb, sem nagyobb gyűrűt nem képez senki és nem képeznek senki, ezt bebizonyítottam: én meghallgatom mindenkit, beszéltek mindenkivel, igyekszem magamat informálni, választok a szerint, amint az én meggyőződésemondja és, ha az én meggyőződésemondam valmit jónak mond, akkor odaállok a párt elé, állok ide a képviselőház elé, és attól engem el nem tántoríthat senki. (Élénk tetszés és éljenzés jobbról és a középben.)

Talán elmondhatom magamról, aki a mellett vagyok, hogy az 1875-iki törvényben megirt, de nem helyesen kifejezett motívumok és célok a képviselőház függetlenségének érdekében érvényesüljenek, érvényesüljenek a nemzeti képviselet erkölcsi súlyának emelése és mindentelvényes gyanúsítástól való megtisztítása és megvédése érdekében, — elmondhatom ezt, mint kormányelnök, aki ezáltal a magam hatáskörét szűkebbre vonni kívánom és ha a képviselő ur velem szemben a klikkek emlegeti, akkor, mikor én ezt teszem és mikor ekképpen járok el, neki ebben nincs igaza. Én egyet teszek csak: amit a közérdek, az országnak érdeke és az ügynek az érdeke megkíván. (Ugy van! Ugy van! Tetszés és helyeslés jobbról és a középben.)

Thaly Kálmán: Csak az azelőttire értette! **Széll Kálmán miniszterelnök:** Polónyi képviselő urnak, aki azt mondta, hogy nem kellene ebben a törvényben semmi mást megírni, mint bizonyos elveket, talán tehetek azzal, hogy úgy vagyok vele, mint Deák Ferenc a sajtótörvényvel. Azt mondta egyszer Deák Ferenc: a sajtótörvény úgy volna jó, ha csak egy paragrafusból állna: nem szabad nem igazat írni. Én is úgy szeretném, ha az inkompatibilitási törvény egy paragrafusból állna: nem szabad soha semmit sem cselekedni, csak azt, ami az ország közérdeke (Tetszés.) Mindnyájan osztozunk ebben.

De minthogy az emberek vérből és húsból vannak és minthogy az emberek gyengék és a gyegekiből származó bajok megelőzése a törvényhozásnak nemcsak ezen a téren, de minden téren feladata, azért nem lehet ezt egyes elvek keretében beleszorítani, hanem ilyen taxációba kell belemenni, amely itt-ott talán sért, talán élesnek látszik, de a maga egészében, azt hiszem, megiele minden tekintetnek, amelyet ezen kérdés megoldásánál szem előtt kell tartani. Állanom a javaslatot elfogadásra. (Általános élénk tetszés és éljenzés.)

A Ház általánosságban egyhangulag elfogadja a törvényjavaslatot.

A részletes vita holnapra maradt.

BELFÖLD.

Az ügyvédi rendtartás reformjának fonalát dr.

Plósz Sándor igazságügyminiszter újból felvette. Az erre vonatkozó törvényjavaslat elkészítésével dr. Szilágyi Dezső volt igazságügyi miniszter idején dr. Nagy Dezső budapesti ügyvédi kamarai titkárt bízták meg. Az előadói tervezet meg 1892-ben jelent meg és akkor az az összes ügyvédi kamaráknak megküldetett a célból, hogy reá észrevételeiket tegyék meg. Az az előadó által ezek alapján feldolgoztatván, ugyanő az átdolgozott tervezet 1899-ben benyújtotta Erdély Sándor akkori igazságügyminiszternek. Dr. Plósz Sándor igazságügyminiszter a tervezetet legújabbban azzal adta ki dr. Nagy Dezső ügyvédi kamarai titkárnak, hogy az ügyvédség terén felmerült újabb fejlemények figyelembe vételével szerkeszse át a javaslatot. Dr. Nagy Dezső a megbízást elfogadta és remélhető, hogy az ügyvédi rendtartás reformjának immár évek óta húzódo ügye végre a megvalósulás stádiumába lép.

A honvédelmi beruházások. A képviselőház honvédelmi bizottsága ma ülést tartott, amelyen rövid

vita után elfogadta a honvédelmi miniszter két törvényjavaslatát. Az egyik tudvalegőleg a póthitel engedélyezése, a másik a népfelkelés fegyverkezésére vonatkozik. Az ülésen a kormány részéről Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László pénzügyminiszter és Gromon Dezső honvédelmi államtitkár vettek részt.

A csongrádi főispánság. A Vadnay Andor halálával megüresedett csongrád megyei főispáni állás betöltésére vonatkozó kombinációk mind koraiak, amennyiben ez az állás a legközelebb megüresedő h.-m.-vásárhelyi főispáni állással közösen fog betölteni.

Választási mozgalmak. Torontálban is nagyban megindult a választási mozgalom. Az oroszai kerület 28 községének mintegy 500 vezériférfia összegyűlt tegnap, vasárnap délelőtt Dobricán egy nagy értekezletre, amelyen egyhangulag bizalmat szavaztak Jovanovics István képviselőjüknek és felkérték, hogy vállalja el újra a képviselőiséget. Jovanovics István, aki Popovics Vazul István képviselő kíséretében jelent meg, kijelentette, hogy a jelölést elfogadja és ezentul is Széll Kálmán zászlaja alatt óhajt küzdeni.

A szolna-rajeci választókerület szabadelvű polgársága Benyovszky János pártelnök elnöklésével népes értekezletet tartott, amelyen egyhangulag és nagy lelkesedéssel ismét Smialovszky Valér, a kerület eddigi képviselőjét kiáltották ki jelöltjükül. A gyűlés táviratilag értesítette a miniszterelnököt, a szabadelvű párt elnökét és a vármegye főispánját bizalmának nyilvánulásáról.

Az olasz-lisztkai kerület választópolgárai, mintegy 700-an népes gyűlést tartottak vasárnap, e hó 12-én Sárospatakon, hogy közös egyetértéssel állapodjanak meg a képviselőjelölt személyében. A gyűlésen, melyen Szinyei Gerzson, theologiai akadémiai tanár elnök, képviselvé volt a kerület mindegyik községe. Az értekezlet Molnár János sárospataki főbíró ajánló beszéde után nagy lelkesedéssel és egyhanguan dr. Ballagi Géza jogakadémiai tanárt, a Magyar Tudományos Akadémia tagját, politikai író kiáltotta ki a kerület képviselőjelöltjévé szabadelvű programmal. A jelölés után Sárospatak függetlenségi polgárainak megbízásából Kun Dániel földbirtokos bejelentette családközösüket a jelöléshez. Ballagi, akit küldöttség hívott meg az értekezletre, elmondta programbeszédét.

Az összeférhetlenség a szabadelvűpártban.

Budapest, május 13.

Az a kivételes eset történt meg a szabadelvűpárt mai értekezletén, hogy a szombaton megkezdett törvényjavaslat tárgyalását még ma, a vita harmadik napján sem fejezte be a párt. A javaslat kritikus szakasza, az 5. §. volt ma soron és ennél a szakasznál, amint előre volt látható, megtörtént az ellentétes álláspontok döntő megütözése. A szakasz a) b) és c) pontjaihoz adott be gróf Tisza István módosítást, amely mellett Chorin Ferenc, Hieronymi Károly és Gajari Odón, ellene pedig Széll Kálmán miniszterelnök és Szilágyi Dezső szólaltak fel. Az értekezlet az igen érdekes vita után a módosítást elvetette.

Az értekezletről következő részletes tudósításunk számol be:

Az országgyűlési szabadelvű pártkör ma este 7 órakor báró Podmaniczky Frigyes elnöke alatt tartott értekezletén folytatta az összeférhetlenségi törvény revíziójáról szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását. Az ötödik pont következett, amelyről gróf Tisza István szólalt fel legelőször.

Gróf Tisza István: Mielőtt áttérne felszólalásának tulajdonképpen való tárgyára, mindössze egy megjegyzést akar tenni. Gróf Széchenyi Ádám tegnapelőtti felszólalásában utalt annak hátrányos következményeire, hogy a javaslat a középbirtokosokat kirekeszti a képviselőházból. Ez igen nagy igazság. Nagy szükség van arra, hogy a nagy és középbirtokosság részt vegyen a közéletben, különösen a képviselőház tevékenységében és épp oly nagy igazság az is, hogy egy osztály sem hoz oly nagy áldozatot a parlamentben való működés által, mint a középbirtokosság, amelynek összes életviszonyait megzavarja a képviselői kötelességek teljesítése és amelyre igen nagy terhet ró — a törvényhozásban való részvétel.

Ezután felszólalása tulajdonképpen tárgyára tér át s mindenekelőtt Szilágyi Dezső felszólalására tesz néhány észrevételt. Abból, amit Szilágyi Dezső elmondott, egyet-mást aláír, így első sorban az állítást, hogy meg kell vonni valahol a választást, amelynél az összeférhetlenség kezdő-

dik. Igenis, ezt a választást meg kell vonni és kifogása csak az ellen van, hogy ott vonassék meg ez a választás, ahol a közgazdasági érdekeket sérti. A kérdés csak az, hogy hol van az a határ, amelynél a közgazdasági érdekek sérelme kezdődik. Igaza van Szilágyi Dezsőnek, mikor Hieronymyval szemben, aki a konkrét esetekben kívánja vizsgálni, hol merült fel az inkompatibilitás esete, azt jegyezte meg, hogy a bíró a vesekében nem fürkészhet. Hiszen, ha ilyen szubjektív momentumokból indulnánk ki, akkor tulajdonképpen beoszlétilbírósi eljárás volna olyan kérdésben, amelyben ilyen súlyos ítélet kimondására kellő anyag nincsen. Egyetért tehát Szilágyi Dezsővel abban, hogy objektíve kell körülírni magát az a helyzetet, amely alkalmas arra, hogy a kötelességek összeütközését idézze elő. Abban is egyetért vele, hogy az objektív kriteriumát a függésnek minden esetben nem lehet megállapítani; minden esetre egyetért ebben a törvényjavaslat. Az eltérés tehát köztük és a törvényjavaslat álláspontjainak között abban van, hogy hol van az a határvonal a két véglet között.

Igyekszik ezt a határvonalat lehetőleg szabatosan megvonni. Teljesen kizárva minden olyan anyagi összeférhetlenséget, amely valamiféle favorizálást megenged s amelyről a képviselő nem mondhat le gazdasági érdekeinek súlyos sérelme nélkül. Ezen túlmenni nem volna helyes Igen nagy szerencsétlenségnek tartaná, ha kiterjesztenék az összeférhetlenséget olyan határig, amely a honpolgárok nagy zömét kiteszi annak, hogy, hacsak hivatásáról le nem akar mondani, akkor le kell mondania egyik legbecesebb jogáról, a passzív választói jogról. Ismételve állítja, amint már kifejtette az általános vita alkalmával, hogy az állami szállításokat az ipar nem nélkülözheti. Helyese ez az állapot, azt nem vitatja, de tény, hogy a nagyobb iparágak között alig van olyan, — talán csak a malomipar és vasipar az — amely megélhet az állam megrendelése nélkül is. Ebből következik, hogy ha a törvényjavaslat szövege változtatlanul marad, az iparosok nagy zöme elveszti passzív választói jogát. Multkori felszólalásának azzal a részével szembe, amely arról szólt, hogy az iparvállalatoknál érdeket képviselőnek a parlamentből való kizorítása ártana az iparfejlesztés érdekeinek, Szilágyi Dezső utalt az 1875 előtti fennállott viszonyokra és azokból következteti azt, hogy a képviselőket az iparvállalatok vezetői helyére nem szakértelmükkel fogva, hanem befolyásuk kihasználásának kedvéért tilték.

Az akkori idők viszonyairól természetesen közvetlen tapasztalatból nem beszélhet, de ismert dolog az, hogy a 60-as évek vége és a 70-es évek eleje a spekulációnak igen kevés szolid korszaka volt. Ebben a romlott áramlatban igen előállhattak azok a viszonyok, amelyekről Szilágyi Dezső szólt, de ha elguglatlanul szemléljük a dolgokat, akkor nem lehet tagadni, hogy azóta közgazdasági életünk nagy megtisztuláson ment keresztül, éppen azonánál a nagy katasztrófáknál fogva, amelyeket az akkori egészségtelen viszonyok idéztek fel és a kép, amelyet Szilágyi Dezső festett, semmi képpen sem illik a mai viszonyokra. Igaz, hogy a részvényszerűségeknak meg van az a hajlandósága, hogy képviselőket választásnak az igazgatóság tagjai közé, mert hiszen minden üzleti vállalatnak meg van az a törekvése, hogy olyan egyének legyenek az igazgatóságban, akik személyes presztizsukkal emelik a vállalat tekintélyét. Ennek azonban nincsen politikai háttere és ez nemcsak nálunk van így, hanem mindenütt. Sehoh a világon nincsenek csupa szakemberek a vállalatok élén, hanem olyan férfiak is, akik általános ismeretükkel, lelkiismeretes munkájukkal és tekintélyükkel is előmozdítják a vállalat érdekeit. Ez a jelenség mindenütt megvan és hivatkozik saját tapasztalataira is, de felkéri a miniszterelnököt is — ő sokkal nagyobb ideig, sokkal nagyobb állásokban tapasztaltam — hogy az állások betöltésénél egytől-egyig csupa olyan férfiakhoz fordultak az illető intézetek, akik ha nem is képviselők, de számot tevő emberei a közéletnek és soha a kormány ő hozzá nem fordult és viszont ő sem fordult soha a kormányhoz az ilyen egyéniségek kiválasztásának dolgában s reméli, hogy ezt a tapasztalatot megerősítheti Széll Kálmán is saját tapasztalataival. A 96-ik évi választásoknál kimaradtak a képviselőházból olyan férfiak, akik ellenzéki minőségükben fejtettek ki ilyen közgazdasági működést. 1896. előtt azonban egész sora volt az ellenzéki férfiaknak egyes vállalatoknál és sohasem jutottak olyan helyzetbe, hogy vállalatokkal szemben fennálló kötelességük összeütközött volna képviselői kötelességükkel. Nem kutatja, hogy mennyi a túlzás abban, amit a kormány az egyes vállalatokkal szemben való kedvezéséről felhozta, de nem hiszi, hogy volt, vagy van olyan kormány, amely eljárását attól tenné függővé, hogy valamely vállalat igazgatóságában milyen képviselők ülnek. Felkéri Szilágyit, kérdesze meg gróf

Dessewffy Aurélt, Bujanovics Sándort, Chorin Ferencet, Gyórfy Gyulát, akik valamennyien, mint ellenzéki emberek viseltek részvénytársaságoknál különböző állásokat, érezték-e valaha az ő ellenzéki pártállásuknak következményeit, vagy felszelyezte-e őket valaha a vállalatoknál elfoglalt állásuk ellenzéki kötelességük gyakorlásában. Megmarad tehát amellett az álláspontja mellett, hogy Magyarország nagy szerencsétlenségnek tartaná, ha a képviselők közhasznú közgazdasági tevékenységük-ről lemondani kényszerülnének. Szilágyi azt mondja, hogy nem esik csorba az iparfejlesztés érdekében, ha iparosok nem foglalnak a képviselőházban helyet foglalni, mert akkor nem egyesek, hanem az egész törvényhozás fogja kötelességének ismerni az ipari érdekek felkarolását. Ezzel szemben azokhoz a képviselőtársaihoz fordul akik vele együtt mezőgazdasággal foglalkoznak. Kérdi nem-e tartanak őrre mesnek. ha a mezőgazdák a képviselőházból kiszorítottának? (Ugy van!) De tegyük fel, hogy az ipari érdekeket ép oly jól gondolja a képviselőház, ha tagjai között nem lesznek iparosok, még abban az esetben is azt valaha, hogy nem szabad csupán az érdekképviselő szem-pontjából tekinteni ezt a kérdést. Az iparos osztályra nézve megalázás, valóságos capitis demi nutio lesz, ha a képviselőházból kiszorítatik. (Helyeslés.) Tudja, hogy ez nem célzata a törvényjavaslatnak de ez nem változtat az eredmény és kétségletlen, hogy az eredmény ez lesz. Ez az eredmény pedig káros féltékenységet fog kelteni egy nagy társadalmi osztályban és felette ártalmas olyan törvényhozási akció, amely csak tápot ad a máris meglévő osztályellen-teteknek. A kérdés helyesen úgy tehető fel: statuálhat-e a törvény olyan kivételeket, amelyek a 75-iki törvény személt nem sértik. Hivatkozik a törvényjavaslat indoklására, amely felsorolja azokat a flagrants eseteket, amelyekre nézve az összeérhetetlenséget ki kell mondani. Ki van véve ezek közül a kész áruk eladása amely meg van engedve az iparosoknak és mezőgazdák, de ki vannak zárva belőle a kereskedők. Ez pozitív szigorítás a 75-iki törvényhez képest, de elfogadják, nem mintba kisebb értékű foglalkozás-nak tekinteni a kereskedést, de mert annak mások a viszonyai. Az iparra nézve azonban megengedőnek tartja a megrendelésre való szállítást, de három kritériumhoz kötve: és pedig ha bizonyos áru bizonyos árban bizonyos időre szállítandó. Fontosabb kérdés, mehetünk-e idáig a favorizálás veszedelme nélkül? A kész áruk eladását a javaslat megengedi; pedig a favorizálás itt is lehetséges az ár és a minőség megállapításánál. A megrendelésnél előfordulhat a favor a szerződés megkötésénél és az átvételnél, ami ugyanaz, mint a megvétel. A mód a favor kizárására az, hogy egészen a törvény írja elő a nyilvános árlejtést és hogy csak indokolt esetben lehet eltérni az árban legkedvezőbb ajánlat elfogadásától. Hasonlítsuk ezt össze a dohánytermelési engedéllyel, amelyet a javaslat megenged s a melyhez ő is hozzájárul. sőt még tovább menne, de kijelenti, hogy sehol annyai kedvezés nem lehetséges, mint a dohánybevitálnál, ahol az ellen-örzés ki van zárva. Nyilvános árlejtés mellett kiadott vállalkozásnál sokkal kevesebb kedvezés fordulhat elő. Ennek logikai konzekvenciája olyan módosítás volna, amely a nyilvános árlejtés útján való előre eladást korlátlanul megengedné, s egyéni meggyőződése szerint ez volna a helyes, de mert olyan megoldást óhajt, amely közmegegyezést okoz, nem bánja, zárjuk ki az olyan szerződést, amely hosszabb időre szól, továbbá az olyant, amelytől az illető egyénnek vagy vállalatnak az egész existenciája függ, amilyenek például a fegyvergyárak és vagon-gyárak, de az iparosoknak azt a széles körét, amely rá van utalva az állam megrendelésére, ám nem egész existenciájával, ne főszzuk meg passzív választói jogától. Ezért a következő módosítást javasolja:

A pont öt első kikezdésének megtartásával a b) és c) kikezdések helyébe tétessék: „Nem terjed ki a fentebbi tilalom arra: b) Aki a kormány részére saját gazdasági terményeit vagy ipari termékeit szállítja, ha a szállítás nyilvános árlejtésen vagy ajánlati tárgyaláson, a tárgyalás eredményeként mutatkozó legelőször áron csak egy évre kötött és az összes, a kormányval szemben vállalt szállítás vagy szállítások mennyisége az illető vállalat vagy forgalmának 25 százalékát meg nem haladja.

c) Akinek kereskedői nyílt üzletében valamely állami hivatal vagy intézet detailban bevásárlást eszközöl.

Nagyon kéri, hogy ezt a módosítást fogadják el, de még na nem is fogadják el, akkor is méltányos hogy tért engedjenek arra, hogy ebben a pontban a párt minden tagja szabadon érvényesíthesse meggyőződését. Pártfegyelem alkalmazása ilyen detailkérdésben nem volna indokolt és nem volna méltányos.

Chorin Ferenc szintén abban a nézetben van, hogy a törvényjavaslat e pontja által az iparosok nagy része kizáratik a választási jogból. A törvényjavaslat tranzigal bizonyos mértékig a termelőkkel és a bankokkal, csak ezekkel az ipari vállalatokkal nem tranzigál. Minden érdekeket alárendel a parlament intakt-sága magasabb szempontjának; de van még egy nagy érdek is, az, hogy a nemzeti termelési ágak megfelelő képviselőre biztosítsák. Sajnálatos konstátálja maga is, hogy a Ház elentálló képessége meggyöngyült de ennek erősítése és az itt szóban forgó rendelkezések közt mi összefüggést sem talál. Tisza István indítványában egészséges eszmét talál, de abban az egy évre való megszorítás inkonzekvens és olyan, amely az indítványt értékétől nagy részben megfoszthatja. A tólsulyt a nyilvános árverésre és a legkedvezőbb ajánlatra fekteti és kéri, hogy az egy évre való megszorítás ejtessék el.

Gróf Tisza István igazat ad előtte szólónak, de látván, hogy indítványa komoly nehézségekbe ütkö-zik, legalább, amint mondani szokás, a veszett fejse- -nek a nyelét akarta megmenteni. Egyébként, ha leküzdhetetlen akadályokba nem ütközik örmmel csatiakozik a Chorin által kifejezett óhajtáshoz.

Hieronym Károly elfogadja gróf Tisza módosítását az egy évi megszorítás kihagyásával. Hozzá-tenné azonban, hogy ha valaki ily szerződéses viszonyban van az állammal s a szerződés módosítatik, akkor álljon elő az összeférhetlenség. Részletesen polemizál végül Szilágyival, akinek tegnapi tartalmas beszéd nem győzte meg arról, hogy helytelen lett volna az összeférhetlenségi kérdésben elfoglalt álláspontja.

Kola János a pontnak ily értelmű rövidebb szö-vegeztését ajánlja, mely az a) b) és c) pontok elha-gyásával a nyilvános verseny útján nyert szállításokra és vállalatokra nézve tenne kivételt.

Szóll Kálmán miniszterelnök: Ez a pont a törvényjavaslatnak egyik legfontosabb része, amely-nek miként való elintézése kihát a többi pon-tokra is. Ha a szállítást kompatibilissé tesszük, a törvényjavaslat sok részét át kell dolgozni és pedig nemcsak enyhíteni, hanem lényeges dispo- -zicziókat teljesen ki kell hagyni. Barmennyit gondolkozik is, nem látja ebben a pontban azt, hogy a közönség egy részét arra szorítaná, hogy amint gróf Tisza mondta, megváltoztassa az összes életviszonyait. Am, ha előfordulhatnának is egyes ily esetek, vajjon nem változtatna-e meg az 1875-iki tör- -vény a viszonyokat a közhivatalnokokra, a bírákra nézve. Különböznem is ez a dirimáló momentum, hanem az, hogy a szállítás viszonya eredménye- -zi-e a függés oly mértékét, mely nem fér össze azzal a céllal, amelylyel a törvényt meg akarjuk alkotni? Erős az a hite, hogy az 1875-iki törvényhozás szándéka s az inkompatibilitás fogalma szerint igen. Ha van összeférhetetlen üz- -leti viszony, ugy ez nézete szerint bizonyára az. Nem is annyira a szerződés megkötésé- -ben, hanem annak alkalmazásában, a tágabb, vagy s zűkebb interpretációknak, azoknak az eseteknek a lehetőségében, a midőn a miniszternek egy szembunyorítása elég lehet arra, hogy így vagy amugy értelmezzék a szabályokat. Chorin és Hieronymi megjegyzései is mutatják, hogy gróf Tisza István módosításával nem érünk célt. A 25% felvétele pedig oly momentumot hozna be, amely mellett senki senki sem tudná, hogy mid- -dön szerződést köt, inkompatibilis lesz-e vagy nem. Meg van arról győződve, hogy gróf Tisza István később beterveztendő módosításainak leg- -nagyobb részével egyet fog érthetni, de ehhez nem tudna hozzájárulni, mert ha ezt elfogadjuk, a törvényjavaslat többi része vagy ellenmondó és illogikus lesz, vagy pedig egészen átdolgozandó. (Élénk helyeslés.)

Gajári Ödön lehető félreértések kikerülése céljából kijelenti, hogy bármint dőljön is el e pontnak a sorsa, önmaga mindig optálni lesz kénytelen eddig viselt állásai és a képviselőség között; az ő egyéni helyzetét tehát nem alterálja ez, hogy miként fognak határozni. Gróf Tisza indítványát, amelyt megavá tesz, ugy fogja fel, hogy annak értelmében és a benne foglalt kautélák mellett nem állhat elő oly kedvezés, amelyből függési viszonyt lehetne konstruálni. Ha az ellenörzés az egész vonalon megvan, ha a szerződés egyáltalán nem változtatható meg, ily kedvezés esete nem is állhat elő.

Szilágyi Dezső gróf Tisza Istvánnal polemizálva, tagadja a törvényjavaslatnak azt a célzatát, hogy egyes társadalmi osztályokat kirekeszzen a képviselőházból. Azzal szemben, hogy a középbirto- -kosokra a képviselői állás sulyos áldozatot ró, meg- -jegyzi, hogy a képviselőség egyáltalán sok áldozattal, sok önmegtagadással jár, sok lemondást követel, kü- -lönösen pedig a lemondást arról, hogy a képviselő állását, befolyását pénzszerzésre használja fel. (Élénk helyeslés.) Csak ha megvan a képviselőben a hiva- -tásától való ez az áthatottság, ez az öntékezés, ez az elkövettség, hogy képviselői állását nem használja ki

pénzszerzésre, csak akkor teljesítheti törvényhozói kötelességét. És ezt a törvényekben nem gyengíteni, hanem erősíteni kell.

Óvakodunk ke' attól, hogy ezt a törvényjavas- -latot ugy tüntessük fel, mint amelynek eredménye — és mert az eredmény a célzából folyik — célzata is az, hogy bizonyos társadalmi osztályokat kirekeszzen a parlamentből. Veszedelmes tévedés volna ez, amelyet száz és ezer és millió ember ad szájról-szájra.

Gróf Tisza Istvánnak arra az ellenvetésére, hogy a javaslat az iparra káros hatással lesz és gyöngyüti az ipari érdekeknek a törvényhozásban való érvénye- -sítését, ismétli, hogy a javaslatnak az iparra semmi káros hatását nem látja de nem látja azt sem, hogy az ipari érdekek felkarolását a képviselőházban gyengíteni fogja. De igenis látja azt hogy mind- -az, amit a viszonyok megengednek, amit egy hatalmas, erős iparpolitika kezdeményezhet, mindaz, amit az agyvelő kigondolhat továbbra is érvényesül- -het a törvényhozásban. Es érvényesülhet az iparfej- -lesztés érdekében azoknak a kiváló férfiaknak a be- -folyása is, akik tehetségüket és szakértelmüket az ipari vállalatoknak szenteik. Mert a befolyás érvé- -nyesítésének nemcsak az a módja, hogy azok a kiváló férfiak a képviselőházban, még pedig nagyon is lesze- -lyezett állásban benn ülnék, hanem a befolyásnak megvan a számos legitím módja, amelyet azok a kiváló férfiak a képviselőházon kívül is érvényesíthet- -nek. Csak egy befolyás fog hiányozni és pedig az, amely az intézeteknél alkalmazott képviselőktől el- -várja, hogy a ormánynál meg nem engedett módon a vállalat érdekében működjenek. Mindez az ipar- -politikára nem lehet hátrányos befolyással.

Közgazdasági tevékenység terén megvan a haj- -landóság merész alapításokra és spekulációkra, amelyeknek állandó eszköze az, hogy befolyásos kép- -viselőket nyernék meg a vállalat részére. Ha valamely külföldi iparos nálunk egy vállalatot akar alapítani, fájdalom a legelső dolga az, hogy egy vagy több képviselőt keres magának, aki érdekében a kormány- -nál közben járjon. Fájdalom, megvan az a tendencia, s megvolt mindig, hogy kiváló képviselőket meg- -nyerjenek a vállalatok tisztán azért, hogy az állam- -tól bizonyos kedvezményeket eszközöljenek ki.

A harmadik megjegyzése gróf Tisza Istvánnak arra a kijelentésére vonatkozik, hogy az iparosok ér- -dekei nem fognak elég hathatósan érvényesülni, ha az iparosok nem ülnék benn a képviselőházban. Ne induljunk ki abból, hogy a törvényhozásban csak annak a társadalmi osztálynak érdekei részesülnek istápolásban, amely társadalmi osztálynak a tagjai benn ülnék a képviselőházban, hiszen bírának, s egyéb hivatalnokoknak nincs a Házban képviselete és még sem lehet joggal azt mondani, hogy a bírák és a hivatalnokok érdekeit a törvény- -hozás elhanyagolja. Ebből következik, hogy ha a javaslat törvényerőre emelkedésének az lenne is a következménye, hogy iparosok és kereskedők nem lehetnek képviselők, még akkor sem kell attól félni, hogy az iparos- és kereskedőosztály érdekeit a tör- -vényhozás el fogja hanyagolni. Ha az érdekképvi- -selet erősebb kidomborítására vetjük a tólsulyt, akkor a kint meglévő osztályelleneteknek nem kiegyenlítes, hanem kiéleltése következik meg. Egyébiránt sem- -memű klasszis kirekesztéséről ninosen szó, csak egy klasszis van kirekesztve: az, amelyet az 1875-iki törvény is kirekeszt: a bírák, a kor- -mány kinevezésétől függő tisztviselők és a köz- -igazgatási tisztviselők osztálya. Ott igenis van szó egy társadalmi osztály kirekesztéséről, itt társadalmi osztály ninosen kirekesztve, csak az állam vállalko- -zó és szállítói. Erre nézve azonban kijelenti, hogy nem ismer inkompatibilitási törvényt, de még tör- -vényjavaslatot sem — természetesen csak Európáról beszéve — amely ezeket be nem venné az összeférhe- -tetlenség kategóriába.

Ha volna mód, amely a kedvezés lehetőségét ki- -zárja, akkor a miniszterelnök nem csinálna, mi sem csinálnának nehézségeket a vállalkozókkal szemben, de itt két elvi szempont áll egymással szemben, amely egymással össze nem egyeztethető. Hogy az előre elkészít- -tett szerződés sem zárja ki a visszaélést, arra példa a Tu- -rul-cipőgyár esete. De megengedi, hogy elképzelhető olyan mód, amely kizárja a kedvezést, de hogy ez a jogszabály világos és könnyen alkalmazható nem volna, azt Tisza István is megengedi. Tömrdek kedvezés lehetséges, aminek például a szénzállításoknál Chorin Ferenc legalább busz esetét tudná elmon- -dani. Mindezeknél fogva nem fogadja el gróf Tisza István módosítását.

Gróf Tisza István előbb szavai értelmét igazítja, helyre, azután polemizál Szilágyi Dezsővel a módosi- -tás érdemére nézve. Igen sajnálja, hogy e szerény módosítása is visszautasításra talált. Egyetlen tagját a pártnak sem akarná gyanúsítani azzal, hogy az ipa- -rososztályt megbélyegezni akarná. A cél nem ez, de

a határozat eredmény ez lesz. Ezért igen kéri az értekezletet, hogy fogadja el módosítását.

Horin Ferenc személyes kérdésben szólal fel, s Szilágyi Dezsőnek megjegyzi, hogy az a kőszénbánya-vállalat, amelynek vezetésében részt vesz, soha semmiféle kedvezésekben szállításkor nem részesült.

Ezután az értekezlet gróf Tisza István módosítását elvetette a 2. és 4. pontot érdemleges módosítás nélkül elfogadták, a 8. pontot pedig báró Feilitzsch indítványára megfelelő szövegezésben a 8. §-hoz átrendezték határozta.

A törvényjavaslat további tárgyalását holnap délután 6 órára tűzték ki. Ezzel az értekezlet véget ért.

HIREK.

Budapest, május 13.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Május 15-én új előzetes nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előzetes ezen a napon lejár, méltóztassanak a megjávitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** Dr. Hajnik Imrét, jogtanári működésétől való visszavonulása alkalmából a budapesti ügyvédi kamara meleg átirattal kereste föl. — Dr. Szegedi Márton Gleichenbergbe érkezett ahol fűrdőorvosi működését megkezde.

— **A király Prágában.** Bécsből táviratozzák: Az eddigi intézkedések szerint 6 fősége junius közepe táján Prágába utazik és néhány napig ott marad. Legfelsőbb parancsra Koerber Hartel közoktatásügyi és Rezek miniszter is elkíséri ez utjában. Prágából 6 fősége meglátogatja Leitmeritz és Aussig városokat, s azután visszautazik Bécsbe.

— **Bál Frigyes főhercegnél.** Pozsonyból táviratozzák: Ma este zajlott le Frigyes főherceg bálja. Este tíz óraker kezdődött. A 280 meghívott vendég közül mintegy 200 jött el, köztük Cumberland Thyrura hercegnő Olga és Alexandra leányaival, a schamburg-lippe herceg, Esterházy és Hohenlohe hercegek stb. A vendégeket a főhercegi pár fogadta a lépcsőházban. A táncot gróf Ceschi főhadnagy, szolgálati kamarás, nyitotta meg Olga cumberlandi hercegnővel. Éjfél után vacsora volt. A táncrend szerint az utolsó táncot reggeli négy óraker járták. A zenét a 72-iki gyalogezred szolgáltatta.

— **Beok báró szemlenti.** Bécsből jelentik, hogy Beok báró, a vezérkar főnöke ma megkezde tíz napra tervezett vágvölgyi szemlenti.

— **Báró Fejérváry Géza diszpolgársága.** Abban a katonai jubileumban, amelyet báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter ötven esztendő katonai pályájának évfordulója alkalmából ünnepel majd nemskóra a magyar honvédség, méltó módon kívánt résztvenni a székesfőváros közönsége is. A fővárosi törvényhatósági bizottsági tagok sorában indult meg a mozgalom, hogy báró Fejérváry Gézát a főváros diszpolgására válasszák. Ugy terveztek, hogy a legközelebbi közgyűlésen teszik meg az indítványt, de ez az indítvány ugy látszik el fog maradni. Mert megjelent a főpolgármesternél báró Fejérváry miniszter legelkeseredettebb ellenfele, Kasics Péter, volt honvédelmi miniszteri tanácsos s a szerdai közgyűlésre harminc interpellációt jelentett be az este, ha a báró Fejérváry miniszter diszpolgárrá való választásáról szóló indítvány beadatnék. Egyben kijelentette, hogy ő a maga részéről Seill Kálmán miniszterelnöknek és gróf Apponyi Albertnek diszpolgárrá való választását fogja indítványozni. Ugy tudjuk, hogy Kasicsnak ezt a visszataszító akcióját, egy-két személyes barátja kivételével, a városlátók mind, még az ellenzék is elítéli, mert valósággal visszafordítanak minősítik Seill Kálmán miniszterelnöknek és gróf Apponyi Albert köztisztelt nevével. Es bizonyára éppen közelebbiek a két kimagasló alakja a legnagyobb indignációval fog tiltakozni az ellen, hogy nevüket ily gyűlölködő hájszban meghurcolják.

— **Az Erzsébetvárosi templom felszentelése.** Az Erzsébetváros új plébánia-templomát május 16-án áldozó esütörtökön délelőtti 11 óraker szentelik föl a király jelenlétében, aki ott volt a templom alapkövetélteli ünnepén is. Az ünnepség reggel fél nyolcker kezdődik és délelőtti tíz óráig tart. A szertartást a hercegprímás megbízásából dr. Kohl Medárd főszentelt püspök végezi fényes segédlettel. A felszentelés alatt a templom zárva marad. Tíz óraker nyitják meg a már felszentelt templomot, ahová azonban csak meghívóval lehet belépni.

A király délelőtti 11 óraker a Dohány utcán át érkezik a templom főbejárata elé, ahol Márkus József főpolgármester vezetésével a polgármesterek és a városi tanácsosok fogadják. A főbejárati Vasary Kolos bíboros-hercegprímással az élén a papság üdvözli a királyt aki a papság vezetése mellett a templomba vonul és helyét a szentély baloldalán elfoglalja. Ez-

után Vasary Kolos bíboros-hercegprímás misét mond amelyen ott lesznek a kormány tagjai, a főrendek, képviselők, a polgári és katonai hatóságok tejei. A szent mise befejeztével a király megtekinti a templomot és a hivatalos személyek által kísérve a templom főkapuján át távozik. Az ünnepélyen csak diszmagyarban vagy szalonöltözetben lehet megjelenni. A meghívók! Halmos János polgármester már széjelküldte a különféle hatóságoknak és testületeknek.

— **Meggyógyult miniszterelnök.** Waldeck-Rousseau francia miniszterelnök utazásából tegnap visszaérkezett Párisba. Fogadására több miniszter jelent meg a pályaudvaron. A miniszterelnök, akinek egészsége már teljesen helyreállt, szívélyesen beszélgetett a miniszterekkel, akik szerenését kívánták neki teljes felgyógyulásához.

— **Pongrác, Szervác, Bonifác.** A kert és a mező már ígér . . . Ha az ember végigszalad a gőzkoosin az Alföldön, kétféle hatalmas táblákban hullámszik a zöld vetés, amiből az érett kalász sulya alatt meggyenyed, sárga, érett buza lesz majd akkorára, a mire visszamennek a diákok a kollégiumokba. A szőlőhegyek is zöldülnek. A hosszú, kopasz karóra már fölkapaszkodik a zöld koszoruba hajlított venyige s olyikon már észre lehet venni azt is, hogy hogyan fizeti meg a nagy gondot, amivel előkészítik benne az áldást. Finom, remegő indákon nem is bogtyokban, csak kis gyöngyszemekben megjelenik a jövődöbélí fűrt. Egyik venyigén tíz, a másikon ötven, a makacsabbján semmi. Mindazonáltal a borban járatosak szerint átlagosan szép szőlőtermés várható, ha ugyan közbe nem jön valami. Az a valami, amivel ugy számol az ember, mint a mennykőcsapással. Ha jön, nincs ellene semmiféle mentesség. Ha jön, hosszú időnk munkája agyon van csapva. Ujra kell kezdeni mindent, munkát, költséget — s nem olyan, mint a többi elemi csapás, a tűz, a jég, amivel szemben valamiképp legalább segít az asszekurálás. A fagy nem tartozik semmiféle biztosító társaság hatáskörébe, mivelhogy lutirra nem igen lehet vállalkozást alapítani. A fagy a gazdákat sújtja s ha komoran jár a fűrtiemer, aki a földbe temette bele a reményességét, hogy ősszel majd visszavegye a göröngyöt az elvetett magot, annak az a kilátás az oka, hogy ki tudja, hogy mit gondol hónapig a kifürkészhetetlen természet. Minden a föld ölébe van beleszórva s a szeszélyes tavasz néha nemcsak rügyet fakaszt és magot termel, hanem mindjárt tönkre is teszi azt, amit az ember munkája nyomán alkotott. S a rombolásban a három fagyos szent a legnyomabb mester. Tőlük remeg a gazdanép s jól tesszük mi is, ha részt veszünk a remegésben, mert tőlük függ az is, hogy micsoda árak lesznek majd a piacon. Ebben az esztendőben azonban jól viselték magukat. Legalább ketten, Pongrác és Szervác. Semmi rossz hirt nem hallunk felőlük. Bonifácra azonban csak holnap válik el, hogy micsoda legyen. Holnap van a napja. Azután aztán nyugodtan alhatunk. A többi éri hatalmaság már nem igen áll utjába a természetnek s érik a mag, érik a fűrt.

— **A görög király utja.** Abbáziából táviratozzák: A város zászlódszít ültött. Kora reggel óta nagy közönség hullámszik a mólón és a parti sétátéren. Fiuméből és a szomszédos községekből számos vendég érkezik. Gróf Goes helytartó tegnap este ideérkezett. A Psara cirkálójá, amelyen a görög király utazik d. e. tíz óraker érkezett Abbázia elé s mivel a hajó igen mélyjárta, a kikötő helyén kívül vetett horgonyt. Gróf Hoyos helytartó, Scarpa járási kapitány és Vitturi görög főkonzul kíséretében gőzbárkán a Psara, hajóra ment, ahol a görög királyt Ferenc József császár és király nevében üdvözölte. A király kegyesen fogadta az üdvözlést, mire a járási kapitányt és a főkonzult bemutatatták az uralkodónak. Kévéssel ezután Gracovszky őrnagy, a román király hadsége érkezett gőzbárkán a Psara-ra, hogy a görög királyt a román király nevében üdvözölje.

A mólón és a tengerparlon nagy közönség várta a király partraszállását. A görög király délelőtti 11 óraker érkezett Volosába, ahol a román király, a fumei görög konzul és a voloscai hatóság fogadta. Az uralkodók rendkívül melegen üdvözölték egymást. A görög király a Minach-villába szállt s átöltözés után látogatást tett az Abbáziában időző román királyi párnál. Türr tábornokot, aki tegnap reggelin volt Károly királynál, György király holnap fogadja és valószínűleg vele utazik Görögországba.

Délután 2 óraker a román király meglátogatta a görög lejedelmet a Psara hajón, ahol a matrözök viharos hurra-kilátásokkal fogadták. Négy óraker Fiuméből kocsin megérkezett József főherceg hadségével, a görög király meglátogatására. A főherceget, aki honvédtábornoki egyenruhát viselt, a Psara csónakja vitte a hajóra és ugy megérkezésénél, mint pedig távozásánál a Psara 21 üdvözvéssel és az osztrák himnusszal üdvözölte. A király, aki a Lipót-rend nagykeresztjének szalagját viselte, igen szí-

vélyesen üdvözölte a főherceget. Husz peronvi ottidőzés után a főherceget visszament Fiuméba. Nemsokára ezután a király az Angiolina-villába ment. György király kezét csókolt a királynénak és aztán a szalonba vezetett, ahol György király több mint egy óráig maradt. Azután látogatást tett a luxemburgi nagyhercegnél, félórával később pedig a király ura a Villa Angiolina ment, ahol résztvett a román királyi pár által adott szükörű családi ebéden Este kileno óra után György király kíséretével együtt elhagyta az Angiolina-villát és visszatért a „Psara“-ra, ahol a király az éjszakát tölti.

— **Kossuth Lajos születésének századik évfordulója.** A jövő év szeptember havában lesz századik évfordulója annak, hogy Kossuth Lajos született. E nevezetes napot egész Magyarország meg fogja ünnepelni. Több város és község e napon fogja leleplezni Kossuth Lajos szobrát, a többi közt Szeged és Hódmezővásárhely is. Mind a két város országára szóló ünnepélyt tervez ez alkalomra. Nagy ünnepély lesz Kossuth Lajos szülőhelyén, Monokon is. A függetlenségi-, nép-, olvasó- és társas-körök, egyletek és asztaltársaságok mind külön ünnepélyeket rendeznek, úgy hogy e nevezetes évforduló ünnepe méltó lesz a nagy hazafi emlékéhez.

— **Luitpold herceg az újságíróknál.** A Münchener Allgemeine Zeitung új palotát építtetett magának, s ezt a palotát a minap az a tisztesség érte, hogy Luitpold régensherceg meglátogatta a főhadsegével. Ez a látogatás egyébként nem olyan nagy feltűnést keltő eset. Az öreg régenshercegről talán az egész világon tudják már, hogy milyen bizalmasan él a 6 öreg városával, Münchennel. Hogy lépten-nyomon ott látni a kocsját valamelyik művész műterme előtt, mialatt a fenséges ur bent a művészrel bárátságosan szórakozik, s újabb és újabb munkái iránt érdeklődik Luitpold herceg, e nélkül az atelier-szemle nélkül meg se tudna élni. Még a legcsikorgóbb téli hidegben sem mulasztja el, hogy el ne nézzen a művészeti akadémiára. Agy a művészet iránt érdeklődik, úgy terjed ki a figyelme más érdekes intézményekre is, s csak természetes, hogy a zsurnalisztika eseményei is érdeklik. Az Allgemeine Zeitung palotájának kapuja előtt a palota építője és a főszerkesztő fogadta, majd a szerkesztőségbe kísérté fel, ahol az összes munkatársakat bemutatatták neki. A régensherceg az egyes munkatársak tevékenységéről tudakozódott, azután megtekintette a termet, a könyvtártermet és a tanácskozótermet, a kiadóhivatal helyiségeit és a pénztárszobát. A szedőtermekben különösen az új szedőgépek tetszettek neki. A nyomdában és az öntőműhelyben bemutatatták a hercegnek mindazokat a munkásokat, akik már huszonöt esztendőnél hosszabb idő óta szolgálják a vállalatot. Mielőtt távozott, a herceg, kijelentte, hogy amit látott, az nagyon meglepte és kie égitette.

— **Walsin-Esterházy.** Még mindig van rovatja a lapokban ennek a szerencsétlen letört embernek. Maga Dreyfus is talán feledni kezdi már kinszenvedésének keserves emlékeit, hogy teljesen átgedhesse magát visszanyert csendes családi boldogságának, s a rémpörnce ez a nyughatatlan kísértete még egyre felkiált az elsülődés homályából. Ugy szól róla most a hir, hogy ezuttal a londoni francia konzult kereste fel s azt mondogatta el honfitársának, hogy miképpen kényeszerítették a vezérkar legfőbb tisztjei, hogy Dreyfus kárára okmányokat hamisítson. Nyiltan bevallotta, hogy miért nem pusztíthatta el Henry ezeket az okmányokat, amelyeken a kezeirását rögtön felismerhette. Es azt is bevallotta, hogy Boisdeffre és Gonse pártfogása mellett Henryval mindig együtt működött. Aztán így fejezi be elbeszélését:

— Elkövetkezik az a nap is, amikor kiviláglik a teljes valóság Henry vallomásaiból, amelyeket halála előtt hosszasan megirt elaborátumban. Cavagnac erről részletes felvilágosítást adhatna, mert az ő embere látogatta meg utóljára Henryt.

— **Hollandia trónörökösse.** Az Amsterdamban megjelenő Metropole című lap közli, hogy Vilma királynő öröndetes család eseménynek néz elébe. A királynő most Schwerinben időzik férje szüleinél. A születendő gyermeke — akár fiu, akár leány — Hollandia trónörökösse lesz.

— **Ünnepelt a főispán.** Hontmegye derék alispánja Czobor László és Marek János a központi járás főszolgabírája ma ünnepelték közszolgálatuk 25 éves jubileumát. A megyei tisztkar leikes ováci kban résztesítette az alispánt és pompás emlék albumot nyújtott át neki. Dében mindkét ünnepeit tiszteletre banket volt.

— **A főispán aroképe.** Pápáról írják: A Jókai Körben a tegnap tartott közgyűlés alkalmából leplezték le a kör megalapítójának, s jelenlegi diszelnökének, Fenyvessy Ferenc főispánnak aroképet. A leplezési ünnep jelen volt Hegedűs Loránt képviselőn, mint a kör enökén kívül Gyurátz Ferenc püspök, Lhász Lajos főrendiházi tag, Sult József királyi taná-

os és a város intelligenciájának nagy része. Az ünnepi beszédet *Harmos Zoltán*, a kör elnöke, mondta. Este a színházban diszeldadást tartott Deák Péter lársulata, utána fényes banket volt.

— **Királyok a óárnál.** *Varsóból* táviratkozzák: A *Kurier Warschawski* jelentése szerint a varsói császári palota parancsnoka Pétervárról utasítást kapott, hogy a palota lakosztályait hozassa rendbe, mert ebben az évben az *olasz*, a *spanyol* és a *szérb király* Pétervárra utazik a *dár látogatására* és utközben Varsóban kiszállnak, s ott egy-két napot töltenek. A palotában már megkezdtek a berendezési munkálatokat, amiből azt következtetik, hogy a királyi látogatások még ezen a nyáron lesznek meg.

— **Ünnep az egyetemen.** A Tudomány-Egyetem tanári kara és ifjusága ma, Mária Terézia születésnapján megünnepelte az egyetem újjáalakításának százhuszonegyedik évfordulóját.

Az ünnepélyt megelőzőleg szent mise volt az egyetemi templomban, amelyet *Várossy Cyula* kanonok fényes segédlettel celebrált. Mise után az egyetem aulájában megkezdődött az ünnepély, ahol a díszes hallgatóság sorában megjelent *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter is.

Az emelvényen a rektori székben, a gyengélkedő *Kisfaludy A. Béla* rektor helyett *Ponori-Theureck* Emil prorektor ült, s a négy kar dékánja. Megőttük az egyetem díszbe öltözött szolgáló állottak az egyetem jelvényeivel.

Az ünnepély *Ponori-Theureck* Emil beszédével kezdődött, melyben az 1780-iki beiktatás fényes ünnepeit ismertette. Beszédét így fejezte be:

— Semmi se emlékezessen bennünket olyanra, ami a jelen pillanat derűjét megzavarhatná. Elég, ha az egyetem működésének sikerére nézve ugyanazt a figyelemzetést hangozatom ma is, melyet már az 1899-iki inaugurációs ünnep alkalmával elmondtam. Hogy az egyetem magasztos feladatának megfelelhessen, szükséges hogy palladiumát az önkormányzatot és tanszabadságot mindenkor felleve őrizze (Eljenzés.) szükséges hogy tanárai mindenkor lelkes tudósok, s még tudományukban is lelkes hazafiak legyenek (Eljenzés.) szükséges, hogy az egyetemi polgárság, édes hazánk személfénye, a tanítás sikerét lankadatlan buzgalommal biztosítsa s az egyetem jó hírnevét kifogástalan magaviselettel is mindenkor megőrizze. (Mozgás.)

Ezután *Breznay Béla*, a hittudományi kar dékánja osztotta ki a jutalomdíjakat. A különféle pályázatokon a következő egyetemi hallgatók nyertek díjakat:

Belán János, *Buzsáky Imre*, *Császák István*, *Lukács József*, *Rogács Ferenc*, *Vegele Lajos* a hittudományi karon. — *Bernolák Nándor*, edelényi Szabó Dénes, *Engel Zsigmond*, *Gonda Henrik*, *Hantos Elemér*, *Köves Miklós*, *Kutasi Elemér*, *Lengyel Aurél*, *Rosenfeld József*, *Stevsky Ottó*, *Sulyok Kálmán* a jogi karon. — *Lichtenberg Sándor*, *Fonyó János*, *Kurtucz Valéria*, *Zilahy Jenő*, *Fleischmann László*, *Komlós Béla*, *Flesch Hermann*, *Engel Károly*, *Bender Béla*, *Steiner Pál*, *Halász Aladár*, *Frimm Arthur*, *Kelemen Kálmán*, *Berki Antal* az orvosi karon. — *Császár Mihály*, *Kümmeler Jenő Béla*, *Lajos Ferenc*, *Osztern Salamon*, *Staud János*, *Steidl József*, *Zemplén György* a bölcsészeti fakultáson.

A díjak kiosztása után a prorektor lendületes szavakkal bezárta az ünnepélyt, megköszönvén a miniszter látogatását. A távozó minisztert lelkesen megéljenzete az ifjuság.

— **Uj Kazinczyak.** Az új Kazinczyak ügyében, amely már nyilatkozatra bírta a Kazinczy-család egy sarját, ma a következő levelet kaptuk:

A *Budapesti Napló* mai számában *Uj Kazinczyak* című újdonsága a Kazinczy-család kihaltát tévesen jelenti. Bizalommal kérem a következő helyreigazításnak közlését. Az általam közölt értesítés megbízható. A családból származó Kazinczy Ferenc irónak unokája, Kazinczy Gábornak pedig unokajósja vagyok, méltóztassék szükség esetén a a cáfolatnál nevére és állásomra hivatkozni.

A kazinczi Kazinczy-család nem halt ki, tovább él. Az 1864. évben elhalt Kazinczy Gábor irónak fiában, Kazinczy Arthurban és családjában, továbbá Kazinczy Ferenc irónak unokáiban: Kazinczy Ferencben, Lajosban, Gábornak és az utóbbiak családjában, végül a Kazinczy Ferenc testvéreitől leszármazó unokákban, családjukban s gyermekeikben.

Mély tisztelettel maradtam a tekintetes szerkesztőségnek

Debrecenben, május hó 10.

alázatos szolgálja
Kazinczy Gábor
kir. ítélőtáblai bíró.

— **De Wet tábornok Budapest.** Érdekes vendégei lesznek e hónap 19-ikén a fővárosnak. *De Wet* és *Fooste* Európában időző boer parancsnokok és báró *Eubnitz*, a nemzetközi boer-liga elnöke látogatnak el hozzánk. A budapesti boer-bizottság, amelynek *Hentaller* Lajos országgyűlési képviselő az elnöke, ezen a napon a osatateren elesett boer hősök özvegyei és árva javára nyilvános fölvilásást rendez. A fogadtatás és fölvilásás tárgyában holnap, kedden este 7 órakor előértekezlet lesz a Sas-körben, amelyre a lelkes boer-barátokat az előkészítő bizottság ezen az uton is meghívja.

— **Sárba taposott magyar zászló.** Az ó-becsei magyar dalárda a napokban Csurgón hangversenyezett s természetesen arra az épületre, amelyben a hangversenyt megtartották, kitűzték a nemzeti színű zászlót. Nehány szerbnek nem tetszett a mi szent jelvényünk s letépték és a sárba taposták a lobogót. Miután ezt a hőstettet végbevitük, olyan gyorsan és feltűnés nélkül távoztak, hogy a rendőrségnek nagy munkájába fog kerülni az, hogy kézrekerítse őket. A durva sértés nagy izgalomban tartja a várost s maguk a hazafias derék szerbek azok, akik első sorban sajnálják, hogy ilyen gyalázat esett meg a városban.

— **Bajor küldöttség Budapest.** Az a bajor küldöttség, amely királyunknak a 13. bajor gyalogezred üdvözlését és a diszkardot hozta abból az alkalomból, hogy ő felsége 50 év óta tulajdonosa az ezrednek, ma este megérkezett és a Hungária-szállóba szállt. A küldöttség tagjai: *Pöpl Alfréd* ezredes, *Schwertschläger János* őrnagy, *Ertl Károly* kapitány és *Schubert Ferenc* főhadnagy. A küldöttséghez díszszolgálatra *Moser Gusztáv* vezérkari kapitányt osztották be.

— **Ezüst bölcső.** A montenegrói fejedelem kedves ajándékot küldött a lányának abból az alkalomból, hogy a Quirinál teteje körül kering a gólyamadár s nem lehet tudni, hogy melyik percben száll le a házra. Mirko herceg és Milena hercegnő egy ezüst bölcsőt vitt a születendő gyermeknek. A bölcső remekbe készült munka. A királyi korona s a Petrovicsok és a Savoyaiak címere díszíti. Lehet, hogy nemsokára szükség lesz reá. A királyné máris egy olyan orvosi kapacitás felügyelete alatt áll, aki a gólyánéval egyszerre szokott megjelenni a fiatal asszonyos házakban.

— **A gödöllői Erzsébet-szobor.** Erzsébet királyné szobra, melyet május 19-én vasárnap lepleznek le nagy ünnepélyességek között, már fel van állítva teljesen s ma már az utolsó munkálatokat végezték rajta, Róna József a szobor alkotója jelenlétében. Ma távolították el a szobrot övező faburkolatot s az emléket letakarták. A hátralévő napokat a szobor környékének rendezésére fordítják. A vasárnapi leplezés előtt ő felsége misét fog hallgatni az udvari kápolnában, mely alatt Róna József felesége két régi egyházi dalt fog énekelni. Az ünnepély alkalmából a királyi kastélyban villásreggeli lesz, amelyre az ünnepélyen résztvevő hivatalos személyiségek meghívhatnak.

— **Az udvari francia tanár.** Bonnól, ahol a német trónörökös egyetemi tanulmányait végzi, írják a következő jellemző apróságát. Amikor *Gaufranz*, a bonni egyetem francia tanára megjelent a katedrán, hogy előadását megkezdje, észrevette a hallgatóság közt a trónörökösét. Erre nem a szokásos *hölgyeim és uraim* megszólítással kezdte el az előadását, hanem így:

— Császári és királyi fenségek, hölgyeim és uraim!

— **A diákkongresszus előtt.** A budapesti egyetem ifjuságának reakcionárius mozgalmait a vidék főiskolái hallgatósága megérdemelt kritikában részesíti. A *debreceni jogakadémia* ifjusága tudvalevőleg kijelentette, hogy a selmecbányai diákkongresszuson nem vesz részt, mert nem bízik a budapesti egyetem polgárságának pártatlanságában. Ezzel az állásponttal azonosítja most magát a *kassai jogakadémia* ifjuságának szabadelvűen gondolkodó része, aminek dokumentálására a kassai ifjak debreceni kollégáiknak a következő üdvözlő táviratot küldték:

A kassai jogakadémia liberális polgársága örömmel és hazafias lelkesedéssel üdvözlö benneteket a régi tradíciókhoz jelenben is hű, őnzetlen magyar gondolkodás hivatott zászlóvivőit, kiknek úgy mint nekünk nem a vallás, de a haza minden előtt.

— **Felolvasás Dalmáciáról.** A kecskeméti ev. ref. jogakadémia olvasóköriének meghívására s zombaton dr. *Havas Rezső* a *Magyar földrajzi társaság* alelnöke felolvasást tartott Dalmáciáról. *Havas* azt fejtegette ennek során, hogy Dalmácia visszacsatolása nemcsak politikai tekintetből, de államunk hatalmi állásának kiterjesztése és közgazdaságunk érdekében is szükséges. Azután érdekesen ismertette Dalmácia jogi helyzetét, történetét és különösen nagy hatást ért el felolvasásának ama részével, melyben azt fejtegette, hogy Dalmácia visszacsatolására a mainál alkalmasabb idő soha sem volt. Szükségessé tartja ezt a visszacsatolást főleg azért, hogy az ily módon meghosszabbított magyar tengerpartot tengeri kereskedelmünk fejlesztésére s jövedelmi forrásaink szaporítására felhasználhassuk. A lelkesen fogadott felolvasás után dr. *Kovács Pál* jogakadémiai igazgató mondott záróbeszédet.

— **Öngyilkosság a szállóban.** Ma délben, *Józsa Imre*, lacházi születésű 23 éves cipészsegéd egy fővárosi szállóban szíven lötte magát. Azonnal meghalt, *Józsa* reménytelenül szeretett, s ezért lett öngyilkossá.

— **Elpusztult város.** *Lemberg*ből táviratkozzák: Oleszyce nyugat-galíciai mezővárosban és a szomszédos községekben Oleszyce-Starcban és Wola-Oleszyca-ban óriási tűz pusztított. Majdnem valamennyi ház, négy templom, a posta épület és a gyógyszerár és a lángok martaléka lett. A nép csak pusztá életét menthette meg. Sok marha oda veszett. A postamesternek sikerült megmenteni a postapénztárt. A pályaudvar épülete sértetlen maradt. Hír szerint egy asszony és és több gyermekélet is odaveszett. A tűz által okozott kár vagy két millió forintra rughat.

— **Esküvő helyett gyász.** *Radna-Lippén* csendesen megrendülve beszélnek az emberek egy sötét, nagy szerencsétlenségéről, amely ma ott történt. Lakodalom készült holnapra, *Mairóvitz* Gizellával holnap kellett volna esküdnie dr. *Dénes* Endre budapesti ügyvédnek. Rendben volt minden, újságok hírt adták mindenfelé a két családnak örvendetes eseményét, a násznép már ma gyülekezett Pestről s másfelől. S a házra, ahol lakodalmi derű töltötte el a szíveket, ahol boldogságtól sugárzott minden, most hirtelen gyász szakadt le, s az előbb még vidám, reménykedő rokonok zokogva támogatják egymást egy halott és egy súlyos beteg körül. Az esküvőre a gyorsvonat mehozta a völégény anyját és nagyanyját, jó egészségben. A két asszony az állomáson kocsiira ült, s a kocsi vitte őket a lakodalmas ház felé. Aztán nagy baj történt. A lovak megbokrosodtak és nem lehetett őket megfékezni. És még mielőtt emberek közbevetették volna magukat, a kocsi felborult s a benne ülők olyan szerencsétlenül estek az utra, hogy az egyik urnó, a *naqanya rőtön meghalt*. A völégény anyja még él, de alig van reményesség arra, hogy megmentsek, mert nagyon válságos állapotban került be a városba. Óriási a részvét a váratlan csapástól sujtott két család iránt.

— **Pénzhamisítás az Alföldön.** Az ötkoronás tallér sem tartozik már azok közé a pénz nemek közé, melyeket érintetlenül hagy a pénzhamisítók keze. A nagy pénz, mely aránylag oly kis értéket képvisel, kihívta maga ellen már a merénylőket is s mint szegedi levelezőnk írja, a szegedi rendőrség olyan pénzhamisító bandának jutott nyomára, melynek működése kizárólag az ötkoronásokra irányul. A rendőrség vasárnap már le is tartóztatta a bandának néhány tagját s megállapította, hogy az egész Alföldre kiterjedő pénzhamisító banda tagjait sikerült ártalmatlanná tennie. A hamis ötkoronások cinkből készültek s csak súlyhiányuk által ismerhetők fel.

— **Halálozás.** Kereskedői körökben mély részvét nyilvánul *Latzko* Náthánnak, a fővárosi kereskedővilág e tiszteletreméltó alakjának halála iránt. A boldogult öreg urat ma délután temették és a végítességen impozánsul nyilvánult meg a barátok és tisztelők együttjárása a gyászoló családdal. A temetésen megjelent a pesti izraelita hitközség előjárósága testületileg. Az elhunytat a keresepi temetőben helyezték örök pihenőre. — A megboldogult gyermekei ma a szegények gyámoltására *Halmos János* polgármesternek 2000, az izraelita hitközségnek pedig 1000 koronát adtak.

Weisz Juliánt, a *Budapester Tagblatt* szerkesztőjét súlyos csapás érte. Anyja, *Weisz* Terézia asszony, *Weisz* Hermann köztisztviselőben álló temesvári magánzó neje, ma 67 éves korában Temesvárról elhunyt. A megboldogult művelt szellemű és nemeszívű urhölgy jótékonyágánál és áldozatkészségénél fogva az egész városban általános tiszteletnek és nagyrabecsülésnek örvendett. A temetés szerdán, folyó hó 15-én délelőtt 10 órakor lesz Temesváron.

Walsér Ferenc, a Ferenc József-rend lovagja, a budapesti szivattyú- és gépgyár részvénytársaság ipartelepének megalapítója tegnap meghalt Budapestben hetvennégy éves korában. Az elhunyt az iparosvilágban nagy tekintélynek örvendett, amire nagy szak-képzettségével és fáradhatatlan munkásságával rá is szolgált. Temetése holnap délután 4 órakor lesz a keresepi-uti temető halottasházából.

Ma délután 4 órakor ment végbe *Forgó* István fővárosi bizottsági tag temetése, nagyszámú előkelő közönség részvételével. A gyászoló közönség sorában ott voltak: *Daranyi* Ignác földmívelésügyi miniszter, *Láng* Lajos, *Markus* József főpolgármester, *Matuksa* Alajos alpolgármester és a fővárosi bizottsági tagok nagy számmal. A gyász-szertartást *Kirner* Károly prépost-piébános végezte s azután a szamos koszorúval elhalmozott koporsót hosszú gyászmenetben kísérelték a keresepi-uti temetőbe s ott a családi sírboltban örök nyugalomra helyezték.

Rakita Dezső székesfővárosi tanácsgyőző, m. kir. anyakönyvezető 1. hó 12-én életének 46. évében elhunyt. Temetése e hó 14-én délután 5 órakor lesz a keresepi temető halottasházából. A boldogult szorgalmas, kötelességtudó tisztviselője volt a fővárosnak.

Kralovány *Kralovány* Jánosné, *Seprő* Lenke meghalt Budapestben.

Dr. *Engel* Zsigmond aranyosmaróthi ügyvéd ma 46 éves korában meghalt.

Bécsből táviratkozzák, hogy *Vildungen*ben szombaton meghalt lovag *Stayer-Marnegy* Odón altábornagy, a közös hadügyminisztérium nyilvántartási osztályának volt vezetője.

— **Négyszáz kivándorló.** *Fiuméből* táviratkozzák: Az északkeleti vármegyékből és Galiciából tegnap négyszáz, többnyire rutén nemzetiségű kivándorló érkezett Fiuméba, ahonnan Génánál át Brazíliába és

Észak-Amerikába igyekeznek. A kivándorlók nagyobbbrést családjukat is magukkal viszik.

— **Nemzetközi párbajellenes liga.** Ugy lehet, hogy legközelebb már párbajellenes ligánk is lesz, úgy amint van békeligánk. A sok szerencsétlen végű és okatlan páros verekedésnek, amely annyi hírtelen fellobbant és épp oly hamarosan el is hamvadt mozgalmat szült, most végre komolyabban szervezkedés lesz az eredménye. A dolgot Bourbon don Alfonso spanyol infáns indította meg egy alapos újsággal, amely mindegyik nagy feltűnést keltett, s a felszólításnak már is megvan az az eredménye, hogy a legfelsőbb körökből sorban jelentkeznek csatlakozásra a tekintélyek, eddig főként Olaszországból, Franciaországból, Ausztriából és Magyarországából. Németországban *Löwenstein* Károly herceg áll a mozgalom élén! Franciaországban *de Cuverville* viceadmiraális, *Mathieu* ellentengernagy, *Joseph du Bourg*, de *la Roche* báró tábornok és *Louis de Broghe* herceg fáradoznak a hívek egyesítésén. Olaszországban különösen a népszerű *Cavalottinák* párbajban való megelődése adott nagy lendületet a párbajellenes mozgalmaknak, s ott is a társadalom legkiválóbb férfiai egyesültek a liga megalakítására. Don Alfonso megbízásából a francia *Bourg* dolgozta ki a polgári becsületbírószág működésének tervét, amely lehetőleg a katonai felfogáshoz is alkalmazkodva *békésen* intézné el természetesen a lovagias ügyeket. Minden nagyobb városban alakulna egy-egy hivatalos polgári becsületbírószág, amelynek minden kifogástalan uri ember bejelenthető az afférjéért. A háromtagú becsületbírószágba mindegyik fél az állandó bizottságból küldene egy-egy tagot, a harmadikat az elnök jelölne sorshuzás utján. A bíróság akár csak az egyik fél kérésére is vizsgálja meg az ügyet s vagy teljesen fölmentené a hozzá forduló, vagy becsületkérdésre utasítaná, vagy pedig úgy ítélné, hogy egyáltalában nem forog fenn sértés. A liga már a legközelebbi jövőben akar megalakulni országunkat s védőül a cárt akarja fölkerülni.

— **Megszökött őrlt.** Tegnap reggel nagy izgalom, látás, futás jelentette a lipómezei tébolydában, hogy valami történt. Főllármázták az őrlt, a szolgákat, akik végig kutatták az épületet, a környéket s amikor ráakadtak az üres cellára, senki sem csudálkozott hogy *Petrovics* József megszökött. Ez a megrogzított gonosztevő, akinek a lelkét mindenféle büntény nyomja, eddig ötször ugrott meg, ötször fogták el s hatodsorra ismét sikerült a szökése. Ez az ember az, aki *Antal* rendőrt évekkkel ezelőtt leszurta. Akkor őrltnek nyilvánították s becsukták a tébolydába. Négy héttel ezelőtt fogták el utolsó szökésekor. Akkor is nagy ügygyel-bajjal, mert ráölt a rendőrökre, azután késsel rontott rájuk. Akkor szigorított zárkát kapott, amelyből tegnap hajnalban ismét megszökött. Kifürészelté cellájának ablakostélyát, az ablakon leereszkedett a kertbe s a magas kőfalhoz támasztva egy létrát, kimászott az utra. Amikor a földet érte lába, mellette termett *Vagola* Sándor őrl és nyakon csipste. *Petrovics* nem vesztette el a fejét.

— **Engem nem fogsz meg, kiáltott s egy hatalmas vasdarabbal úgy vágta fejbe az őrlt, hogy az eszméletlenül vértől elborítva roskadt össze. Így sikerült *Petrovics*nak hatodsorra is megszökni s most mindenfelé keresi a rendőrség.**

— **Házasság.** Diszes esküvő volt ma délelőtt a Kálvin-téri református templomban, ahol visontai *Kovács* Rózsikát, öz. visontai *Kovács* Zoltánnal egyetlen leányát vette oltárhoz *Tóth* Pál pestmegyei birtokos. A menyasszonyt, aki apai részről *Kovács* László országos képviselőnek, anyai részről *Prielle* Corneliának az unokája, előkelő diszes nászsergeg kísérte az oltárhoz. Az esküvőt *Baksay* Nándor eszperes végezte és ott voltak a násznép soraiban: *Láng* Lajosné, *Hegedűs* Sándorné, *Csiky* Kálmáné leányaival, *Kammerer* Ernőné, *Arany* Lászlóné, *Vasizievits* Vazulné, *Hampel* Pulcsky Polixéna, *Berezivizy* Albertné, *Fáy* Béláné, *Hollán* Sándorné, *Rákosi* Szidi, *Festetics* Andorné grófné, *Szalay* Péterné. A templomban az esküvő alkalmával *Tarnay* Alajos játszott az orgonán.

Plesz Imre, a Star-életbiztosító társaság ügyvezető-titkára, a napokban nőül vette *Kohn* Simon leányát, *Kohn* Lili urhölgyet Budapesten.

Berger Mihály Nemes-Vidről jegyet váltott *Pick* Janka kisasszonnyal Mohácsról.

— **A rehabilitált pincér.** *Bécs*ből táviratozzák: *Jovanovics* István pincért, akit a commentryi árulás miatt szintén vád alá helyeztek, a francia hatóságok az osztrák-magyar nagykövét közbenjárására szabadonbocsátották. *Jovanovics*ot ma a párisi vasutállomáson nagy ovációban részesítették honfitársai, a Chatam-fogadó tulajdonosa pedig visszavette szolgálatába.

— **Veszedelemes őrlt.** Tavaly őszi Budapesten egy betőrőt kerített kézre a rendőrség, aki egy revolverrel súlyosan megsebesítette a rendőrt. A betőrő *Sellin* Pálnak mondogatta magát. A vizsgálat alatt kiderült, hogy a szerencsétlen betőrő őrlt s el is helyezték az őrltnek házába. Néhány hét előtt az állítólagos *Sellin* megszökött az őrltnek házából s pár nap múlva Bécsben akadtak rá. Az ottani rendőrség kiderítette, hogy *Reichert* Pálnak hívják, németországi származású szabólegény, aki temérdek betörést követett el hivatalokban s tíz év óta igen sok elmeegógyító intézetből megszökött. *Reichert* Pált Németországban tizenhét évi fegyházra ítélték tíz év előtt. A bécsi rendőrség beszüntette ellene a vizsgálatot, mert az orvosok gyógyíthatatlan őrltnek nyilvánították.

— **Agyonlőtt hajtó.** *Böcking* brabachi bányatulajdonos az a szerencsétlenség érte, hogy vadászat közben lőtt egy hajtó-gyereket. A gyerek a seibebe csakhamar belehalt. Ezért *Böcking*nek törvényt kellett állania a trieri büntetőbírószág előtt. A tárgyalás során *Böcking* azzal védekezett, hogy a hajtásnak vége volt, s a melléje rendelt két hajtó mellette volt. Akkor pillantott meg egy szarvast, amelyre rálőtt, miután sejtelve sem lehetett, hogy a közelben van a hajtó-gyerek. Vadászársai, akiket tanuknak idézték be, vallomásukban arról adtak bizonyosságot, hogy *Böcking* egyike a legtapasztaltabb és legóvatosabb vadászoknak. A bíróság két heti fogságra ítélte *Böcking*et azzal a megokolással, hogy jobban kellett volna meggyőződnie arról, vajjon szabad-e a terület hajtótól.

— **Öngyilkosság a fürdőben.** *Frisch* Antal cseentei születésű 27 éves kereskedősegéd ma reggel 8 óra 15 perckor a Kazinczy-utca 40. szám alatt levő fürdőben szíven lötte magát. Holtan találták meg a 8. számú szobában. Holtestét a boncintézetbe szállították. Öngyilkosságának oka ismeretlen.

— **Tűz Ós-Budavárában.** Tegnap este 7 órakor Ós-Budavára egyik kávéházában tűz támadt. Egy deszkátot gyújtott meg a kényenből kipattanó szikra. Azonban mielőtt még veszedelem származhatott volna, a házi tűzoltók lojtották el. A kár jelentéktelen.

— **A gyors hajtás ellen.** Üdvös rendelkezést tett a főkapitány a tavaszi időkben megnagyobbodott kocsiforgalom gyors lebonyolítására és a gyalogjárók biztonsága érdekében. Elrendelte a főkapitány, hogy a városban, ahol a forgalom megtorlódik és a Stefánia-uton, ahol mostanában a kocsisorok rendkívül élénk, a gyors hajtás tilos. Ezekben a helyeken a kocsik csak lépésben mehetnek. A rendőrök pedig utasítást kaptak, hogy a kocsikat mindig állítsák meg, amikor az uttest egyik oldaláról a másikra akar átjutni a közönség. Ezért kéri a főkapitány a közönséget, hogy a saját biztonsága érdekében is csak a rendőri őrzem előtt menjen át az egyik oldalról a másikra. Így a kocsiforgalom is rendesebbé válik s a közönségnek sem kell aggodalommal lenni a kocsisuton való átjárás közben.

— **Megették a saját gyermeküket.** Borzalmas esetről ad hírt *gráci* levelezőnk. Távirata szerint *Prassdorff*ban a *Brutuska* házaspár meggyilkolta egyetlen gyermekét, a holtestet a kemencében megsütötte és aztán megette. Így írja le az esetet a *Marburger Zeitung*. Az emberevő házaspárt vasra verve vitték Grába.

— **Vidéki hírek.** *Talf* biharmegyei községben *Novák* György legényt a koronából kővet megölték, mert gazdag menyasszonyát irigyelték tőle. A gyilkos legényeket elölték. — *Nagy* Lajos nagyváradi oszmadiamester, akinek felesége nemrég meghalt, ma felakasztotta magát és testvéreinek azt írta, hogy a felesége nélkül nem tud élni.

(x) **Számtalan elismerőlevél** és azon hiteles orvosi nyilatkozatok, melyeket a fővárosi, vidéki és külföldi körzésekben folytatott kísérletekről és azok kiváló eredményéről állítottak ki, bizonyítják, hogy a Zoltán-féle kenőcs a csúsz és köszvényes bajok egyedüli biztos gyógyszer. Üvege 2 korona. Zoltán B. gyógyszerterében, Budapest, V., Sétátér-utca és Szabadság-tér sarkán.

(x) **Lukács Vilmos bankházából, Budapest, V., Fűrdő-utca 10. sz. a. vegyenek osztályosjegyeket.** $\frac{1}{2}$ a 12 K., $\frac{1}{2}$ a 8 K., $\frac{1}{4}$ a 3 K., $\frac{1}{8}$ a 150 K.

(x) **Török A. és Társa szerencsebankházát** ajánljuk, legnagyobb osztályosjáték detail-üzlet, Budapest, Váci-körút 4/g.

(x) **Figyelmeltetjük** a gazdaközönséget és iparvállalat-tulajdonosokat, hogy gépolaj és hengerolaj

szükségletüket a hirvenes orosz-amerikai olajipar-szerénytársaságnál fedezzzék. Az egyedüli elárúsítás *Reich* S. és társa cégnél, Felső-Erdősor 11. szám, mely cég minta- és árjegyzékkel készséggel szolgál.

(x) **Előrendül**, a fővárosban és az országban elismert műtermen *Kossák* József cs. és kir. udv. fényképészé, *Kossuth* Lajos-utca 12., szemben a Nemzeti Kaszinóval, látványos kirakat a kapubejáratnál.

(x) **Kérjünk mindentűt Emke-gyűjtőt!**

A király Budapesten.

Budapest, május 13.

A király ma reggel 6 órakor Gödöllőről Budapestre érkezett, hogy megtartsa szokásos audienciáját. Délután két órakor kiharított a Városligetbe és megnézte a mezőgazdasági kiállítást, amelynek szépségéről elragadtatással nyilatkozott. A kiállításról egyenesen a keleti pályaudvarra ment és visszatért Gödöllőre.

(Az általános kihallgatás.)

Az általános kihallgatás délelőtt 10 órakor kezdődött, melyen a következők járultak ő felsége elé:

Báró Bánffy Dezső, *Erdély* Sándor, *Szabó* Miklós, a Kuria elnöke, báró *Vay* Béla, *Szalavszky* Gyula, *Matiánu* János görög keleti érsek, *Heitgyey* Sámuel, *Pallavicini* János ögrói követ, tükos tanácsosok; gróf *Esterházy* Mihály, gróf *Wenckheim* Ferenc és gróf *Zyff* Aladar kamarások; *Görgey* Vince altábornagy, báró *Taczis* József, *Knevezits* Márkus és *Sprecher* Artur vezérőrnagy, dr. *Feindl* Viktor és dr. *Bartha* János vezérőrnagyok; báró *Schwarz* Agost Salzburgból, *Horváth* Sándor miniszteri tanácsos. *Zákó* Milán főispán, *Babics* József országos képviselő; *Nyíri* Sándor, báró *Magdeburg* Emil *Kronszér* Adolff, és *Budesszky* Sándor ezredesek, *Nyírak* Ede pénzügyi főigazgató, *Schiller* Miklós pénzügyi főtanácsos, *Rohrer* Ferenc uradalmi igazgató, *Renner* Gusztáv gazdasági igazgató, dr. *Kovács* Gyula és *Halász* Gyula királyi tanácsosok; *Brann* József, *Viktor* Tádé, *Bauer* Lajos, *Kestrarek* Pál, *Schmidt* Ottó, *Vagács-Rácz* Márton alezredesek, *Fajkás* Károly honvédfőtörzsorvos, *Pekár* Imre bankigazgató, *Matskássy* József reáliskolai igazgató, *Garba* Gyula segédhivatali igazgató, *Jambor* Lajos építész, *Horti* Pál tanár, *Szeless* József takarékpénztári igazgató. *Winkler* József főmérnök, *Urs* Nándor rendőrtanácsos, *Ambrozovics* Dezső és *Prossányi* Endre titkárok, *Schunda* József és *Lakos* Lajos gyárosok. Együttessen fogadta a király: *Nagy* Pál, *Vághó* Ignác, *Hajts* Lajos és *Nagy* László századosokat, a Ludovika-Akadémia tanárait, a mezőgazdasági munkásegítő-pénztár küldöttségét, amelynek tagjai: gróf *Keglevich* Gábor, *Gaal* Jenő és dr. *Fáy* Gyula voltak; továbbá *Pornerueither* Johanna ferenc-rendi főnöknő és *Bäumler* Fanny nővér, *Benczur* Gyula, *Lotz* Károly, *Strobl* Alajos és *Ebner* Lajos mesteriskolai tanárok.

(A király a cselédpénztárról.)

Mint a fent közölt névsorból látható, ő felsége a mai audiencián a gazdasági munkás- és cselédszolgálat-pénztár küldöttségét is fogadta, amely megköszönni jött ő felségének, hogy belépett a derék intézmény alapító tagjai sorába. A küldöttség tagjai voltak gróf *Keglevich* Gábor elnök, dr. *Gaal* Jenő igazgatósági tag és dr. *Fáy* Gyula ügyvezető igazgató. A küldöttség nevében gróf *Keglevich* Gábor formás beszédet mondott, mire ő felsége ezt válaszolta:

Örömet léptem úgy is, mint magyarországi nagybirtokos az országos mezőgazdasági munkás- és cselédszolgálat-pénztár pártolói sorába és szívből kívánom, hogy ezen felette üdvös intézmény a társadalom hathatós támogatása és az önök gondos kezelése mellett dusan felvirágozzék.

A beszéd elhangzása után gróf *Keglevich* Gábor bemutatva a királynak a küldöttség tagjait, kiknek mindegyikéhez volt egy kegyes szava a királynak. Az elnökhöz a következő kérdést intézte:

— Ugyebár nehézségekkel kellett küzdeni az első időben?

Mire gróf *Keglevich* így válaszolt:

— Igaz, hogy ezek a nehézségek meg voltak, de remélhetőleg a fáradság azon szegény nép előnyére fog szolgálni, amely a szerencsétlenségben leginkább volt sújtva.

A király ekkor dr. *Fáy* Gyula ügyvezető igazgatóhoz fordult és a következő kérdést intézte hozzá:

— Nemde Ön az ügyvezető igazgató, akkor ugy-e sok a dolga?

— Igen, — felelt *Fáy* igazgató, — mint minden új intézmény szervezésénél.

Gróf *Keglevich* Gáborhoz a következő kérdést intézte:

STYLSZERÜ

lakberendezések

a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig

GELB M. és FIA

cs. és kir. udvari kárpitosok és diszítők

Budapest, VI., Teréz-körút 46. sz.

Külön tervezési műszaki iroda.

— Ugyebár József főherceg is belépett a segélypénztár tagjai közé?

A küldöttség vezetője kijelentette, hogy éppen a napokban öhajítják a főherceg kegyességét küldöttségileg megköszönni.

(A mezőgazdasági kiállításon.)

Ma délután két órakor ő felsége gróf Paar főhadsegéd és Pittlik őrnagy kíséretében meglátogatta a városligeti iparcarnokban levő mezőgazdasági kiállítást. Az iparcarnok ez alkalomra ünnepi díszítéssel. Környékét rengeteg közönség állotta körül, várva a király megérkezését.

Ő felsége fogadtatására megjelentek: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter, gróf Szechenyi Gyula, a király személye körüli miniszter, Kiss Pál államtitkár, Esterházy Miklós herceg, Lobkowitz herceg hadtestparanosok, Durmann Antal altábornagy, az állami ménestelepek igazgatója, Hammersberg Jenő koronaügyész, gróf Csáky Albin főrendbírái elnök, Herman Ottó, Emich Gusztáv udvari tanácsos, mint a kertészeti egyesület elnöke, Márkus József főpolgármester, Rudnay Béla főkapitány, gróf Esterházy Mihály, gróf Szápáry Pál, stb.

Lelesz éljenzés hangzott fel, mikor ő felsége fogata pontban két órakor megállott az iparcarnok előtt. Széll Kálmán miniszterelnök és Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter üdvözölték a királyt, aki az üdvözléseket szívesen viszonozta, bement a kiállítás helyiségébe és első sorban József főherceg uradalmának kiállítását nézte meg. Itt Libits Adolf uradalmi igazgató fogadta. Ő felsége kegyteljesen kérdezte Libitstól:

— Az egészsége már helyreállott?

Az igazgató igenlő válasza után ő felsége megnézte a Margitsziget látképét és azt kezdte, vajjon a házemléseket magyar vagy külföldi mérnökök végezték?

Innen átment Frigyes főherceg szomszédos kiállításába, ahol Rohrer Ferenc uradalmi igazgató szolgált felvilágosítással.

— Milyen nagy az uradalom kiterjedése? — kérdezte a király.

— 30.000 hold, felség! — válaszolt az igazgató.

A gazdasági intézetek kiállításai közül ő felsége a kassait és a keszthelyit szemlélte meg, majd a méhészeti kiállítás jött sorra, ahol Kovács Antal méhészeti felügyelő magyarázta el a kiállított tárgyakat, melyek közül a kaptárak érdekelték legjobban a királyt.

A m. kir. ménes-birtok és a gödöllői korona-uradalom kiállításánál Bakonyi Pál intező fogadta a királyt.

— Nagyon szép a kiállítás, — mondotta a király — ennek nagy sikere volt Párisban.

Most a malmok kollektív kiállítását nézte meg a király, ahol Krausz Lajos és Rajner Kálmán magyarázták a kiállítást. Debrecen városának kiállításán nagyon tetszett ő felségének Tóth András debreceni szobrásznak pályavető csikóst ábrázoló szobra.

— Csakugyan így fogja el a csikókat? — kérdezte a király és elismeréssel nyilatkozott a szoborról.

A magyar királyi állatorvos főiskola kiállításához ment innen a király. Hutyra rektor kalauzolta itt és megmutatta többek közt a híres Kincsem nevű versenyloknak csontvázat, melyet hosszasan szemlélte a király.

A népkönyvtárak kiállítását nézve, nagy megelégedéssel nyilatkozott az népkönyvtárak céljáról, majd kérdezte:

— Teljesen díjtalanul élvezi a nép ezt a könyvtárt?

Darányi miniszter válasza után elmagyaráztatta magának a mezőgazdasági cselédek jutalmazását.

— Nagyon szép intézmény a hű cselédek jutalmazása, — mondotta a király.

A tejjárási kiállításról visszajövet, Darányi Ignác miniszter figyelmessé tette ő felségét a szerencsétlen véget ért Lukács Béla olajfestményü portrajtára. A király megállott a kép előtt mondván:

— A megszólalásig hü ez a kép!

Hosszasabban időzött ő felsége a kertészeti kiállításnál, ahol Emich Gusztáv udv. tanácsos, mint az O. M. K. E. elnöke, Molnár István osztálytanácsos és Győry István tanár fogadták. Ő felségének szerfelett tetszett a szép kiállítás és csodálatát fejezte ki a felett, hogy az ilyen sértetlen és jó állapotban került vissza Párisból.

— Az őszi barackok, melyeket nekem küldöttek, eléggé dicsérik az önk kiállítását.

Innen a király az erdészeti és vadászati kiállítás meglátogatására indult, ahol Herman Ottó szolgált részletes magyarázatokkal.

Ő felsége fél 4 órájában távozott a kiállításból, ismétlenül elismerését jelezvén ki a látottak felett.

Egyenesen a pályaudvarra hajtott, a honnan Gödöllőre utazott. Onnan szerdán reggel tér vissza a fővárosba s a pályaudvarról Rákosra hajtat, ahol a helyőrség nagy gyakorlatot tart.

Forgalom a külteleken.

— Jelenet. —

A főkapitány rendelkezése a rendőrök zentral utcakereszteknél megállíthatják a kocsikat, hogy a gyalogjárók átmelessenek a tulsó oldalra.

A rendőr (busan áll az utca közepén, mert már egy óra óta nem jött arra kocs): Ejnye, ejnye.

A gyalogjáró (át akar menni).

A rendőr: Várjon, barátom.

A gyalogjáró: Ugyan miért várjak?

A rendőr: Fogja be a száját. A legújabb rendelet szerint meg kell állítanom a kocsikat, ha a gyalogjáró közönség át akar menni a tulsó oldalra. Hát most mi az ördögöt állítsak meg, ha nem jön erre kocs? Várjon.

A gyalogjáró: De nekem dolgom van!

A rendőr: Fogja be a száját. Könnyű a Stefánia-utli rendőrnek megállítani a kocsisort! De mit csináljak én, a lóportári düll egyszerű gyermeke?

A gyalogjáró: Meddig várjak?

A rendőr: Amíg kocs? Nem jön, mert engedelmessé kell a rendeletnek. Itt van egy kis kocsmá, addig meghat egy pohár sört. Majd beszólok, ha jön kocs.

(A gyalogjáró busan bemegy a kocsmába. A rendőr a homlokához illeszti tenyerét és a tálba néz. Egy negyedóra múlva berohan a kocsmába.)

A rendőr: Gyön, gyön!

A gyalogjáró: Fizetek! (Felugrik.)

A rendőr: De siessen ám, mert ha erről a kocsiról lekésik, megint várhat egy órahosszat a forgalomra, hogy enné meg a...

A gyalogjáró (megtröli a száját és kirohan.)

A rendőr (a közeledő kocs felé). Megállj, bitang!

A kocsis: Igenis, kérem. (Megáll.)

A rendőr: Gyalogjáró ur, tessék átmenni az uttesten.

A gyalogjáró: Köszönöm, biztos ur. (Hencegve átmegy a tulsó oldalra.)

A rendőr: Jó, jó. Én csak kötelességemet teljesítettem. (A kocsishoz): Bitang, mehatsz tovább!

— o. —

FŐVÁROS.

(*) A szaktanács és a fővárosban. A székesfőváros közoktatási bizottsága ma délután Faller Ferenc tanácsnok elnöke alatt ülést tartott, melyen újra a megosztott tanítás kérdését tárgyalta. A kérdéshez hozzászóltak már az iskolaszékek is, amelyek kető kivételével mind ellene vannak az ügyosztályi előterjesztésének, illetve a megosztott tanításnak. Hosszabb vita támadt pro és kontra, amelyben Mezei Mór egy kemény megjegyzést tett az iskolaszékekre, végül a szavazáskor nyolcan az ügyosztályi előterjesztése mellett, nyolcan ellene szavaztak. Faller tanácsnok döntő szavazata megmentette a bizottságban az ügyosztályi javaslatát.

(*) A főváros áprilisban. A székesfőváros köz-igazgatási bizottsága ma délelőtt ülést tartott, amelyen a hivatalok főnökei megtették szokásos jelentéseiket. Első sorban a polgármester számolt be a katonasorozás eredményéről. A fősorozás március 4-én kezdődött s április 30-ikán fejezték be. Ez idő alatt 3735 budapesti és 2704 idegen illetőségű — tehát összesen 6439 hadkötelese jelent meg. A sorozás eredménye eléggé kedvező volt, amennyiben a 8734 budapesti illetőségű fiatalember közül a közös hadsereg és honvédség kötelékébe való felvételre 1429 volt alkalmas, a póttartalékba pedig 111 hadkötelest soroztak be.

Az államrendőrség főkapitányának a jelentése szerint az elmúlt április hónapban a közbiztonság a főváros területén kielégítő volt. Számszerint 1673 bűncselekmény fejezte be a rendőrség a nyomozást ezek közül 1107 vétség volt tehát a bűncselekmédek tulajdonképpeni részese csekélyebb jelentőségű.

Az adófelügyelőség jelentése szerint egyenes adóban, közvetlenül az állampénztárnál április hónapban 1.969.140 koronát fizettek be, a fővárosi adópénztárnál 4.843.588 koronát. Az 1891. évi április hónap összes bevétele eredménye a tavalyi április havinál 367.242 korona 24 fillérrel volt kedvezőbb.

Dr. Schermann Adolf tiszti főorvos jelenti, hogy a székesfőváros közegészségi állapota a március hónapéhoz viszonyítva, áprilisban kedvező volt, amennyiben a halálozások száma 135 esettel csökkent, a hevenyragályos betegségek száma nem változott. Élve született április hónapban 1925 gyermek, meghalt 1139 ember s így a születések száma 786-tal több, mint a halálozásoké.

(*) Gövszentből villamos. A budapest-cinkotai vasút mentén lakó közönség kérvényt adott be a főváros hatóságához, az iránt, hogy ezt a vasutat villamos üzemre alakítsák át s vezessék be a főváros belsejébe. Ugyanezt kérték Rákossalva, Mátysföld és Cinkota lakói küldöttségileg a kereskedelemügyi minisztertől. A közlekedésügyi bizottság ma tárgyalta ezt az ügyet, és mérnöki hivatal előterjesztéséhez képest elhatározta, hogy pártolóját terjeszti a kérelmet a tanács elé.

(*) Adókvetés. A fővárosi adókvető bizottságok f. hó 14-ikén (kedden) tárgyalni fogják ugyanígy a III. ker. az 1782-6501. hrszámig; a VI. ker. a külön meghívottaké; a VII. ker. a) bizottság a külföldi meghívottaké; a VII. ker. b) bizottság a 2644-4283/3. sz. a. külön meghívottaké és a IX. ker. a 9633-9644. sz. a. külön meghívottaké III. osztályú kereseti adó-javaslatait.

SZÍNHÁZ. ZENE.

** Zeneakadémia. Az Országos Magyar Királyi Zeneakadémia általános érdeklődés mellett folytatja vizsgálati hangversenyeit. A mai harmadik hangverseny nyolc tartalmas számból állott és a Zeneakadémia több kiváló tehetségű növendékét állította a közönség elé. Händel A-dur orgonahangverseny volt az első szám, a mester egyik legklasszikusabb kompozíciója. Itjább Ábrányi Emil adta elő, azzal a komolysággal és előkelő technikai készséggel, amely méltó ehhez a remekműhöz. Játékában férfias erő és diszkrét finomság egyesült és minden hatásvadászat nélkül emelte ki a munka szépségeit. Az orgonát az akadémia vonószenekara kísérte s a zenekar élén Koessler János állott, akinek a dirigálása kiogástalan. Haydn C-dur versenyművét, szintén zenekari kísérettel, Kun Emil, Popper Dávid jeles tanítványa nagy sikerrel mutatta be. Szabathiel Rezső, Hubay Jenő tanítványa, Mendelssohn versenyművének első tételével adta bizonyosságát folytonos haladásának. A zongorások közül Oesterreicher Jolán, Steiner Szeréna és Malczky Beata kisasszonyok tünnek ki értelmes és virtuóz játékkal. Az első Thomán István, a két utóbbi Chován Kálmán tanítványa. Az énekszámok is nagyon jól sikerültek. Taalpkovics Andrea kisasszony. (Malczky tanítványa) Brahmstól és Schumanntól adott elő két dalt; Burmszon Amanda kisasszony (Passy-Cornet tanítványa) a Varázsviola egyik nagy áriáját énekelte.

** Tavasi ünnepély az Operában. Az Erzsébet-színházban a tavasi ünnepély lesz, amelyre nagyban folyik a készülődés. Az Operaház belső berendezésének átalakítását és díszítését, melynek tervei már elkészültek, az Opera csütörtöki gyermekelőadása után azonnal megkezdik. Hatszáz munkás, mesterember és kárposzt fogja elvégezni ezt az átalakítási munkát. A földszinti páholyokat mint elárutatót a budapesti előkelő hölgytársaság tagjai foglalták le.

** Magyar énekesnő londoni sikere. Révy Aurélia, a Népszínház volt énekesnője, legutóbb nagy sikereket aratott a londoni Operában olyan jelentős szerepekben, mint Elsa (Lohengrin), Erzsébet (Tannhäuser), Margit (Faust) és Medda (Bajazzók). A londoni sajtó nagy elismeréssel ír a fiatal magyar énekesművésznőről. Erről a sikerről a bécsi Neue Freie Presse is megemlékszik, amiről csak azért veszünk tudomást, mert a bécsi újság mindjárt el is okkupálja tőlünk s „Ausztria-Magyarországból való német énekesművésznőnek” mondja.

** Operaelőadás a Telefon Hírdömbben. A Telefon Hírdömb ma esti szórakozásul a m. kir. Operaház előadását fogja közvetíteni előzetesen. Előadásra kerül az Otello, Verdi nagy operája, a címszerepben Provost Henrikkel, operánk vendégtenoristájával. Az opera előadásának közvetítése után az est folyamán érkezett híreket olvastatja fel a beszélőújság, majd annak bevégezte után 11 óráig cigányzene lesz halható a kagylókön keresztül, melyet az Emke és az Elite-kávéházból közvetít felváltva a Telefon Hírdömb.

MŰVÉSZET.

Magyar építőművészek diadala. Tegnap döntött Bécsben a zsüri az Osztrák-Magyar Bank Budapestben építendő palotájáról beérkezett osztrák és magyar pályatervek felett. A zsüridöntés a magyar építőművészekre nézve nagyon hízelgő: az első és harmadik díjat magyar építészek kapták, a második és negyedik bécsi építésznek jutott. Örömmel regisztráljuk ezt az eseményt s fenntartjuk magunknak, hogy a pályatervekről, mihelyt azok Budapestben ki lesznek állítva, bővebben ismertetést adunk. A zsüridöntésről a következőket jelenti bécsi tudósítónk:

Az Osztrák-Magyar Bank Budapestben építendő palotája tervezetének megírására hivatalos zsürit tegnap, vasárnap, tolv h. hó 12-én tartotta lovag Bitúnki bank-kormányzó elnöke a t. utolsó tanácskozását. Az első díjat, ötezer koronát, egyhangúlag Alpar Ignác budapesti építésznek, a második díjat (háromezer korona) Fellner és Helmer bécsi építésznek, a harmadik díjat (háromezer korona) Kördösi Albert budapesti építésznek s

végre a negyedik díjat (ezer korona) Könyg Károlynak, a bécsi technikai főiskola tanárának ítéltek oda. A zsüri tagjai voltak: *Lieben* Lipót alkormányzó helyettes, *Wiesenburg* Adolf osztrák, *Deutsch* Sándor és *Mechwart* András magyar főtanácsosok, *Pranger* József vezérbíró, *Förster* Emil lovag, min. tanácsos, *Ulrich* Keresztély tanár, építészeti főtanácsos, *Czigler* Győző műegyetemi tanár és *Pucher* József budapesti építészeti főtanácsos. Valamennyi pályamunka a holnapi naptól fogva nyolc napon keresztül mindennap 9-4 óráig előbb Bécsben a banképület tanácstermében (Frangy 3. II. emelet); majd pedig Budapesten, szintén nyolc napon át, a Mérnök- és Építészeti Egyesület helyiségében fog közszemlére tétetni.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ Főolvasó ülés az Akadémián. A Magyar Tudományos Akadémia ma délután felolvasó ülést tartott. *Vargha* Gyula levelező tag, az Országos Statisztikai Hivatal igazgatója előadást tartott az idei népszámlálás eredményéről.

Az idei népszámlálás eredményeit az 1787-1890-iki eredményekkel hasonlította össze. Azután konstatació, hogy a felolvasó tíz év alatt a szaporodás elég kedvező volt, amennyiben az anyaországánál 10-10%-os, Horvátországnál 9-9%-nyi szaporodás mutatkozott. Attól az egyes országok és megyék szaporodásának ismerettségére, amely az országos átlagnak megfelelőleg, a Dunántúlt kivéve, mindenütt kedvező. A Dunántúl 5%-nyi szaporodása annak tulajdonítható, hogy némely megyékben a veszedelmes egy-gyermek rendszer kezd ésterjedni és pedig főként a református népesség között. Nevezetesen még a halálozás csökkenése és a városok erős fejlődése amelyek némely megye közszámi népessége erős szaporodását. A magyarság általában erősebben szaporodik, mint az idegen nemzetiségek, és habár ebben a tekintetben még nincsen teljesen feldolgozva a rengeteg anyag, majdnem bizonyosra vehető, hogy már elérte az abszolút többséget: 50 62%-ot.

A figyelemmel hallgatott szakszerű előadás után Hegedűs Loránt vendég A szociológia szaktételéről olvasott elő.

Azzal kezdte, hogy a természettudományok fejlődésének nagy átalakító hatása mellett fölünk az egyedek egyesülése. 50 nagy állam van szervezve az emberek fölül s ezek évenként 13.500 millió forintot szívnak be gépezetükbe a lakosság keresetéből; a magán-termelés is akként csomósodik össze, hogy trustók alakulnak, amelyek egy-egy termelési ágának majd teljes erejét magukhoz vonják. A trustókból csak az Északamerikai Egyesült-Államok 353-at számlálnak, ezek pedig összesen 5.832.882.812 dollár fölött rendelkeznek, míg közöttük 136 van olyan, melynek 10 millió dollárnál nagyobb a vagyona. Azok az egyedek pedig, amelyeknek hivatalos szervezetük nem volt, szintén egyesületeket alakítottak. Nagy-Britanniában 1.487 502 tagtól évenként másfél millió font sterlinget szednek össze a strikeokban és kongresszusokon. A társadalmi veszedelmek megoldásának két módja állott szemben egymással, a természettudományok előnyomulását az emberi jelenségek felé és a társas szervezetek izmos kifejlődését célozta a kettő. A kettő most összekérül, s az egységes világnézetből megjelenik a társas jelenségeknek az a tudománya, mely természettudományi alapon akarja törvényeiket fel-feladni.

A szociológia nagy igazságaival támogatott magas színvonalú esszé főolvasását a hallgatóság figyelő érdeklődéssel kísérte és végezetül hosszasan tapsolta Hegedűs Lorántot.

SPORT.

•• Tavaszi lövészversenyek. A kettős ivadékverseny szerepel mint főszám a holnapi nap programjában, egyike a legértékesebb és legszebb tavaszi kortéher-versenyeknek, melyben mindig mérkőzik egy-két derby ló. A holnapi versenyt nagyon érdekessé teszi *Bookynak*, a Dréher-istálló derby crackjának a bemutatkozása, továbbá az is, hogy *Ignatieff*, a hároméves nagy handicápjának a nyerege ezúttal igazolhatja be, hogy fölülte áll-e a handiap klasszsnak, vagy pedig csakugyan annyival jobb-e csak *Cordánál* és *Mary Diamondnál*, amennyivel őket Bécsben verte. A két említett cracken kívül futni fog még *High Leicestershire*, *Joconde* és esetleg *Marc Aurel*. A kilátásokat bírálva, első sorban *Marc Aurel* esik el minden komoly reménytől, hogy a versenyt megnyerje, mert semmi alapja sincs arra, hogy ilyen előkelő társaságot verjen. *High Leicestershire* negyedik helye a Trial-stakesben szintén nem igen lesz elegendő arra, hogy ezúttal nyerjen, de mindenesetre jobb futást várunk tőle, mint Bécsben. *Joconde* győzelme nem menne meglepetés számba, de kétségtelen, hogy a legtöbb kilátással *Booky* és *Ignatieff* áll a starthoz. *Booky* tavaly teljesen reális, most már bizonyos — s így a legkomolyabb Derby-crackek számára meg. *Ignatieff* mellett nem szól ugyan a nyilvános forma, mert Bécs-

ben nehezen tudott verni egy azóta elég rossznak bizonyult lovat; de már akkor meglátszott rajta a javulóképesség, az, hogy rövid alatt a legjobb lovak közé küzdheti fel magát. Hogy *Tarat* lovaglásra sincs ellenére, mondani is fölösleges. Ő lesz tehát *Booky* legkomolyabb ellenfele. A nap másik értékesebb versenyeiben, a 4000 koronás államdíjban csak három ló indul, ezek közül előreláthatólag *Catcher* lesz a győztes. A többi kisebb verseny csak arról nevezetes, hogy mindegyikben igen sok ló fog futni s így egyik-másikukban a meglepetés nagyon is mindig kizárva. A típeket holnapra itt adjuk:

- I. *Manilla*—*Szemere-istálló*.
- II. *Tartom*—*Malice*.
- III. *Booky*—*Ignatieff*.
- IV. *Catcher*.
- V. *Faix*—*Babám*.
- VI. *Boa*—*Perkal*.
- VII. *Szemere-istálló*—*Antonius*.

•• A Hoppegarteni jubileum-díj. Berlin—Hoppegartenben ma dőlt el a 12.000 márkával dotált Jubileumspreis. A verseny jókora meglepetéssel végződött. A csak multkor közepes formát mutatott *Barkas* győzött *Brachvogel*, *Altgold*, *Fürstenheim* és még hat más ellenfele ellen. A győztest a nálunk jól ismert *Smith* jockey lovagolta.

•• A Kettős ivadékverseny eredményét mindazok, akik nem mehetnek ki a versenytérre, leghamarabb és legpontosabban a Telefon-Hirmondó útján tudhatják meg, mert a Hirmondó tudósítójának telefonjelentései alapján közvetlenül a verseny lefutása után, valamint minden két verseny után azonnali részletes referátót olvasat fel. A lövészverseny eredmények olvasására *kétszeres* riadójellet hívja fel előfizetői figyelmét a beszélő újság.

Nyiltér.

PÖSTYÉN

európai hír
gyógyhelye
a csász. kőszvény,
ischias, stb. bajoknak.

Modern internacionális jellegű fürdő, szolid árakkal. Prospektust díjmentesen küld az igazgatóság.

FOVÁROSI KÖLCSÖNÖS SEGÉLYEGYLET M. SZ.
Budapest, VII. Dob-utca 72.

Személyhitelt nyújt 10.000 koronáig heti részletfizetésre.
Gyors és kuláns elintézés. Az igazgatóság.

Disztes megrendelt menyasszonyi kelengye

e hó 15. és 16-án üzlethelyiségemben, megtekinthető, kérem hogy legyen szerencsém.

Bérmáláshoz ajánlom elismert izléses, nagyválasztékú fehér himzett batizt kelencimet

NEUMAN LÁSZLÓ Budapest, IV.,
Kálvintér 2.

(Az e rovat alatt közöltékek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Az Öreg Jupiter. Nem a menykőves, hanem az ószeresről van szó. Nem Jupiter tonans, hanem Jupiter Márkus került a törvényszék elé. Az ügyészség orgazdasággal vádolta a mitológiai nevű hánzlét, mert tavaly december havában *Révy* Mihály, *Kürti* Mihály és *Nádasi* Jenő nevű, a főváros területéről kitiltott csavargóktól lopott diszműarukat vásárolt. A mai tárgyaláson Jupiter sehogysem mutatkozott méltónak olimpisi nevéhez. Felhők helyett abszolút tagadásba burkolódzott s azt akarta elhítenni a tekintetes törvényszékkel, hogy a fentnevezett rovtól multu csavargókat kifogástalan üzletembereknek vélte, s szerencséjének tartotta, hogy velük üzleti összeköttetésbe léphetett. Ezt becsület-szavával is erősítette. De a tárgyalás adatai nem igazolták a görög ayaisten védekezését. A törvényszék büntőnek mondotta ki az orgazdaság vétségében és két heti elzárással sújtotta. A tolvajok közül *Kürti* Mihályt két évi fegyházra ítélték. A többieket felmentették. Jupiter lelebezzett. Hajdan másképp volt. A görög regékben a marasztaló ítéleteket Jupiterhez lelebezték. Az idők változnak. A Jupiteretek is.

§§ A szinpád mint válási ok. Tavaly volt, hogy dr. *Patay* Sándor zombori ügyvéd és lapszerkesztő felesége, *Vida* Etelka, a szabadkai színház jelenlegi primadonnája ellen válópürt indított, mert ellenzése dacára visszalért a szinpádra. A zombori törvényszék ezen az alapon előbb hat havi válást mondott ki, ennek lejárataival pedig kimondotta a végleges válást. Ezt most a kir. Kuria is helybenhagyta.

TÁVIRATOK.

Berlin, május 13. *Pétervárról* táviratozzák, hogy az utolsó napokban a gyárakból 400 munkást bocsátottak el. A munkások városnegyedében 200 munkást

letartóztattak s házmotózást tartottak. Két lapnak összes munkatársait a főszerkesztőkkel együtt letartóztatták.

Az osztrák képviselőházból.

Bécs, május 13. A képviselőház ma elfogadta a szükségesjavaslatokat és este fél 8 órakor megkezdte a szeszadótvörvényjavaslat részletes tárgyalását.

A délafrikai szabadságharc.

London, május 13. Lord *Salisbury* ma részt vett egy miniszter banketten és beszédet mondott, egyebek közt a délafrikai háborúról is. Sajnája, hogy oly sok vér folyt és magasztalta a katonák bátorságát és a tábornokok ügyességét. A történeken való visszapillantás mutatja, hogy a birodalomból a jogtalanságnak minden gondolata távol állott. A délafrikai háború bizonyítja, hogy mily hatalmat gyakorol még Anglia. A béke ügye most biztosabb mint valaha. A hozott áldozatoknak megvan az eredménye, hogy most nincs a világon hatalom, mely ne tudná, hogy a mivőn Anglia hatalmát kihívja, a legfélelmesebb ellenségek egyikét hívja ki.

Durban, május 13. (Reuter) *Botha* neje ma a *Dunvegan Castle* fedélzetén Európába utazott. *Botháné* *Kitchener* lord beelőgyezésével teszi meg ezt az utat, hogy *Krieger* elnöknl a békétörés érdekében érvényesítse befolyását.

London, május 13. A *Standard*nak egy Pretóriai távirata szerint a boeroknak még táborban álló egész hadereje minden vereség és vesztés dacára még 16.500 emberre rug s újra jelentékeny erejű kommandókba egyesül, nevezetesen abban a háromszögben, amelyet Transvaal keleti része alkot, továbbá nyugaton. A boeroknak van még néhány ágyujok és löszerkészletük is. A *Daily Mail* Pretóriából arról értesül, hogy *De Wet* ismét megkezdte hadműveletét. *Allitollag* ismét átlépett a Vaal folyón s kezéznél több emberrel benyomult Transvaalba.

Összeesküvés.

Newyork, május 13. Montevideóban összeesküvésnek jöttek a nyomára, amelynek a kormány megbuktatása volt a célja. *Jobey* tábornokot és még sok más katonatisztet elfogtak.

A kínai bonyodalom.

London, május 13. A *Times* jelenti Sanghából tegnapi kelettel: E hónap 4-én császári ediktum adtak ki, amely a osuszai mészárlásokkal kapcsolatban kiszabott büntéseket mondja ki. *Lincsuang*, cekiangi kormányzó és *Pao* tábornok taotajt megöztözték hivatalától. *Jungcsinget* a tartomány kincstárnokát életfogytig tartó kényszermunkára, *Csuozelest* a testőrség kapitányát pedig *fejteltre* ítélték. A főbb rangú mandarinokra kiszabott enyhe büntetés semmiképpen sem megfelelő megtorlás angol férfiak, asszonyok és gyermekek brutális legyilkolásáért és Sanghaiban nagy a fölháborodás a miatt, hogy az igazi bűnösök elkerültek a büntetést.

Párisból jelentik, hogy a francia kormány *Delcassé* megérkezése után elhatározta, hogy *Jünán* kínai tartományt elfoglalja. Erre a célra mindenek előtt kitépíti a tonkingi határtól a fővárosig vivő, hatszáz kilométer hosszú vasutat, amelyre már évek előtt megkapta a concessiót.

A spanyolországi savargások.

Barcelona, május 13. A *Pelayo* hajón még harminchárom anarkhistát tartanak fogva. Azzal vannak vádolva, hogy barcelonai küldötteik a valenciai munkások támogatását akarták megnyerni, amelyet azonban a munkások megtagadtak tőlük.

Közgazdasági távirat.

New York, május 13. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Gyapot* New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). júniusra 7.53 (7.62). Augusztusra 7.24 (7.30). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7 1/2). — *Petroléum*: Stand white New Yorkban 7.— (7.—). Stand white Philadelphában 6.95 (6.95). Refined in Cases 8.— (8.—). Credit Baiances at Oil City 1.07 (1.07). — *Zsír*: Western steam 8.20 (8.30). Rohe és Brothers 8.25 (8.40). — *Tengeri irányzata szilárd*. — Májusra 51.— (50 1/2). Júliusra 48 1/2 (49 1/2). — Szeptemberre 48 1/2 (48.—). *Buza* irányzata szilárd. Piros őszi helyben 82 1/2 (81 1/2). Májusra 80 1/2 (79 1/2). Júniusra — (—). Júliusra 78.— (77 1/2). Szept.-re 76.— (75 1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.— (1.—). — *Kávé*: fair Rio 7. sz. 6 1/4 (6 1/4). Májusra 5.30 (5.30). Augusztusra 5.50 (5.50). — *Liszt*: Spring Wheat cears 2.80 (2.80). — *Cukor*: 3 1/4 (3 1/4). — *On*: 26.89 (26.55). — *Réz*: 17.— (17.—). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, május 13. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) *Buza* irányzata szilárd. — Májusra 71 1/2 (71 1/2). Júliusra 71 1/2 (70 1/2). *Tengeri irányzata* gyenge. — Májusra 51 1/2 (51 1/2). — *Zsír*: Májusra 7.85 (7.87). — Júliusra 7.87 (7.85). — *Szalonna* short clear 8.20 (8.20). — *Sertésbőr*: Májusra 14.57 (14.45). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLEK.

Siratok . . .

Nem láttam én nyarat,
Csak álmat temetek,
Imbolygó sugarat,
Elbágyadt meleget
Csak az őz font lopva
Az én homlokomra
Hazug az emlék is,
Mely múltba andalít . . .
— Koldus voltam. Mégis
Siratok valakit.

Nem szőtt mesét rólam
Hajnaldnak álma,
Mindig is csak árva,
Bús árnyékok voltak . . .
Mégis; — ha álmodom
Szerelmes alkonyon,
Ha a mécsvirág nyit
S árnyak ölelkeznek
Ha mások szeretnek, —
Siratok valakit . . .

Bárdos Artur.

— A Lavater-kiállítás. E napokban nyitották meg Zürichben, Lavater János Gáspár szülővárosában, a XVIII-ik század egyik legnagyobb gondolkodójára vonatkozó relikviákból összeállított kiállítást. A rendezést a zürichi városi könyvtár igazgatósága vállalta magára és az ügyes egybeállítás áttekinthető képet nyújt Lavater életmódjáról, működéséről és kanainak eredményéről. A megnyitáson a tudományos világ képviselőin kívül számos magas egyházi rangot viselő férfi is résztvett. Magáról a kiállításról egy zürichi lap a következőképpen ír:

— A szemléltető méltán meglepi a kiállított tárgyaknak sokfélesége.

Számos könyvön, kéziratokon kívül egy egész sor kép látható, amely részint Lavatert mutatja be életének különböző stádiumában, részint nagyszámú svájci és külföldi ismerőseinek és kortársainak az arcképe. Közülük vannak a XVIII-ik század német hódalmának legjelesebb képviselői, mint Herder, Klopstock, Gellert, Wieland, Schubert, Goethe stb., akik egyuttal állandó levelezésben is állottak Lavaterral. Ezeknek a levelein kívül láthatók még a következő női ismerősök kézírásai: Goethe anyjé, Schiller feleségé, ugyiszintén a nagy német író családjának egyéb tagjaitól is vannak levelek. Wiesland barátjának: Sophie La Roche is fölkereste sorával Lavatert. A XVIII. század nagynevű tudósai is szorosabb összeköttetésben állottak az aszkéta filozofussal. Kant, Fichte, Mendelssohn, Pestalozzi, Haydn mindannyian élénk levelezést folytattak vele. Sőt politikusok, fejedelmi személyiségek is, mint Frigyes Vilmos porosz herceg, a későbbi II. Frigyes Vilmos német király szintén leveleztek Lavaterral.

A kéziratok csoportjánál láthatók Lavater naplójegyzeteinek egyes töredékei és mindazok a könyvek s rüportok amelyek Lavater tanainak ismertetésével, illetőleg kritizálásával foglalkoznak. Külön kiállítás van Lavater műveinek eddigi összes kiadásáról és a physiognomikáról, amelylyel Lavater tudvaleg szintén behatóan foglalkozott. A kiállítási tárgyaknak tekintélyes részét a zürichi városi könyvtár és egyes magánosok önkénytelen engedték át.

— Római játéklarangok. Az örök városban sok helyen, gyakran és nagy összegekben kártyáznak; mindenféle klubok és társaskörök alakulnak, melyeknek titkos és igazi célja nem más mint a játék. Legutóbb két toszkánai főnemes kifosztása terelte a közfigyelmet e játéklarangokra s ennek tudható be, hogy ezáltal maga a király is állást foglalt a társaskörök közül a leglátogatottabbak egyike ellen. A király ugyanis titkos parancsban, bizalmasan közölte a tisztikarral, hogy elvárja ezen a téren a purifikációt. Megköveteli tisztjeitől a király, hogy e kör látogatásától tartózkodjanak és — amennyiben annak tagjai — a tagsági viszonyt szüntessék meg. A fiatal uralkodó, érlelyes elhatározása népszerűségét még inkább emeli.

— Szászor forint — egy házasságtörésért. Sir Reginald Beauchamp, London egyik elsőkelősége, válópórt indított a felesége ellen hűtelenség címén, azzal vádolva az asszonyt, hogy Mr. Hugh Watt bankárral, Glasgow parlamenti képviselőjével tiltott viszonyt folytat. Néhány nap előtt volt a végítzigyalás, amelyen annyira terhelő adatok merültek föl Beauchampné és Watt ellen, hogy az esküdtek minden hosszabb tanácskozás nélkül egyhangulag vétkesnek nyilvánították a nőt, Watt bankárt pedig a törvényesék tízezer font sterling kárpótlás lefizetésére kötelezte. Eddig a dolog se nem szokatlan, se nem gaval-

léros; ellenben igazi dzsentlmen vonás mutatkozott a párben nyertes férj viselkedésében az ítélet kihirdetése után. Sir Reginald Beauchamp a tízezer font kártalanítási összeget: — elvált feleségének engedte át. Megokolta ezt az elhatározását azzal, hogy nekének hűtelenségéből anyagi hasznot húzni nem akar. Angol lapok szerint eddigelé még egy asszony sem kapott a házasságtörésért ilyen — prémiumot.

— Sajátosságok lövegek. Aranyból és ezüzből való golyókat löttek Amadanagar ostroma alkalmával Cande mogulnak parancsára az ellenséges táborba. Hogy a lövegek annál biztosabban találjanak, még jókivánásokkal is el voltak látva. Selaus afrikai vadász a hetvenes években, Buluwayotól északra, állítólag aranygolyókkal terített le oroslánokat. Környezetében nem találhatott ólmot, mert ez ott ritkaságszámba ment, míg aranyat könnyen lehetett találni. A kashmiri határszéli harok alatt, a felkelők csapata ólomokkal körülvett drágakövekkel lőtt az angolokra. Kőből való golyókat már 1814-ben ismertek; ólomgolyók csak a tizenhatodik század végén jöttek divatba. 1850-ben már a vasgolyók is ismerik. Kuba szigetén a spanyol csapatoknak egy része fából készült golyókat használt, mialatt a mashonalandi benszüldöttek táviró-drótokat csavartak össze, hogy ezek lövegekül szolgáljanak.

— Az állatvilágból — emberi vonás. Milne Edward párisi tanár a következő érdekes megfigyeléséről számol be a La Nature című francia folyóiratban:

Két napmadár, mind a kettő nőtény, nagyon közepes barátságot tanusított egymás iránt a közös kretceben. Se jó, se rossz indulat nem mutatkozott a zabmadarak viselkedésében egymással szemben mindaddig, míg az egyiket igen komoly baleset nem érte: eltrőtt az egyik lábba. E katasztrófiától kezdve a rabtárs a legszeretőbb gonddal kezdte ápolni a sebesültet. Mikor emez talán a seblától fázott, reszketett, amaz betakarta a szárnyaival, védte a hideg ellen a saját teste meglével és órákon át oiy helyzetben maradt kis beteg érdekében mely neki, az ápolónak kétségtelenül kényelmetlen és terhes volt. Amde mind e nagy áldozatkészség nem vette elejét a természetes következményeknek: a kis beteg belepusztult súlyos sebébe. Ekkortól kezdve azután a magára maradt ápoló is szomoruan gubbasztott és napokon át nem evett semmit. A koplalás-e avagy a buskomorság, esetleg mind a két ok rövid idő múltán szintén katasztrófiát vont maga után: a kis ápoló is elpusztult, vagy ha így jobban tetszik: kiadta párját!

Lehet-e ezt pusztán ösztönnek nevezni? — kérde a francia professor. — Nem-e éppen olyan gondolatokon átszűrődött részvét-e ez, mint akár az emberé?

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.) Vörösherepag továbbra is gyengén kelt. Lucernamag sem forgalmaztatott erősen, de az előrehaladt időnyhez mérten eléggé kieliőtlen. Élénk érdeklődés mutatkozott muharmag iránt, melyből nagyobb mennyiségek rendeltek a gazdaközönség részéről. Takarmányrepa-mag is ez idő szerint a keresettebb cikkekhez tartozik és pótvétéshez az összes fajtkból meglehetősen sok fogyott. Takarmányozási célokra u. m. zólatakarmánynak és zólatrágyának főleg csillagfűrt, pohánka, bitorhere és lófogú-tengeri kerestetelt épp úgy, mint az elmúlt héten. Baltacim, büköny alig forgalmaztatott, fűmagvakban takarmány és kerti pázsit részére még mindig igen élénk üzlet fejlődött ki.

Jegyzések 50 kilónként Budapesten érte: Vörös löhere elsőrendű, öregszerű 62—66 korona. Vörös löhere középminőségű 50—54 korona. Vörös löhere gyöngyűbb minőségű 46—50 korona. Lucerna-mag magyar elsőrendű 42—44 korona. Lucerna magyar középminőségű 42—46 korona. Lucerna francia 65—70 korona. Lucerna olasz 50—52 korona. Muharmag 9—9½ korona. Baltacim 13—14 korona.

Denaturált szesz. (Kalmár Sándor cég jelentése.) A fogyasztás e cikkben kieliőtlen és miután a levantei piacokról nagyobb kereslet mutatkozik és így a nyári hónapokban élénkebb kivitelre van kilátás, későbbi szállításhoz az eladók magasabb árakat követelnek és támaszkodnak különösen arra, hogy a németországi egyre emelkedő fogyasztás folytán a hamburgi készletek jelentékenyen megcsappantak. Mai nagybani jegyzések 35.50—36.50 korona 10.000 literlokonként hordóval együtt, ah Budapest, készpénzfizetésre, engedmény nélkül. Egyes barrelok 1 koronával drágábbak.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártól vásárpénztár részvényintársaság tudósítása.) Felhajtás 757 darab juh, — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 40 l-től 44 l-ig, kivételesen — l. 1 kg.-ként, (vagy 35. — k-tól 42. — k-ig páronként), középminőségű ürü 38 l-től 40 l-ig, kivételesen — l. kg.-ként, vagy 28. — k-tól 34 k-ig páronként, anyajuhok — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy — k-tól — k-ig, középminőségű gyapjas — l-től — l-ig, kivételesen — l. kg.-ként, vagy —

k-tól — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérig, páronként — korona, kivételesen — korona, rackajuhok — fillér, páronként — korona, szerbiai juhok páronként — korona, romániai juhok páronként — korona, kiselejtezett juhokért 32—36 fillér kgrként (20—26 korona páronként) kecskének — korona páronként. A vevőknek csekély érdeklődése folytán az irányzat lanya volt és az árak 2 kilogrammonként 1—2 fillérel csökkentek.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-lóvárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1901. évi május 13. Készlet 377 darab. Érkezett 24 darab. Összesen 401 darab, Eladatott 129 darab. Maradt 272 darab. Napi árak: 120—180 kilogramm sulyban 84—88 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 86—90 koronáig, 320—380 kgr. sulyban 84—88 k-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós —76 koronáig. Malac — — kgrig —60 korona. A vásár hangulata lanya volt.

Bécsi vágómarhavásár. Május 13. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A st-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtott: 3174 darab magyar fajtájú, 712 darab galíciai fajtájú, 104 darab bukovinai fajtájú, 788 darab német fajtájú, összesen 5448 darab szarvasmarha.

Felhajtás 440 darabbal kisebb előző hetivel szemben, irányzat élénk, de tartottak az előző heti árak.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő sulyban: magyar hizőkkör I. minős. 62—68—69—70 fillér. kivételesen — fillér, II. minőségű 56—61 fillér, III. minőségű 46—55 fillér, galíciai hizőkkör I. minőségű 66—72—fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 58—65 fillér, III. minőségű 48—57 fillér, német hizőkkör I. minőségű 72—78 fillér, kivételesen 80 fillér, II. minőségű 64—71 fillér, III. minőségű 52—62 fillér. Legelő ökrök 46—50 fillér bika és tehén 100 kilogrammonként 46—63 korona. Kivételesen 66 kor.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, május 13.

A malmok ma sem vásároltak sokat, bár a kínálat ma is jó volt. Elkelt 12.000 métermáza 5—7½ fillérrsi olcsóbb árakon.

Rozs- és takarmánycikkben szintén nincs üzlet, az árak olcsóbbak.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 78 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 85 f., 100 mm. 76 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 80 f., kevert, 200 mm. 78 k. 7 K. 90 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, 100 mm. 78 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 85 f., 400 mm. 78 k. 7 K. 82½ f. ó buza, 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, 100 mm. 78 k. 8 K. — f., 100 mm. 78 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 75 f., rozsos. 200 mm. 76 k. 7 K. 70 f.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 7 K. 80 f., 80 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 130 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 800 mm. 76 k. 7 K. 65 f., 700 mm. 75 k. 7 K. 55 f. malomba, 130 mm. 68 k. 6 K. 60 f.

Bánási: 100 mm. 76 k. 7 K. 55 f., 3000 mm. 76 k. 7 K. 55 f.

Fehérmegyei: 400 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 80 f., 2800 mm. 77 k. 7 K. 75 f.

Raktári: 2000 mm. 77 k. 7 K. 70 f., 270 mm. 76 k. 7 K. 52½ f.

Mind három hónapra.

Rozs: 300 mm. 7 K. 45 f., 200 mm. 7 K. 45 f.

Arpa: 100 mm. 6 K. 92½ f.

Zab: 100 mm. 7 K. 10 f., 100 mm. 6 K. 90 f., 100 mm. 6 K. 82½ f. dohos.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktözsde szokási szerint, készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm ára		Kilós	Kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig		K.-tól	K.-ig
Tiszavidéki	6	75	7,70	79	8.	8.10
		70	7,70	80	0.	0.
		77	7,80	81	—	—
		78	7,90	82	—	—
Fehérmegyei		75	7,80	79	7,90	8.
		76	7,85	80	0.	0.
		77	7,90	81	—	—
		78	7,90	82	—	—
Pestvidéki		76	7,60	79	7,90	8.
		77	7,65	80	0.	0.
		78	7,70	81	—	—
		79	7,75	82	—	—
Bánási		76	7,50	80	0.	0.
		77	7,60	81	—	—
		78	7,60	82	—	—
Bécsi		74	7,50	79	—	—
		75	7,75	80	—	—
		76	0.	7.	81	—
		77	0.	7.	81	—

Egyéb gabonafajták	Kilós	50 kilogramm ára	
		K.-tól	K.-ig
Rozs	uj elsőrendű	70—72	7.40 7.55
	uj másrendű	—	7.30 7.45
Arpa	uj takarmány	60—62	6.55 6.66
	uj égetni való	62—64	6. — 6.30
Zab	uj sűrűsere való	64—66	6.50 6.70
Tengeri	uj bánási	30—41	— 6.50
	uj másnemű	—	6.35 6.46
Repe	uj káposzta	—	— 6. —
Köles	uj	—	— 6.10 6.50

A határidőnként folyamán a következő kitések

Lértékek:
Buza májusra . . . 7.54—7.53—7.51—7.50—7.51
Buza októberre . . . 7.61—7.62—7.63—7.62—7.63

Rozs októberre . . .	6.73—6.74—6.72—6.69—6.72
Zab októberre . . .	5.73—5.72—5.74—5.71—5.72
Tengeri májusra . . .	5.33—5.32
Tengeri júliusra . . .	5.38—5.37—5.29—5.38

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza májusra . . .	7.50	pénz	7.51	áru
Buza októberre . . .	7.60	"	7.62	"
Rozs októberre . . .	6.71	"	6.72	"
Zab októberre . . .	5.72	"	5.72	"
Tengeri májusra . . .	5.31	"	5.32	"
Tengeri júliusra . . .	5.37	"	5.38	"
Repece augusztusra . . .	13.30	"	13.40	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza májusra . . .	7.48—7.49
Buza 1901. októberre . . .	7.58—7.59
Rozs októberre . . .	6.70—6.67
Zab októberre . . .	5.70—5.71
Tengeri májusra . . .	5.30—5.31
Tengeri júliusra . . .	5.35—5.36
Repece augusztusra . . .	13.30—13.40

A budapesti értéktőzsde.

A mai előtőzsde irányzata nyugodt, a vezető-értékek árfolyamai változatlanok voltak. A zárlat csendes.

A helyipiac üzletelen volt.

A déli tőzsde változatlan maradt.

A helyi és járadékpiac üzletelen.

A valuták és ércváltók változatlanok.

Az előtőzsde nyugodt.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 693.75—694.75. Államvasuti részvény 688.50—689.—. Rima-murányi vasúti 500.——569.— korona.

A déli tőzsde változatlan.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 696.50—697.—. Osztrák hitelrészvény 692.25—694.50. Államvasuti részvény 687.50—688.50. Leszámlolóbank 443.—.—. Közüti vasuti részvény 568.——569.— korona.

Forgalomba került: Koronajáradék 93.——93.40. Magyar aszalt 292.——296.—. Salgótarjáni 601.——604.—. Villamos városi vasut 300.——301.— korona.

Utőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradtak:

Osztrák hitelrészvény 696.25. Magyar hitelrészvény 696.25. Leszámloló bankrészvény 442.—. Rima-murányi vasútrészvény 500.—. Osztrák-Magyar államvasut 668.—. Közüti vasútrészvény 688.—. Városi villamos vasut részvény 300.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzék-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar 40.—45.— korona, vörös aprószemű 37.—41.— korona, vörös erdei 41.——korona, vörös búsági 41.——korona, középszemű 42.—46.— korona, nagyszemű 50.—54.— korona. Disznózsír: budapesti 51.—51.50 korona, vidéki 51.—korona. Táblaszalonna: légszártított vidéki 41.——korona, városi 4 darabos 40.50—41.—, korona, 3 darabos 43.—43.50 korona, füstölt 41.——korona. Szilva: bioszniai, szokás szerinti minőség 12.——12.50 korona 120 darabos —korona, 100 darabos 13.25—14.—korona, 85 darabos 15.25—15.50 korona, azonnali szállítással. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.25—11.50 korona, 100 darabos 12.——12.50 korona, 85 darabos 13.25—13.50 korona. Szilvaiz: szlavóniai 19.25—19.75 korona, szerbiai 18.——18.50 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabontőzsde.

Bécs, május 13. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) A határidőtőzsdén az irányzat lanya volt. A pompás idő s a gyöngébb külföldi jelentések eladásokra vezettek s az a körülmény, hogy május—júniusi búzában 10.000 métermáza felmondás történt, amely mennyiség különben hamar talált elhelyezésre, nyomasztólag hatott, noha az árfolyamok aránylag keveset vesztek. Őszi buza 4, rozs 5, illetőleg 3, tengeri 2 fillérrel hanyatlott. Május—júniusi zab eleinte gyöngült, de később elérte a hét végén mutatott magasságot. Kötötték: buza május—júniusra 7.83—7.78—7.79, őszre 7.91—7.88—7.89, rozs május—júniusra 7.76, őszre 7.09—7.11—7.10, zab május—júniusra 7.23—7.26, őszre 6.12—6.11, tengeri május—júniusra 5.58—5.59, július—augusztusra 5.64—5.65, repece augusztus—szeptemberre 13.80—13.90 K. Felmondottak 3000 méter-máza tengerit. Zárlatok maradtak: buza május—júniusra 7.77, őszre 7.86, rozs május—júniusra 7.72, őszre 7.03, zab őszre 6.10, tengeri május—júniusra 5.57, július—augusztusra 5.63 K.

A bécsi értéktőzsde.

Az előtőzsdén tartott az üzletosnd. Árfolyamok változatlanok.

Déli tőzsde szintén üzletelen.

Zárlat változatlan.

Bécs, május 13. (Magyar értékek zárlata.) 4/20-os papírjáradék 98.55. 4/20-os osztr. aranyjáradék 117.95, 1880-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 280.—. Bécsi bankeszközlet 489.50. Osztrák-magyar bank 1672. Déli vasut 95.50. Dunagőzhajózási részvény 840.—. Dohányrészvény 299.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.50. 4/20-os ezüst járadék 98.20. Osztrák koronajáradék 97.50. 1884-iki sorsjegy 212.50. Osztrák hitelintézeti részvény 695.25. Unionbank 564.—. Osztrák Landerbank 420.25. Osztrák-magyar államvasut 688.25. Elbavölgyi vasut 508.25. Alpesi bányarészvény 472.—. 20 frank. arany 19.10. Londoni váltó 240.50. Bécsi Tramway Litt B. 259.—. Bécsi Tramway Litt A. 262.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat javult.

Magyar hitelbank részvény 699.—. Magyar nyeregemény kölcsön sorsjegy 175.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 357.—. Magyar kereskedelmi bank —.—. Magyar cukoripar 1890.—.

Bécs, május 13. (Osztrák értékek zárlata.) 4/20-os papírjáradék 98.55. 4/20-os osztr. aranyjáradék 117.95, 1880-os sorsjegy 140.25. Osztrák hitelsorsjegy 399.—. Angol-osztrák bank 280.—. Bécsi bankeszközlet 489.50. Osztrák-magyar bank 1672. Déli vasut 95.50. Dunagőzhajózási részvény 840.—. Dohányrészvény 299.—. Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.50. 4/20-os ezüst járadék 98.20. Osztrák koronajáradék 97.50. 1884-iki sorsjegy 212.50. Osztrák hitelintézeti részvény 695.25. Unionbank 564.—. Osztrák Landerbank 420.25. Osztrák-magyar államvasut 688.25. Elbavölgyi vasut 508.25. Alpesi bányarészvény 472.—. 20 frank. arany 19.10. Londoni váltó 240.50. Bécsi Tramway Litt B. 259.—. Bécsi Tramway Litt A. 262.—. Lipót kohó —.—. Az irányzat javult.

Bécs, május 13. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délidáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 696.50. Magyar hitelrészvény 700.—. Angol-Osztrák bank 280.50. Bécsi bankeszközlet 490.—. Union bank 564.—. Landerbank 420.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 689.—. Lombard 95.50. Elbavölgyi vasut 509.—. Északnyugati vasut részvény 489.—. Dohányrészvény 299.—. Rima-murányi vasúti 501.—. Alpesi bányarészvény 472.50. Májusi járadék 98.55. Magyar koronajáradék 93.05. Török sorsjegyek 103.50. Német birodalmi márká 117.58. Napoleon d'or 19.10.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, május 13. (Tőzsdei tudósítás.) A tőzsde jelentéketlen forgalom mellett kedvetlen hangulatban folyt le. Amerikai vasutak csendes lefolyás mellett szállárak. Közén-bányarészvények egy rajnavidék újságának arra a híreire, hogy a koks előállításra további megszorításban részesül, alacsonyabban kerültek forgalomba. Vasértekek e hír következtében szintén kellemetlenül befolyásoltak. Az üzlet későbbi folyamán az általános kedvetlenség továbbra is nyomasztólag hatott, dacára annak, hogy Londonból a média-ellátásról megnyugtató hírek érkeztek. Német járadékok kedvezőben zárultak. Truszt dinamit-részvények szállárak.

Berlin, május 13. (Zárlat.) 4/20-os papírjáradék —.—. 4/20-os osztrák aranyjáradék 100.40. Elbavölgyi vasut 129.10. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák-magyar államvasut 147.25. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 85.—. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.90. Alpesi bányarészvény —.—. Discont-Commandit 187.60. Általános villamosági Edison 204.75. Gelsenkircheni 179.30. Laura-kohó 212.75. 4/20-os ezüstjáradék 98.10. 4/20-os magyar aranyjáradék 98.75. Osztrák hitelrészvény 217.25. Déli vasut 23.90. Károly Lajos vasut 102.30. Orosz bankjegyek 216.35. 4/20-os új orosz kölcsön 96.10. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 96.10. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 169.30. Harpeni 179.50. Az irányzat gyenge.

Berlin, május 13. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4/20-os magyar aranyjáradék 98.75. Magyar koronajáradék 93.80. Osztrák hitelrészvény 218.40. Osztrák-magyar államvasut 147.50. Déli vasut 23.90. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.25. Buschtchradri —.—. Orosz bankjegy 127.10. (Ultimo.) Lombard —.—.

Hamburg, május 13. (Zárlat.) 4/20-os ezüstjáradék 98.—. 1880. sorsjegy 140.75. Déli vasut 24.—. 4/20-os osztrák aranyjáradék 100.20. Osztrák hitelrészvény 218.40. Osztrák-magyar államvasut 147.—. Olasz járadék 95.90. 4/20-os Magyar aranyjáradék 98.70. Az irányzat szállár.

Frankfurt, május 13. (Zárlat.) 4/20-os papírjáradék 98.40. 4/20-os osztrák aranyjáradék 100.40. Magyar koronajáradék 93.95. Osztrák-magyar bank 120.10. Déli vasut 24.10. Elbavölgyi vasut 128.70. Londoni váltóár 204.50. Bécsi bankeszközlet 122.80. Villamos részvény —.—. 3/20-os magyar aranykölcsön 83.85. 4/20-os ezüstjáradék 98.15. 4/20-os magyar aranyjáradék 98.55. Osztrák hitelrészvény 218.25. Osztrák-magyar államvasut 147.50. Északnyugati vasut 120.50. Bécsi váltóár 85.16. Párisi váltóár 813.05. Unio bank —.—. Alpesi bányarészvény 232.—. Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, május 13. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 218.25. Osztrák-magyar államvasut 202.20. Déli vasut 1875.0. Osztrák aranyjáradék 148.—. Olasz járadék 151.30. Laura-kohó —.—. Harpeni 179.50. Discont 188.40. Alpesi —.—. Bécsi bankeszközlet —.—.

Páris, május 13. (Zárlat.) Osztrák-magyar államvasut —.—. 4/20-os osztrák aranyjáradék 99.—. Osztrák Landerbank —.—. 3/20-os francia járadék 101.62. Otomanbank 552.—. 3/20-os francia járadék 101.92. Alpesi bányarészvény —.—. Déli vasut —.—. 4/20-os magyar aranyjáradék 100.80. Párisi bankrészvény 1106. Olasz járadék 96.52. Francia törleszt. járadék —.—. Osztrák földhitelintézeti részvény 1290. Török dohányrészvény 325.—. Az irányzat szállár.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Május 11. A sertésüzlet irányzata csendes.
A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 80—82 fillérg. Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) 80—82 fillérg. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 90—92 fillérg. Fiatal közép (páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérg. Fiatal könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 240—280 kilogramm súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérg. Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — IV. Romániai eredeti (Stachi). Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérg. — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli súlyban) 86—88 fillérg. Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 84—86 fillérg. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 80—84 fillérg. Sertéslelészám 1901. május 11. napján volt készlet 54.671 darab. — 1901. május 12. napján lehajtotta 951 darab. 1901. május 13. napján elszállított 1239 darab. 1901. május 13. napjára maradt készletben 54.383 darab.

Napirend.

Napló: Kedd, május 14. Római katolikus: Bonifác. — Protestáns: Bonifác. — Görög-orosz: (május 1.) Jerem. — Zsidó: Ijart 25. — Nap két: 4 óra 9 percek. — Nyug-szik: 7 óra 11 percek. — Hold két: 1 óra 44 percek éjjel. — Nyugszik: délután 2 óra 36 percek délután.
A földművelésügyi miniszter fogad délután 5 óraker. **Nemzeti Múzeum.** Régiségár. Nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíjjal tekinthető meg. **Iparművészeti múzeum** az Üllői-uton nyitva 9—1 óráig. **Tavaszi képképzőművészeti és Múcsarnok** nyitva d. e. 9 óratól d. u. 4 óráig. Belépődíj 1 korona. **Nemzeti Szalon képképzőművészeti** délelőtt 9 óratól este 7-ig. Belépődíj 50 fillér.
A magyar nők képzőművészeti és iparképzőművészeti az iparszarnokban. Nyitva délelőtt 9 óratól este 6-ig. Belépődíj 60 fillér.
Technológiai Iparmúzeum nyitva van délelőtt 9—12-ig és d. u. 2—5-ig.
Mezőgazdasági múzeum nyitva délelőtt 9—1-ig.
Földtan Intézet múzeuma (Stefania ut. 14.) nyitva délelőtt 10 óratól délután 1 óráig. Belépődíj 1 korona.
Kereskedelmi múzeum sárva.
Kereskedelmi múzeum az iparszarnokban d. e. 9 óratól 2 óráig.
Az Akadémia Goethe-szobája zárva.
Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 1 óráig.
Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig.
Egyetem könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—8-ig.
Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.
Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kertlet Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arisztokraták is eszközöl). a városigeti iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Május 13. —

Kinevezések. A cs. és kir. közös számvevőszék bethlenfalvai Erős Géza számtanácsosi segédét ezen számvévőszéknek számtanácsosává; az igazgatási miniszter Damaszovszky Mihály győri ítélőtáblai írnokot a győri ítélőtáblához irodatisztává, Halmi Antal győri törvényszéki írnokot a győri törvényszékhez irodatisztává, Szabó Gyula szombathelyi törvényszéki díjnokok a győri törvényszékhez írnokká, Kerkapoly István igazlakos, somogyvármegyei utbíztost az igali járásbírószékhez végrehajtóvá; a kereskedelemügyi miniszter Németh Pál budapesti, Maricsák Lajos és Tóth János kassai felső ipariszkolai, Várkonyi Ferenc szegedi, Haibich Jakab és Huber Antal székesfehérvári szakiskolai segédművezetőket a X. fizetési osztály harmadik fokozatába művezetőkké, Dörfler Janka, Vavrek Ilona és Springhölz Róza budapesti állami nőiskolai ösztöndíjas tanító-nőjelöltek a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába segédintézőkké; a kassai pénzügyigazgatóság Vécsy Béla-t a kassai pénzügyigazgatósághoz segédjává, kezelei gyakornokká ideiglenes minőségben; a győri főügyész Heiszler Károly zalaezersegyi törvényszéki címzetes fogház-ormestert ugyanoda fogházormesterré, Schaffer Mihály szombathelyi törvényszéki II-od osztályú fogház-orm, mostani fizetési fokozatába sorolással a szombathelyi ügyészeghez hivatal-szolgálatra; a s.a.-újhelyi törvényszék elnöke Reich Károly s.a.-újhelyi törvényszéki napidíjas másolóképzézőt a varanói járásbírószék III-od osztályú hivatal-szolgálatra nevezte ki; az igazgatási miniszter Sordán Lajos győri ítélőtáblai írnokot a győri törvényszékhez; a pestvidéki törvényszék elnöke Gábris Sándor gödöllői és Balog Gyula cseszi járásbírószéki hivatal-szolgálat, saját kérelmükre, kölcsönösen áthelyezte.

Pályázatok. III. oszt. postamesteri állásra Pátyon május 24-ig. — III. oszt. postamesteri állásra Glogorban május 24-ig. — Segédtelekönyvvizetői állásra a gergely-szent-miklósi járásbírószéknél 2 hét alatt. — Jegyzői, esetleg ajgejzői állásra a győri törvényszéknél 2 hét alatt. — Diktálan adóhivatali gyakornokai állásra a kézdvársárhelyi adóhivatalnál 2 hét alatt. — Segédiktálan, fogalmazói, esetleg fogalmazó gyakor-noki állásra a brassói pénzügyigazgatóságnál 2 hét alatt. — Albírói állásra a magyarlaposi járásbírószéknél 2 hét alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, május 13.

A maximum tovább terjeszkedett északra és a depressziót a Földközi-tengerre szorította vissza, úgy, hogy ma az egész kontinent magára nyomód. Az idő a déli tengerpartok kivételével európaszerre és így nálunk is — tulajdonon derült és száraz volt. A hőmérséklet csak jelentéktelenül változott. **Küldés:** Ejjeli lehűléssel tulajdonon derült és száraz idő várható.

Vizállás.

	Máj. 11.	Máj. 12.	Máj. 13.	Máj. 14.
Anna	Schröding —	0.62	0.68	0.73
Duna	Pasand —	2.05	2.08	2.10
	Lina —	0.67	0.69	0.71
	Bécs —	0.50	0.41	0.41
	Poszony —	1.77	1.79	1.81
	Komárom —	2.47	2.46	2.45
	Budapest —	2.13	2.14	2.15
	Paks —	1.70	1.68	1.67
	Mohács —	2.94	2.75	2.75
	Gombos —	3.48	3.46	3.45
	Újvidék —	2.86	2.86	2.86
	Pancsova —	0.—	3.44	3.44
	Orsova —	3.65	3.42	3.42
Morva	Magyarfalva —	1.54	1.96	1.96
Vág	Zsolna —	1.66	0.98	0.98
	Trencsén —	0.78	0.73	0.73
	Szered —	1.48	1.62	1.62
	Sz. Gutthárd —	0.14	0.15	0.15
	Sárvár —	0.23	0.16	0.16
	Deba —	1.66	1.66	1.66
Dráva	Pettau —	1.65	1.68	1.68
	Zákány —	0.44	0.64	0.64
	Barca —	0.—	1.40	1.40
	Eszék —	0.81	0.82	0.82
Mur	M.-Szerdah. —	0.81	0.82	0.82
Száva	Zágráb —	1.60	1.32	1.32
	Siszek —	1.49	0.92	0.92
	Mitrovica —	3.60	3.15	3.15
Szamos	Deba —	0.67	0.58	0.58
	Szatmár —	0.67	0.58	0.58
Kraszna	N.-Majány —	0.—	1.16	1.16
Latorca	Munkács —	0.20	0.14	0.14
Laborca	Homonna —	0.23	0.20	0.20
Ung	Ungvár —	0.23	0.16	0.16
Tisza	M.-Salgot —	0.99	0.73	0.73
	Tokháza —	0.45	0.40	0.40
	V.-Námény —	1.44	1.94	1.94
	Tisza-Füred —	3.18	0.71	0.71
	Szolnok —	4.28	3.74	3.74
	Csongrád —	0.78	0.78	0.78
	Szeged —	4.70	4.32	4.32
	Török-Becse —	3.60	3.25	3.25
	Hód —	0.89	0.83	0.83
Onodva	Margita —	0.78	0.68	0.68
Topolya	Hoór —	0.89	0.80	0.80
Bodrog	Zemplén —	1.72	1.49	1.49
Sajó	Zaloca —	2.65	2.35	2.35
Hornád	H.-Németi —	1.35	0.50	0.50
Bereyítő	Margita —	0.84	0.10	0.10
	B.-Ujfalu —	0.25	0.09	0.09
Körös	Causca —	0.—	0.—	0.—
	N.-Várad —	0.89	0.84	0.84
	Békéscsaba —	0.68	0.64	0.64
	Tenke —			

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.
Prevost Henrik vendégfellépével.

Otello.

Nagy opera 4 felvonásban. Szerzetes Verdi József. Szövegét írta Boito Arrigo. Fordította Radó Antal.

Személyek:		
Otello	Prevost	Montano
Jago	Takáts	Egy hírnök
Cassio	Kiss	Desdemona
Roderigo	Dálnoki	Emilia
Lodovico	Szendrói	Kernai
		Ney B.
		Vasquez
		Várent

Kedzete 7 1/2 órákor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.

A mama.

A gróf Teleki-alapítványból 100 arany pályadíjjal jutalmazott eredeti vígjáték 3 felvonásban. Írta: Szilágyi.

Személyek:		
Mogoriné	Vizváriné	Szegfű Tiv. Ujházi
Cili	Lánczy	Ormi Béla
Berki Ákos Császár		Dezso
Esztike, árva Liget		Ugrai Miska
		Faludi

Kedzete 7 1/2 órákor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.

A Berliner Theater előadása:

Erőnkön felül.

Második rész.

Színzmű 4 felvonásban. Írta Björnson Björnstjerne. Kedzete 7 1/2 órákor.

Jegyek a M. kir. Operaház, Nemzeti és Magyar Színház előadására kaphatók és előjegyezhetők Bárd Ferenc és Testv. zene műkereskedéseiben Kosuth Lajos utca 4. sz. és Andrássy-ut 42. sz. a., valamint a New-York kávéházban. (Telefon)

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.

A vizsgáló-bíró.

Böhözat 3 felvonásban. Írta: Alexandre Bisson. Fordította: Salamon Ödön.

Személyek:		
Lepantois	Gál	Touillard
Bluteau	Vendrei	Berniquet
Duvigneul	Góth	Rendörbízot
Lajouette	Tapolcai	Csendőf
Bobin	Balassa	Pigeonné
Theodore	Rónaszéki	Laurence
Eugène	Bárdi	Perpignan
		Varsányi

Kedzete 7 1/2 órákor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.

San-Toy.

Khinali daltétek 3 felvonásban. Írták Edward Morton. Harry Greenbank és Adrian Ross. Fordították Fái J. Béla és Makai Emil. Zenéjét szerz. Sidney Jones.

Személyek:		
George Preston	Tollagi	Jung-Si
Poppy, léánya	Harmath	Mu-Kui
Bobbie, fia	Raskó	Szin
Dudley	Kápolnai	Pin-Szing
Yen-Ho	Németh	Szi-Kiang
San-Toy	Pedák	Hu-Ju
Csu-Li	Kovács	Khinali császár
Benson	Szirmai	Szing-Hi
		Szerdahelyi

Kedzete 7 1/2 órákor.

URÁNI SZÍNHÁZ

Kedd, 1901. május hó 14-én.

A tánc.

Írta: Pekár Gyula. Zenéjét feldolgozta: Kern Aurél. Kedzete 7 1/2 órákor.

KISFALUDY-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. május hó 14-én.

A tolonc.

100 arannyal jutalmazott eredeti népszínzmű 3 felvonásban. Írta Tóth Ede. Zenéjét szerzette Erkel Gyula. Kedzete 7 1/2 órákor.

ÓS-BUDAVÁRA

Ma tündéres kiváltság mellett nagyszerű

Varieté-műsor

a Korvina-téri nagy színpadon, Camille de Lyon, New-York Stars, a Baembler-társulat, Legay-quartett, Tomi Nelson, Glinger és Lébel, Ritsche-duo és más egyéb világhírű különlegességek fellépéssel. Gisser karmester vezetésével álló zenekar közreműködésével.

A teljes m. kir. hovédzenekar hangversenye a karnagy személyes vezetésével.

Amerikai scating rink. Színes villamos vezetés.

A „Folles Caprice“ vendéglátéka

Ben-All-Bey varázsszínház. Tréfás burzsenka a meseben.

Belépődíj mindennap 60 fillér, péntek kivételével; pénteken 1 korona. Kedvezményes jegyek az összes dohány-törzsekben 50 fillért kaphatók.

Csak én nálam

huz egy

árvalány

szerencseszámokat

mindenki részére, ki osztálysorsjegyet rendel

BÁNÓ GYULA

bankházában,

Budapest, VII. Erzsébet-körut 14.

Huzás már e hó 22-én.

1/1 sorsj.	12 kor.	1/4 sorsj.	3 kor.
1/2 „	6 „	1/8 „	1.50

Somossy-Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnyitás 7-kor. Kedzete 8-kor.

Rövid vendégláték! Rövid vendégláték!

Pontban 10-kor: Martin Pál

Berlini Sececiós Varietével,

Wolzogen Ernő

„Ueberbrettli“ műsorával.

A berlini elsőrangú színpadok művész-személyzete (énekesek és színészek).

MŰSOR:

„Der lustige Ehemann“ és a „Haselnuss“ (tánc-duettek) Wolzogen Ernő dalai.

„Der Bär“ Tschekow Antalól. „Regiecolligium és Parketreihe“ (színházi tréfák) Reinhardt Miksától.

Magyar és német költemények szavalása.

Jegyek elővételben kaphatók Weisz A. nagytörzskéjében, Károly-körut 26., Tözsde Andrássy-ut 28. és 38. sz. alatt egy mint a Somossy Mulató pénztáránál.

Füledőidény:

MAJUS-OKTÓBER.

Ásvány- és iszapfürdő:

DARUVÁR, SLAVONIÁBAN.

A cs. és kir. szab. dőlvaspálya állomása. Vastartalmu, forrás hőfok 42-50° C. Porcellán-, kő-, tükör-, iszap-, mozd- és villany-fürdők. Sikeres gyógyítással bír az összes nőbajokkal. Már a római idők óta régimór, jóhatású fürdő, a szlovén közönségnek gyönyörű völgyében, erdős magaslattól körülvéve. A gyógyhelyiségek egy remek, árnyékos sétány közepén fekszenek. A fürdőpark, fürdő szálloda és az összes lakohelyiségek acetylen-élektromossággal világítottak. Kiváló, előzetes kiszolgálás. Az elő- és utóidény alkalomával totomas eredmény. Prospektusokkal és felvilágosítással szívesen ingyen és bérmentve szolgálunk a fürdőigazgatóságnál.

A hét színházi műsora.

	Nemzeti színház	M. Kir. Operaház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar Színház
Szerda	Demimonde	Mignon	A vizsgáló bíró	Falu rossza	A két Leonora
Csütörtök	Romeó és Julia	Jancsi és Juliska	Ocskay brigad.	Betyár kendője	d. u. Szulamit
		A babatündér	A vizsgáló bíró	Nebántsvirág	este A denevér
Péntek	A bor	Tavaszi ünnep	A vizsgáló bíró	Cirkuszélet	A postás fia
Szombat	A csőd	A seviliai borbély	A vizsgáló bíró	San-Toy	Az izomfik
d. u.	Tündérlak	Magyarhonban	Ocskay brigadéros	Kisasszony feleségem	A denevér
Vasárnap este	Endreós Johanna	Siegfried	A vizsgáló bíró	Ingyenélők	Az izomfik

Élelmesség.

Ez a kor jelszava. Az az élelmes, aki tudja, hol jut az ember legbiztosabban anyagi előnyökhöz. Élelmes ember tehát az is, aki osztálysorsjegyet vásárol, de csupán akkor, ha azt a Hecht-bankháznál vásárolja, a Ferenciek-terén, mert ott fizették ki eddig a legtöbb

nyereményt, a mi azt bizonyítja, hogy ez a legszerencsésebb bankház. Vásároljunk tehát osztálysorsjegyet a Hecht-bankháznál, Budapest, Ferenciek-tere 6. Huzás május 22. és 23-án. Egész sorsjegy 12 kor., fél 6 kor., negyed 3 kor., nyolcad 1:50 kor.

Dr. Budai Fia
GYÖNGYVIRÁG-CRÈME

Apolló, széptől az arcbőrt, eltávolítja a májfoltot, a szeplőt, pattanásokat, bőrtöréseket és az arcnak bájt és üdöséget ad.

Próbátégy 50 fillér, nagy tégy 1.20.

BUDAPEST,

Városi Gyógyszertár
Váci-utca.

FANGO.

GYOGYÍTÓ-INTÉZET

Budapest, VII. Aréna-ut 60.

Begöngyölték-sek baltagial vulkanikus fangó iszapal köszvény, izületi s izomcsusz, idegzsába (ischios) nől betegségek. Idült izadványok ellen Massage, svédrommassz. Begöngyöltések otthon is. Orvosi felügyelet. Prospektus kívánatra küld az igazgatóság. Telefon 54-81.

Agulár Dávid Fia Bpest, Deák-ter 6. Király-utca sarok.

Magyarország egyedüli előgyára, mely 1 évi irásbeli jóállalat vállal minden cipőért, mely az általa feltalált Guzi-konfesszeal kenve lesz. Minden cipőhöz 1 Guzi-kenes ingyen. Vidékre 5 kilóg 80 krt számítok és portmentem kildöm a cipőt. Kérje képes árjegyzékem ingyen. Mertéknök elegáns, ha a lábát harminyikban egy papírra állva lörzsolgatták.

Férfi vixibőr sima cipő, erős 3.-

Férfi vixibőr, finom kivittel 3.20

Férfi legf. vix füzös cipő, gavalier 3.40

Divatós barna bagarás füzös, elegáns 3.80

Legf. szalonlak füzös v. gugos, elegáns 4.-

Párisi divat box calw-bőr, felülön elegáns 4.50

Női zergebőr füzös v. gugos, erős 3.-

Női zergebőr rombos, elegáns 3.50

Divatós barna füzös, finom 3.-

Salonlak füzös v. gugos, elegáns 3.50

Párisi divat box calw-bőr füzös v. gom-bos, felülön elegáns 4.-

Gyermekeip 1 évtől 3-ig 1.20

3 évtől 5-ig 1.50, 5 évtől 8-ig 1.80, 8 évtől 10-ig 2.- frt.

Nem megfelelő cipők kicserélek, vagy a pénzt visszaadom.

Nincs ember

ki a **KHINAI** események iránt nem érdeklődnek! Egész Khinát s annak népet ismertető gyönyörű könyv jelent meg a napokban Cholnoky Jenőtől

Sárkányok országa oim alatt 200 eredeti képpel.

Kapható Köves Béla könyvkiadóhivatalában Veszprémben. — Füzve 10, díszkötésben 18 kor-ért utánevét vagy az összeg beküldése ellenében.

Szenzációsan érdekes ujdonság!!!
Most jelent meg!!
A SZÍNHÁZ

Szerkesztette Szomaházy István, egyes cikkeit pedig írták a magyar irodalom és művészet kitűnőjei. Minden, a mi a színház külső vagy belső életében valómi érdekelni bír, a karantóni feldolgozás, a színészi pályájától a stilyeségtől, ott hullámlik a könyv lapjain az olvasó előtt.

A gyönyörűen kiállított, vastkos kötet Szomaházy István vig színházi monográfiáján kívül még körülbelül 70 cikket tartalmaz. A könyv ára, számosat hirtétékben 3 kor. Németország kúldésel 3 k. 40 fill. Megrendelhető: **Martos Adolf könyvkereskedésében, Budapest, V., Váci-körut 14. sz.**

Hatóság, enged. Szabadalmi és műszaki iroda

TALÁLMÁNYOK műszaki kidolgozására,
SZABADALMAK kioszközlése és értékesítésére.

Tulajdonos: **Engelsmann Rezső** gépészmérnök, Budapest, IV., Muzoum-körut 15.

